

FAITHFUL MEN · ISANG AKLATAN NG MGA KLASIKONG
KRISTIYANO

Ano ang Sagot?

362 Sagot sa mga Tanong Tungkol sa Biblia

What's the Answer?

H. A. Ironside

Isinalin sa Tagalog mula sa orihinal na Ingles

Faithful Men

PlymouthBrethren.org · KEE Philippine Missions

Orihinal na pamagat sa Ingles: *What's the Answer?*, ni H. A. Ironside.

Orihinal na edisyon: Copyright, MCMXLIV (1944), by Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan. Third Edition.

Salin sa Tagalog, 2026. Ang mga sipi mula sa Kasulatan ay isinalin mula sa edisyong Ingles ng aklat na ito; ang mga talata ay maaaring basahin sa Ang Dating Biblia.

Faithful Men, mula sa PlymouthBrethren.org at KEE Philippine Missions. Libreng basahin at ibahagi; huwag ipagbili.

“Ang mga bagay na iyong narinig sa akin sa harap ng maraming saksi, ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba.” (2 Timoteo 2:2)

Paunang Salita

Ipinapadala ko ang aklat na ito ng mga Tanong at Sagot nang walang anumang isip na nagsasalita ako na para bang may huling awtoridad (ex cathedra). Sa halip, kinikilala ko na sa marami sa mga tanong na ito, may mga makadarama na kulang na kulang ang mga sagot na ibinigay, at baka sabihin pa nilang salungat ang mga ito sa Katotohanan ng Kasulatan. Gayunman, sinikap kong harapin ang bawat suliranin mula mismo sa Salita, at masasabi ko, "Ako'y sumampalataya, kaya't ako'y nagsalita." Iniaalay ko ang aklat na ito sa mga Cristianong mambabasa sa pag-asang makatutulong ito na alisin ang ilang kahirapan at kalituhan. Pero umaasa ako na walang sinumang tatanggap sa alinmang salita ko bilang huling salita, kundi lagi nilang aalalahanin ang nasusulat sa Kasulatan: "Sa kautusan at sa patotoo! Kung hindi sila magsalita ng ayon sa salitang ito, ay walang liwanag sa kanila" (Isaias 8:20). Kung mapukaw ng aklat na ito ang puso ng marami na saliksikin ang Kasulatan nang mas masikap, natupad na nito ang isa sa mga layunin ko sa paghahanda nito. Ang isa pa, siyempre, ay maibahagi sa aking mga kapatid ang inaasahan kong magiging pagpapala at ikatitibay nila.

H. A. Ironside

Unang Bahagi: Pangkalahatan at Doktrinal

TANONG 1: Ano po ang ibig sabihin ng "larawan" at "wangis" sa Genesis 1:26?

SAGOT: Sa "larawan," ang pagkaunawa ko ay pagkatawan o representasyon, at sa "wangis" naman ay pagkakatulad sa moral na pagkatao. Si Adan ay nilalang ayon sa larawan at wangis ng Diyos. Inilagay siya sa lupa para katawanin Siya, at dahil dito siya ay isang nilalang na may espiritu; ibig sabihin, hindi tulad ng mga hayop na mas mababa, siya ay may espiritu, kaluluwa at katawan. Tanging nilalang na may espiritu ang maaaring maging larawan ng Diyos. Bilang taong walang kasalanan, siya rin ay nasa wangis ng Diyos. Nang siya'y magkasala, nasira ang larawan at nawala ang wangis. Kaya mababasa natin pagkatapos na si "Adan... ay nagkaanak ng isang lalake na kaniyang kawangis, ayon sa kaniyang larawan." Ganito na ang lahat ng tao mula noon. Bagama't nasa larawan pa rin tayo ng Diyos (sapagkat sa ating pagkatao, tayo ay mga nilalang na may espiritu), lubhang nasira ng kasalanan ang larawang iyon, at ayon sa ating likas na kalagayan ay kawangis tayo ng ating mga unang magulang na nagkasala. Kapag tayo ay ipinanganak na muli, sinisimulan ng Espiritu ng Diyos ang Kanyang mapalad na gawain na gawin tayong kawangis ni Cristo, at kapag sa wakas ay mahayag Siya sa kaluwalhatian, muli tayong magiging nasa larawan at wangis ng Diyos.

TANONG 2: Tama po bang gumamit ng karaniwang tinapay mula sa panaderya sa Hapunan ng Panginoon, o dapat bang walang lebadura ito, dahil ang lebadura ay larawan ng kasamaan at si Cristo ang Walang Kasalanan?

SAGOT: Naniniwala ako na walang duda na walang lebadura ang tinapay na ginamit ng Panginoon nang itatag Niya ang Hapunan. Pero sa kabilang banda, lumipas na ang panahon ng mga larawan at anino, at wala akong nakikita sa Bagong Tipan na nagpapahiwatig na ang tinapay sa Hapunan ng Panginoon ay kailangang walang lebadura, o na ang alak ay kailangang may pagkaasim (fermented) o walang pagkaasim. Sa palagay ko, makikita rito ang karunungan ng Diyos, sapagkat madalas ay baka imposibleng makakuha ng alak na hindi pinaasim, o kabaligtaran naman; at ganoon din sa tinapay. May mga kalagayan na hindi makakakuha ng tinapay na walang lebadura, at may ibang kalagayan na hindi naman makakakuha ng may lebadura. Ang tanging sinasabi ng Kasulatan ay "ang tinapay" at "ang bunga ng ubas." Hindi nito tiyak na sinasabi kung ano talaga ang uri ng tinapay o ang kalagayan ng katas ng ubas. Ni sa mga salaysay sa mga Ebanghelyo, ni sa 1 Corinto 10 at 11, ay walang mas tiyak na paliwanag tungkol sa uri ng mga sangkap na ito. Maaaring banggitin ng ilan ang 1 Corinto 5, pero doon ay malinaw na kumukuha ang apostol ng aral mula sa itinuturo ng lebadura bilang larawan sa Lumang Tipan, at ang tinapay na walang lebadura na binabanggit doon ay hindi ang tinapay ng Hapunan ng Panginoon, kundi ang katapatan at katotohanan na dapat makita sa mga mananampalataya habang sila'y nagpipiging kay Cristo.

TANONG 3: Ano po ang ibig sabihin ng Shekinah? Hindi ko po ito makita sa Biblia ko.

SAGOT: Ang Shechinah, o Shekinah (dalawa ang paraan ng pagbaybay nito), ay salitang Hebreo na ginamit sa mga sinaunang paliwanag ng mga Judio (ang mga Targum) para sa Liwanag na nagniningning sa pagitan ng mga querubin sa

ibabaw ng Luklukan ng Awa, sa Tabernakulo at sa Templo ni Solomon. Ang talagang kahulugan nito ay "ang Pananahan," at tumutukoy ito sa Diyos na nananahan sa pagitan ng mga querubin. Hindi ito lumitaw sa ikalawang templo. Ito ang tanda ng nahayag na presensiya ng Diyos sa Israel.

TANONG 4: Ano po ang ibig sabihin ng Jehovah-shammah at saan ito makikita sa Kasulatan?

SAGOT: Ang ibig sabihin ng Jehovah-shammah ay "ang Panginoon ay naroon," at ganyan nga ito isinalin sa Ezekiel 48:35.

TANONG 5: Pakipaliwanag po ang pagkakaiba ng King James Version at ng American Standard Version. Ano po ang palagay ninyo sa salin ni Moffat?

SAGOT: Tungkol sa mga salin ng Biblia, ang pinakakaraniwang ginagamit ay ang Authorized Version, na kung minsan ay tinatawag na King James Version dahil pinahintulutan ito ni Haring James I na gamitin sa mga iglesya sa Inglatera. Halos tatlong daang taon pagkaraan, inilabas ang American Standard Version, at sa ilang bagay ay mas mainam ito kaysa sa lumang salin, bagama't hindi ito kailanman tinangkilik ng karamihan gaya ng inaasahan. Hindi gaanong mabigat ang mga pagkakaiba, pero nakabatay ang mga ito sa ilang mas lumang kopya ng teksto na hindi pa nakikita noong isinasalin ang Authorized Version. Ang salin ni Moffatt ay nasisira ng makabagong (modernistang) pananaw ng tagapagsalin, bagama't sa ilang bagay ay napakahusay nitong salin ng orihinal. Iniingat ko ito bilang sanggunian, pero hindi ko ito gagamitin bilang awtoridad.

TANONG 6: Nasa ilalim po ba tayo ng kautusan ng Sampung Utos, o para lamang sa Israel ang kautusang ito?

SAGOT: Ang Sulat sa mga taga-Galacia ang sagot ng Diyos sa tanong na ito. Ang Sampung Utos ang buod ng tipan na ginawa ng Diyos sa Israel—ang tipan na kailanman ay hindi ginawa sa mga Gentil bilang Gentil. Tingnan ang Deuteronomio 5:5-22. Ito ay tipan ng mga gawa. Ang tipang ito ay isinantabi na ngayon ng bagong tipan, na tipan ng purong biyaya. Sa lumang tipan, ang Sampung Utos ang pamantayan ng katuwiran para sa panahong iyon. Pero ang pamantayan ng katuwiran sa bagong tipan ay ibinigay sa Bagong Tipan at nahayag kay Cristo Mismo.

TANONG 7: Bakit po binautismuhan si Jesus ni Juan Bautista?

SAGOT: Ang bautismo ni Juan ay panawagan sa pagpapahayag ng kasalanan at pagsisisi bilang paghahanda sa pagdating ng Haring matagal nang ipinangako. Sinasabi sa atin na "ang mga maniningil ng buwis ay inaring-ganap ang Diyos, palibhasa'y binautismuhan sila ng bautismo ni Juan" (Lucas 7:29). Ibig sabihin, sa kanilang bautismo ay kinilala nilang totoo ang sinabi ng Diyos tungkol sa kanila. Sila'y mga makasalanang ligaw at wasak, na kamatayan at paghatol lamang ang nararapat. Ang kanilang bautismo ay pagpapahayag nito. Si Jesus, ang Walang Kasalanan, ay nakiisa sa nagsisising nalabing ito sa pagtanggap ng gayon ding ordenansa, at sa gayon ay pumuwesto Siya kasama nila sa harap ng Diyos; at nang pipigilan Siya ni Juan, sinabi Niya, "Payagan mo ngayon: sapagka't ganyan ang nararapat sa atin, upang ganapin ang buong katuwiran" (Mateo 3:15). Para bang sinabi Niya, "Pahintulutan mo ito, Juan, sapagkat sa Aking bautismo ay nakikiisa Ako sa mga makasalanang ito na nagpahayag ng kanilang kasalanan, at

nangangako Akong tutuparin para sa kanila ang bawat matuwid na hinihingi ng trono ng Diyos."

Mainam silang naihambing sa mga may utang, na bawat isa ay nagbibigay ng kasulatan ng pangako para sa kanyang utang—utang na kailanman ay hindi nila maaasahang mabayaran. Si Jesus, sa Kanyang bautismo, ay pumirma sa lahat ng mga kasulatang iyon bilang tagagarantiya, at Siya Mismo ang nanagot na magbabayad nang buo.

TANONG 8: Nang sabihin ni Jesus sa Mateo 28:19, "Kaya't magsihayo kayo, at turuan ang lahat ng mga bansa, na sila'y inyong bautismuhan sa pangalan ng Ama at ng Anak at ng Espiritu Santo," para po ba sa kasalukuyang panahon ang utos na iyon? Tinutupad po ba natin ngayon ang utos na ito para sa mga bansa? Hindi po ba mas tumutukoy ito sa bautismo ng kaharian sa Malaking Kapighatian?

SAGOT: Napakaraming turo na hindi ayon sa Kasulatan ang ibinatay sa Mateo 28:19. Walang kahit katiting na pahiwatig doon na buong bansa ang babautismuhan. Iyan ang utos na ipangaral ang Ebanghelyo sa buong mundo, na siya nating sinusunod ngayon. Ang salitang isinaling mga bansa (*ethnos*) ay ang karaniwang salita para sa mga Gentil bilang Gentil. Tumutukoy ito sa lahat ng bansa at lahi na hindi Judio. Nang isulat ni Pablo na ipinangaral ang Ebanghelyo para sa pagsunod ng pananampalataya sa lahat ng mga bansa, iyon ding salita ang ginamit niya. Kaya ang utos na ito ay para sa buong panahong ito.

TANONG 9: Kung hindi po kailangan ang bautismo para maligtas, bakit pa magpapabautismo ang sinuman sa panahong ito?

SAGOT: Walang ibang kailangan para maligtas kundi ang simpleng pananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo, na nakasalig, siyempre, sa tapat na pagsisisi. Pero ang mananampalatayang tunay na ligtas ay nagagalak sa kalooban ng Diyos, at dahil inihayag ng ating Panginoon ang Kanyang kalooban nang utusan Niya ang Kanyang mga alagad na humayo sa buong sanlibutan at "turuan ang lahat ng mga bansa, na sila'y inyong bautismuhan sa pangalan ng Ama at ng Anak at ng Espiritu Santo," walang Cristianong nagpapasakop sa Kanya ang magdududa sa kahalagahan ng pagsunod sa salitang ito.

TANONG 10: Ano po ang "isang bautismo" sa Efeso 4:5?

SAGOT: Walang duda na ito ang tanging bautismo na maaaring sundin ng mga Cristiano; ibig sabihin, ang bautismo sa tubig, sa Pangalan ng Ama at ng Anak at ng Espiritu Santo. Iniutos ito ni Jesus at hindi kailanman binawi ang Kanyang utos. Ang magsabi ng iba ay ang pawalang-kabuluhan ang Salita ng Diyos dahil sa tradisyon ng tao. Ang bautismo ng Espiritu Santo ay naganap nang minsanan at para sa lahat sa pasimula ng panahong ito, at natatamasa ng bawat mananampalataya ang pakinabang nito kapag nagtiwala siya sa Panginoong Jesu-Cristo. Pero ang bautismo sa tubig ay ang panlabas na pagpapahayag na si Cristo ang Panginoon, at ng pananampalataya ng mga hinirang ng Diyos. Kaya mababasa natin, "May... isang Panginoon, isang pananampalataya, isang bautismo." Ang bunga ng bautismo ng Espiritu ay binabanggit sa naunang talata, kung saan mababasa natin, "May isang katawan, at isang Espiritu, gaya rin naman ng pagkatawag sa inyo sa isang pagasa ng pagkatawag sa inyo." Kung ang isang bautismo sa sumunod na talata ay tumutukoy, gaya ng

itinuturo ng ilan, sa bautismo ng Espiritu, magkakaroon dito ng pag-uulit na sumisira sa kahulugan ng teksto.

TANONG 11: Ano po ang ibig sabihin ng 1 Corinto 15:29, kung saan binabanggit ng apostol ang mga binabautismuhan para sa mga patay?

SAGOT: Itinuturo ng talatang ito na sa pamamagitan ng bautismo, pumapalit ang mga mananampalataya sa puwesto ng mga nalagas sa hanay dahil sa kamatayan. Kung paanong nagkakalap ng mga bagong sundalo kapalit ng mga namatay sa labanan upang mapuno ang hukbo, gayundin ang mga mananampalataya, sa bautismo, ay pumapalit bilang mga sundalo ni Cristo at pinupunan ang hanay ng mga namatay na.

TANONG 12: Kailangan po ba ang bautismo sa tubig para maligtas?

SAGOT: Walang ibang kailangan para maligtas kundi ang personal na pananampalataya sa Panginoong Jesus. Ang Ebanghelyo ay ang kahanga-hangang salaysay ng Diyos tungkol sa Kanyang kamatayan, paglilibing at Muling Pagkabuhay. Ito ang ipinangaral ni Pablo bilang kailangan para maligtas, at maingat niya itong ibinukod sa mga ordenansa. Sinabi niya, "Hindi ako sinugo ni Cristo upang bumautismo, kundi upang ipangaral ang evangelio" (1 Corinto 1:17). Kung bahagi ng Ebanghelyo ang bautismo, hindi kailanman masasabi ni Pablo nang may pagkakatugma ang ganoong pananalita. Hindi ito nangangahulugan, siyempre, na binalewala niya ang bautismo. Ang mga nahikayat niya ay sumampalataya at binautismuhan, at ito ang ayos ayon sa Kasulatan. Ang bautismo ay pagpapahayag ng pagpapasakop kay Cristo bilang Panginoon, at larawan ito ng ating kamatayan, paglilibing at muling pagkabuhay kasama Niya.

TANONG 13: Pansarili po ba ang bautismo ng Espiritu Santo, o pangkalahatan?

SAGOT: Ayon sa takbo ng mga panahon ng Diyos, ito ay pangkalahatan at naganap nang minsanan at para sa lahat sa pasimula ng panahong ito, pero natatamasa ng bawat isa ang pakinabang nito kapag, sa pagtanggap niya kay Cristo, siya ay tinatakan ng Espiritu Santo.

TANONG 14: Pakipaliwanag po ang 1 Pedro 3:21, ang unang bahagi ng talata.

SAGOT: Ang bautismo, gaya ng Baha noong panahon ni Noe, ay larawan ng kaligtasan. Naligtas si Noe sa Baha dahil nasa loob siya ng arka. Sa ating bautismo, inilalarawan natin ang ating kamatayan at muling pagkabuhay kasama ni Cristo, na dumaan sa baha ng paghatol para sa atin at ngayon ay nakaupo sa kanan ng Diyos. Ang katotohanang pinasan Niya ang ating mga kasalanan at tinapos na ang usapin ng kasalanan, at na itinaas Siya ng Diyos sa kaluwalhatian, ang nagbibigay sa atin ng sagot o kahilingan ng isang mabuting budhi.

TANONG 15: Hindi po ba turo ng Bagong Tipan na dapat sundin ang bautismo sa tubig pagkatapos ipanganak na muli ang mga tao?

SAGOT: Walang duda. Malinaw na inilahad ang ayos ng Diyos sa Mga Gawa 18:8—"Marami sa mga taga Corinto na nakarinig ay nagsisampalataya, at sila'y binautismuhan." Pero kung hindi ito nakikita ng iba, hindi tayo ang hahatol sa kanila.

TANONG 16: Hindi po ba nasa katawan ni Cristo ang iglesya sa Corinto? Binautismuhan sila ng Espiritu Santo. Binautismuhan din po ba sila sa tubig?

SAGOT: Tiyak. Tingnan ang Mga Gawa 18:8. Walang kahit katiting na patunay na ang bautismo ng Espiritu Santo ay pumapalit o humahalili sa bautismo sa tubig. Pansinin ang tiyak na kaso ni Cornelio at ng kanyang sambahayan gaya ng nakatala sa Mga Gawa 10.

TANONG 17: Ibig po bang ituro ni Pablo sa 1 Corinto 11:3-16 na ang babaeng Cristiano ay dapat magsuot ng belo o takip sa ulo habang nananalangin o nagpapatotoo, bilang tanda ng kanyang lugar at gampanin sa kaayusang Cristiano? Kung gayon, bakit po may turo sa talata 15: "Ang kaniyang [mahabang] buhok ay ibinigay sa kaniya na pinaka [Griego "anti"— kapalit ng] lambong"?

SAGOT: Tinuturuan ni Apostol Pablo ang mga babaeng Cristiano tungkol sa kahinhinan kapag sila'y hayagang nakikibahagi sa mga pagtitipon ng mga Cristiano, upang hindi sila mapagkamalan ng iba na mga babaeng imoral na naglalakad nang walang belo. Ang takip ng buhok ay belong ibinigay ng Diyos, at ito ang kanyang kaluwalhatian, na nagtatangi sa kanyang panlabas na anyo mula sa lalaki, na ang buhok ay karaniwang hindi ganoon, bagama't maaaring pahabain ng lalaki ang kanyang buhok; pero kung gayon, magmumukha siyang binabae, at ganoon nga ang tingin ng mga Griego. Sa palagay ko ay hindi ganito sa mga Judio, kaya inaakala ko na ang 1 Corinto 11 ay may kinalaman sa mga kalagayang umiiral noong panahong iyon, at siyempre sa anumang ibang lugar kung saan may katulad na kalagayan. Tiyak na kahit sa ating panahon, mas kaaya-ayang tingnan na ang mga babaeng Cristiano ay dumalo sa mga pagtitipon para sa pagsamba at pagpapatotoo kung saan may mga lalaki, nang may takip o belo ang kanilang ulo.

TANONG 18: Ano po ang paliwanag ninyo sa 1 Timoteo 2:12?

SAGOT: Sa palagay ko, ang talatang ito at ang kaugnay na bahagi sa 1 Corinto 11 ay dapat magpakita nang napakalinaw na hindi kalooban ng Diyos na ang babae ang manguna sa regular na pagtitipon ng iglesya, ibig sabihin, sa maaari mong tawaging opisyal na hayagang pagtitipon ng iglesya. Kung ipipilit niyang tumayo roon at magturo, aagawin niya ang awtoridad na hindi talaga sa kanya. Pero wala itong kinalaman sa mga gawain sa labas nito, gaya ng pangunguna sa isang klase sa Biblia, pagsasalita sa mga pagtitipon ng patotoo, o pagsaksi para kay Cristo sa sarili niyang pananagutan, kung saan walang makatwirang masasabi na inaagaw niya ang awtoridad ng iba.

TANONG 19: Pakipaliwanag po ang pagkakaiba ng "baog" at "walang bunga" sa 2 Pedro 1:8: "Sapagka't kung ang mga bagay na ito ay nasa inyo at sumasagana, ay hindi kayo pababayaang maging baog o walang bunga sa pagkakilala sa ating Panginoong Jesu-Cristo"

SAGOT: Mas mainam na salin ang "tamad" kaysa sa "baog."

TANONG 20: Ano po ang ibig sabihin ng "selah." na ginagamit sa mga Awit?

SAGOT: Ang salitang ito ay nangangahulugang *isang* pahinga sa musika. Ang eksaktong kahulugan nito ay "itaas," ibig sabihin, itaas ang mga kamay mula sa instrumento. Sa espirituwal na pananaw, maaari itong magpahiwatig ng pagbubulay-bulay sa nabasa na.

TANONG 21: Ang ibig po bang sabihin ng 1 Pedro 3:3 at 1 Timoteo 2:9 ay hindi dapat magpaganda ang mga babae sa panlabas nang hindi rin sila nagpapaganda sa espirituwal, o

ang ibig sabihin ba ay dapat silang magpaganda sa espirituwal nang hindi na nagpapaganda sa panlabas kahit kaunti?

SAGOT: Sa palagay ko, sa lahat ng ganitong bagay gaya ng pananamit at personal na anyo, dapat sikapin ng babaeng Cristiano na kumilos nang may takot sa Panginoon at ayon sa Kanyang Banal na Salita. Iniutos Niya sa mga babae na manamit nang mahinhin, at kung gagawin nila ito, wala akong nakikitang pagtutol mula sa Kasulatan sa kanilang pananamit nang maayos at bagay sa kanila. Sa katunayan, sa palagay ko ay dapat pahalagahan ng mga babaeng Cristiano ang kagalang-galang at kaaya-ayang anyo. Hindi ito ipinagbabawal ng mga talatang binanggit, pero idinidiin ng mga ito na hindi dapat ang panlabas na palamuti ang maging pangunahin. Ang panloob na palamuti ang mahalaga. Ang bahagi sa Isaia 3 (tt. 18-24) ay pagsaway sa mga palalo at mapagmataas, na mas binigyang-pansin ang pagpapaganda ng sarili kaysa sa paglakad sa harap ng Diyos. Ito, siyempre, ay may bisa pa rin bilang prinsipyo.

TANONG 22: Nababahala po ako sa Deuteronomio 22:5. Sa liwanag ng Kasulatan, mali po bang payagan ko ang aking mga anak na babae na magsuot ng mga damit gaya ng snow suit kapag taglamig at slacks kapag tag-init?

SAGOT: Hindi ako naniniwala na ang ibig sabihin ng talatang ito ay hindi dapat magsuot ang mga babae ng ganoon ding uri ng damit na isinusuot ng mga lalaki, o na hindi dapat magsuot ang mga lalaki ng damit na kahawig ng sa mga babae. Sa mga lupain sa Silangan, ang mga lalaki, karaniwan, ay nagsusuot ng mahahabang damit, at ang mga babae, gaya sa China, ay nagsusuot ng pantalon at dyaket, pero sa bawat kaso ay damit pa rin iyon ng lalaki at damit ng babae. Ang ipinagbawal ng Diyos ay ang pagsusuot ng lalaki ng damit na para sa babae, o

ng babae ng damit na para sa lalaki. Hindi kaaya-aya ang ganitong pagpapalitan. Sa palagay ko ay hindi man lang nito sinasaklaw ang tanong tungkol sa pagsusuot ng mga damit na binanggit mo, na isa lamang bagay ng karaniwang kaugalian.

TANONG 23: Kung ang isang tao ay may sakit na wala nang lunas at lalong humihirap ang buhay, mali po bang pabayaan niya ang kanyang katawan at hayaang lumala ang sakit nang walang hadlang hanggang dumating ang paglaya sa pamamagitan ng kamatayan, dahil sinasabi ng Salita ng Diyos na "ang umalis at suma kay Cristo... ay lalong mabuti" (Filipos 1:23)?

SAGOT: Bagama't buong pusong nakikiramay kami sa sinumang nagdurusa sa paraang binanggit mo, kailangan nating alalahanin na ang katawan ay templo ng Espiritu Santo at hindi natin ito dapat pabayaan, kundi bigyan ng nararapat na paggalang na ukol sa tabernakulong tinatahanan ng Diyos. Sa sarili Niyang panahon ay tatawagin Niya ang Kanyang mga anak upang makasama Siya. Pero habang kalooban Niyang manatili tayo rito, dapat nating sikapin sa lahat ng paraan na panatilihin ang ating katawan sa pinakamabuting kalagayan para sa Kanyang paglilingkod at kaluwalhatian.

TANONG 24: Sa isang pagtitipon ng mga Cristiano, napag-usapan po kung maaari o magagawa ba ng isang Cristiano na magpakamatay. Kung oo, saan po siya pupunta, sa Hades o sa Paraiso?

SAGOT: Hindi ako nag-aatubiling sumagot ng oo sa tanong mo tungkol sa posibilidad na ang isang tunay na Cristiano ay magpakamatay, at siyempre ang ganoong tao ay agad na pupunta upang makasama ang Panginoon. Duda ako kung may sinumang, sa karaniwang kalagayan, ay nagpapakamatay

malibang may sakit siya sa isip. Napakalinaw na ang isang Cristiano ay maaaring magkaroon ng ganoong sakit, at ang ganoong tao ay hindi mananagot sa pagkitil ng sarili niyang buhay. May nakilala akong ilang tao na hindi ko mapagdudahan ang kabanalan, na nawala sa katinuan at sa huli ay nagpakamatay. Kung minsan ay pansamantalang pagkalito lamang iyon at nabuhay pa sila nang sapat na panahon upang labis itong pagsisihan, pero gayunman ay namatay sila nang may tunay na kapayapaan.

TANONG 25: Ano po ang ibig sabihin ng salitang "kahinhinan" o "shamefacedness" sa 1 Timoteo 2:9?

SAGOT: Ang salitang isinaling "shamefacedness" sa bahaging iyon ay talagang nangangahulugang "kahinhinan." Ito ang kabaligtaran ng "kapal ng mukha," na, sayang, ay makikita sa napakaraming tao ngayon.

TANONG 26: Ano po ang ibig sabihin ng salitang "amen"?

SAGOT: Ang ibig sabihin nito ay "Mapagtibay nawa." Tinutukoy ng ating Panginoon ang Kanyang sarili bilang ang "Amen," ibig sabihin, ang "Nagpapatibay."

TANONG 27: Ang ibig po bang sabihin ng 1 Corinto 7:14 ay kung Cristiano ang asawang lalaki, maliligtas ang asawang babae, at kabaligtaran din?

SAGOT: Hindi tiyak na ipinapangako ng talatang ito na maliligtas ang hindi ligtas na asawang lalaki ng isang babaeng Cristiano, o kabaligtaran, pero sinasabi nito sa asawang ligtas na taimtim na ipanalangin ang isa, na nagtitiwalang ang bunga ng isang maka-Diyos na buhay at taimtim na panalangin ay maaaring maging pagbabalik-loob ng hindi pa ligtas.

TANONG 28: Paano po ang mag-asawang dati nang kasal sa iba at nagdiborsiyo dahil hindi magkasundo bago sila nagpakasal sa isa't isa, at ngayon ay nadala na kay Cristo—ano po ang dapat na payo sa kanila kung ipagpapatuloy o puputulin nila ang kanilang kasalukuyang pagsasama?

SAGOT: Ayon sa Salita ng Diyos, ang lahat ng kasalanan at kasamaan ay inaalís magpakailanman kapag nagtiwala ang tao sa Panginoong Jesu-Cristo. Ang pakikiapid na pagsasamang pinasok ng mga taong ito ay isa lamang sa marami nilang kasalanan. Pinatawad na sila ngayon ng Diyos nang lubos at ganap, at tinanggap Niya sila sa kanilang kasalukuyang kalagayan, kaya angkop ang salitang ito: "Ang bawa't tao'y manatili sa pagkatawag na sa kaniya'y itinawag" (1 Corinto 7:20). Kapwa kamangmangan at kasamaan ang subukang wasakin ang ngayon ay isa nang tahananang Cristiano dahil sa kasalananag nagawa noong mga araw bago sila nagbalik-loob.

TANONG 29: Sinabi po sa akin na ang pagkakatatipan ay kasimbanal ng tunay na kasal, at kapag nakatatipan na ang isang tao ay nakatali na siya habambuhay sa kanyang katipan. Totoo po ba ito?

SAGOT: Sa mga Judio, ang pagkakatatipan ay itinuturing na halos kasimbanal ng kasal, gayunman kahit ang kasal ay madaling mapawalang-bisa noon. Pero wala saanman sa Salita ng Diyos na sinasabing hindi maaaring sirain ang pagkakatatipan. Ito ay pangakong magpapakasal, pero laging nakasalalay ito sa mabuting ugnayan ng dalawang nagkasundo. Hangga't hindi pa talaga sila kasal, hindi pa nila napapasok ang dapat sanang kasunduang hindi masisira. Gayunman, kahiya-hiyang bagay ang basta iwan ang katipan. Marangal lamang na mapuputol ang pagkakatatipan kung pareho silang pumapayag. Pero kapag

nadarama ng isa sa kanila na malaking pagkakamali ang pakasalan ang isa, dapat itong tapat na aminin at humingi ng paglaya mula sa pangako.

TANONG 30: Kailangan po bang may matibay na patunay, na pinagtibay ng mga saksi, ang walang kasalanang panig sa isang diborsiyo, o sapat na po ba ang mga palatandaan lamang para mabigyang-katwiran ang walang kasalanang panig na mag-asawang muli ayon sa Kasulatan?

SAGOT: Tiyak na dapat may tiyak na patunay na ang isa ay talagang nagkasala ng paglabag sa kanyang panata sa kasal. Hindi dapat ipilit ng isang Cristiano ang mga bagay sa ganitong usapin na para bang nauuna pa siya sa Salita ng Diyos. Napakadaling bumuo ng kaso batay sa hinala na maaaring wala palang anumang batayan. Sa bagay na ito, gaya ng sa lahat ng iba pa, dapat isaisip ang prinsipyo ng Biblia: "Sa bibig ng dalawa o tatlong saksi ay pagtitibayin ang bawat salita."

TANONG 31: Ano po ang tinutukoy ni Cristo sa Kanyang sagot sa mga Fariseo tungkol sa diborsiyo nang sabihin Niyang hindi ganoon sa pasimula? (Tingnan ang Mateo 19:8.) Ibig po ba Niyang sabihin na walang diborsiyo noon?

SAGOT: Itinuturo Niya ang pansin ng mga nakikinig sa katotohanang sa pasimula, ang Diyos Mismo, nang itatag Niya ang kasal, ay nagbigay ng isang babae sa isang lalaki, at iyon ay habambuhay. Ang kautusan ng mga Judio ang nagpasok ng prinsipyo ng diborsiyo dahil sa katigasan ng puso ng tao, pero ngayon sa panahon ng biyaya ay nananatili ang orihinal na prinsipyo. Siyempre, kapag ang isa ay hindi naging tapat sa kanyang panata sa kasal, gaya ng nabanggit sa itaas, siya mismo ang nagpawalang-bisa sa kasal, pero hindi nito

binabago ang katotohanan na sa plano ng Diyos, ang kasal ay talagang para sa habambuhay.

TANONG 32: Sa Efeso 2:8, ano po ang "kaloob ng Diyos"?

SAGOT: Sa talatang ito, ang "kaloob ng Diyos" ay tumutukoy, siyempre, sa buong gawain ng kaligtasan, kasama ang pananampalataya. Ang pananampalataya ay kaloob ng Diyos sa ganitong paraan: "Ang pananampalataya ay dumarating sa pakikinig" (Roma 10:17), o sa literal, "Ang pananampalataya ay dumarating sa pamamagitan ng isang balita, at ang balita ay sa pamamagitan ng Salita ng Diyos." Ibig sabihin, kapag ang Salita ng Diyos ay pinakikinggan o binabasa nang may pansin, sumisibol ang pananampalataya sa kaluluwa sa pamamagitan ng kapangyarihan ng Diyos.

TANONG 33: Pinahihintulutan po ba ang muling pag-aasawa pagkatapos ng diborsiyo sa anumang kalagayan sa panahong Cristiano?

SAGOT: Ang mga salita ng ating Panginoon sa Mateo 19:9 ay dapat magpaliwanag nang napakalinaw na may isang dahilan na maaaring ikadiborsiyo ng mga tao, na nag-iiwan sa walang kasalanang panig na malayang mag-asawang muli. Ang dahilang iyon ay ganap na sumisira sa pagkakatali ng kasal. Kinilala ito ng mga gurong Cristiano sa loob ng maraming siglo bilang ang tanging tamang batayan ng diborsiyo at muling pag-aasawa. Marami rin ang naniniwala na ipinapakita ng 1 Corinto 7:15 na ang sinadyang pag-iwan ay ganap na pagpapawalang-bisa sa pagkakatali ng kasal.

TANONG 34: Nabasa ko na po ang ilang tanong at sagot tungkol sa diborsiyo at muling pag-aasawa, pero hindi pa rin ako kumbinsido. Napakalinaw na sinasabi ng Salita ng Diyos,

"Ang babaing may asawa ay itinali ng kautusan sa asawa samantalang ito'y nabubuhay" (Roma 7:2). Paano po ninyo masasabi, kung gayon, na ang walang kasalanang panig sa diborsiyo dahil sa imoralidad ay malaya sa harap ng Diyos na mag-asawang muli habang buhay pa ang dating asawa?

SAGOT: Ang Mateo 19:9 ay lubos na malinaw tungkol sa paninindigang binanggit sa huling bahagi ng tanong. Hindi sana isinama ng Panginoon ang pagbubukod na binanggit doon kung hindi Niya talaga ibig sabihin ang eksaktong sinasabi ng talata. Walang saysay ang pagbubukod kung ang bawat isang humiwalay sa kanyang asawa at nag-asawa ng iba ay nangangalunya. Sa kabilang banda, ang isa pang talatang sinipi ay naglalahad lamang ng pangkalahatang prinsipyo. Laging totoo na "ang babaing may asawa ay itinali ng kautusan sa asawa samantalang [ang kanyang asawa] ay nabubuhay." Pero ang lalaking dinagdiborsiyo dahil sa imoralidad ay hindi na niya asawa. Kaya wala na siyang asawang buhay at hindi na siya nakatali rito. Ang mga nagtuturo ng iba ay nagsisikap na magpasan ng pamatok sa maraming taong walang kasalanan, na hindi kailanman pinahihintulutan ng Salita ng Diyos, at sinisikap nilang hatulan ang mga inaaring-ganap ng Salita ng Diyos.

TANONG 35: Pakipaliwanag po ang Roma 7:1-3 sa liwanag ng biyaya. Hindi po ba sinasabi ni Pablo na pinagtitibay ng biyaya ang kautusan? Napawalang-bisa na po ba ng biyaya ang kautusan sa Roma 7:1-3?

SAGOT: Sa talatang iyon, hindi tumutukoy ang apostol sa kautusan ni Moises, kundi sa batas ng bayan. Ang babaeng ibinigay sa kasal ay itinatali ng batas sa kanyang asawa habang nabubuhay ang kanyang asawa. Ang prinsipyong ito, siyempre,

ay laging nananatili. Kung ang tinanggap niya bilang asawa ay hindi na naging ganoon, iba na ang kalagayan, pero hindi ito ang nasa isip ng apostol sa Roma 7. Ang binabanggit niya ay ang karaniwang kalagayan. Ang tanging tagubilin natin tungkol sa diborsiyo na may karapatang mag-asawang muli ang walang kasalanang panig ay nasa ikalima at ikalabinsiyam na kabanata ng Mateo, kung saan ang ating Panginoon Mismo ang nagsasalita.

TANONG 36: Maaari po bang humawak ng tungkulin bilang diyakono ang isang lalaking dalawang beses nang nag-asawa, na ang unang asawa ay dinagdiborsiyo dahil sa imoralidad bago siya nagbalik-loob?

SAGOT: Ang mga diyakono ay dapat asawa ng isang babae lamang. Ibig sabihin, ang diyakono ay hindi dapat may maraming asawa nang sabay-sabay. Pero sa ganitong kasong binanggit mo, ang ugnayan sa unang asawa ay napawalang-bisa na kapwa ayon sa batas at ayon sa Kasulatan, at karapat-dapat ang lalaki sa tungkulin ng diyakono kung matuwid naman ang iba pa niyang pamumuhay. Basahin ang Mateo 19.

TANONG 37: Bakit po tama ang pag-aasawa nang marami noong panahon ng Lumang Tipan?

SAGOT: Ang pag-aasawa nang marami sa Lumang Tipan ay laging salungat sa kalooban ng Diyos. Ito ay patunay lamang ng pagkamakasariili at pagsunod ng tao sa sarili niyang kalooban. Sinabi ng Panginoong Jesus, "Hindi бага ninyo nabasa, na siya na lumalang sa kanila buhat sa pasimula ay nilalang sila na lalake at babae, at sinabi, Dahil dito'y iiwan ng lalake ang ama at ina, at makikipisan sa kaniyang asawa; at ang dalawa ay magiging isang laman?" (Mateo 19:4-5, R.V.). Pansinin na hindi sinabing "makikipisan sa kaniyang mga asawa," kundi "sa

kaniyang *asawa*." Ang katigasan ng puso ng tao ang humantong sa pag-aasawa nang marami.

TANONG 38: Ano po ang turo ng Biblia sa Santiago 5:13-16?

SAGOT: Ang talatang ito ay hindi dapat ipagkamali sa anumang paraan sa karaniwang tinatawag na "extreme unction" o anumang katulad nito. Lahat ito ay hindi opisyal. Ang matatanda ay ipatatawag upang ipanalangin ang maysakit, na pinapahiran siya ng langis sa Pangalan ng Panginoon, at ang pangako ay ililigtas ng panalangin ng pananampalataya (hindi ng pagpapahid) ang maysakit, o, ayon sa Griego, "pagiginhawahin ang nanghihina." Walang dahilan kung bakit hindi ito magagawa ng sinuman ngayon, pero sa kabilang banda, ito ay hindi tuwirang utos kundi isang pahintulot. Halimbawa, sino ang lubos na makatitiyak na kwalipikado siya bilang matanda ng *nag-iisang* Iglesya, hindi lamang matanda ng isang denominasyon? Sa pasimula, iisa ang Iglesya.

TANONG 39: Ang pariralang "patawarin Mo kami ... gaya ng pagpapatawad namin," legal na batayan po ba ito, o sa tingin ninyo ay ito rin ang kapatawarang binabanggit sa 1 Juan 1:9?

SAGOT: Sa pagkaunawa ko, ang kapatawaran sa tinatawag na Panalangin ng Panginoon ay halos kapareho ng nasa 1 Juan 1:9, kung ang 1 Juan 1:9 ay inilalapat mo sa mananampalataya. Siyempre, ang prinsipyo roon ay totoo sa lahat ng tao, ligtas man o hindi. Kapag lumapit lamang ang tao sa Diyos at ipinahayag ang kanyang kasalanan, saka niya natatagpuan ang kapatawaran.

TANONG 40: Naniniwala po ba kayo na ang tinatawag na "Panalangin ng Panginoon" ay panalanging dapat nating ulitin nang salita por salita, o ibinigay Niya ito bilang huwaran?

SAGOT: Hindi ko inuunawa na ibig ng Panginoon na gamitin natin ang panalanging iyon nang salita por salita, kundi ito ay isang huwaran kung paano natin dapat iharap sa Diyos ang ating mga kahilingan. Hindi natin kailanman nababasa sa aklat ng Mga Gawa na ginamit ito bilang bahagi ng liturhiya, at hindi rin ito kailanman binanggit sa mga sulat, pero siyempre, bawat kahilingan dito ay mabuti nating magagamit. Ang lugar nito ay lalo na kaugnay ng mga alagad bago ang krus, hindi pagkatapos.

TANONG 41: Paano po ninyo ipinapaliwanag ang 2 Pedro 2:20-22 sa liwanag ng Juan 10:28,29?

SAGOT: Ang kinakausap ni Pedro ay mga huwad na nagpapahayag ng pananampalataya. Sa buong kabanata, binababalaan niya ang mga banal laban sa masasamang gurong ito na nagpahayag na sila'y Cristiano pero tumalikod sa banal na utos na ibinigay sa kanila at bumalik sa buhay ng kasalanan at karumihan. Marami ang ganito sa iglesyang nagpapahayag ng pananampalataya, pero hindi sila kailanman ipinanganak na muli. Pansinin na ang aso ay aso pa rin at ang baboy ay baboy pa rin. Sa Juan 10:28 at 29, ang kinakausap ng ating Panginoon ay ang Kanyang mga tupa, na ibang-iba talaga sa mga pinaliguang baboy at umaangil na aso ng diyablo. Iba ang malaman sa isip ang daan ng katuwiran. Iba naman ang tumanggap ng bago at banal na kalikasan mula sa Diyos.

TANONG 42: Paano po nakapasok ang lalaking walang suot na damit pangkasal? Kung iglesya ang kinakatawan nito, madalas ngang nakapasok ang taong hindi ligtas; pero kung kaharian ng Diyos ang kinakatawan nito, imposible iyon.

SAGOT: Ang hapunan sa Mateo 22 ay ang dakilang Piging ng Ebanghelyo, at ang mga panauhin ay ang mga ipinapalagay na

tumanggap ng paanyaya. Mapapansin mo na sa talatang 2 ay tinawag itong talinghaga ng kaharian ng langit. Ang kaharian ng langit ay ang buong saklaw ng mga nagpapahayag ng pananampalataya sa kasalukuyang panahong ito, gaya ng malinaw na sinasabi sa Mateo 13:41: "Susuguin ng Anak ng tao ang kanyang mga anghel, at titipunin nila mula sa kanyang kaharian ang lahat ng nagbibigay ng ikatitiod, at ang mga gumagawa ng kasamaan." Sa panahong iyon aalisin ang mga huwad na nagpapahayag, pero hanggang sa araw na iyon, kung gagamit tayo ng ibang larawan, sabay na tutubo ang mga damo at ang trigo.

TANONG 43: Sinabi po sa akin na sina Job, Shem, Melchizedek at Cheops, ang nagtayo ng Great Pyramid, ay iisang tao lang. May talata po ba sa Kasulatan na nagpapatunay nito?

SAGOT: Wala. Isa ito sa mga kakatwang teorya ni Dr. E. W. Bullinger, pero nakatayo ito sa isang ligaw na paraan ng pangangatwiran na talagang walang suporta sa Kasulatan.

TANONG 44: Sino po si Melchizedek?

SAGOT: Si Melchizedek. Wala ni bahagyang pahiwatig sa Kasulatan na siya ay isang nilalang na higit sa karaniwan, gaya ng walang-saysay na inaakala ng ilan. Siya ang Hari ng Salem at saserdote ng Kataas-taasang Diyos, na nanatiling tapat sa kapahayagang tinanggap ni Noe at hindi napunta sa pagsamba sa diyus-diyosan. Dahil lumilitaw siya sa mga pahina ng Banal na Kasulatan nang walang talaan ng angkan, siya ay naging larawan ng Anak ng Diyos.

TANONG 45: May dumating pong ebanghelista sa aming bayan na nangaral na "ang pagbabayad-sala ay para sa pagpapagaling

ng katawan at para rin sa kaligtasan." Ayon po ba ito sa Kasulatan?

SAGOT: Tiyak na hindi ito ang turo ng Salita ng Diyos, maliban sa ganitong diwa: ang pagbabayad-sala, siyempre, ay para sa pagtubos ng katawan at para rin sa pagtubos ng kaluluwa. Pero ang lahat ng sumasampalataya sa ating Panginoong Jesu-Cristo ay natubos na ng Kanyang mahalagang dugo pagdating sa kanilang kaligtasan. Hinihintay pa natin ang pagtubos ng katawan, na mangyayari sa Ikalawang Pagdating ng ating Panginoong Jesu-Cristo.

Ang talatang kadalasang pinagbabatayan ng paniniwala ng mga nagtataguyod ng pagpapagaling sa pananampalataya ay ang Mateo 8:16,17: "Nang kinagabihan, dinala sa kanya ang maraming inaalihan ng mga demonyo: at pinalayas niya ang mga espiritu sa pamamagitan ng kanyang salita, at pinagaling ang lahat ng maysakit: upang matupad ang sinalita ni Isaias na propeta, na nagsasabi, Siya rin ang kumuha ng ating mga kahinaan, at nagdala ng ating mga sakit." Pero hindi nito itinuturo na ang pagbabayad-sala ni Cristo ay para sa sakit at para rin sa kasalanan. Wala itong kinalaman sa gawain sa krus. Isinasalaysay nito ang Kanyang mapagbiyayang ministeryo habang Siya ay naglilibot na gumagawa ng mabuti at nagpapagaling sa lahat ng pinahihirapan ng diyablo. Tuwing nagpapagaling Siya ng tao, dinadala Niya sa Kanyang malalim na pakikiramay ang lahat ng tinitiiis ng nagdurusa. Nang hipuin ng kaawa-awang babae ang laylayan ng Kanyang damit, naramdaman Niya na "may kapangyarihang lumabas sa kanya" (Marcos 5:30). May halaga sa Kanya ang pagpapagaling sa maysakit. Kahangalan na ilapat ito sa gawain sa krus. Sa kahanga-hangang gawaing iyon, inalis Niya magpakailanman

ang mga kasalanan ng lahat ng sumasampalataya sa Kanya. Kaya hindi na sila kailanman maaabot ng paghatol. Kung sa gawain ding iyon ay inalis Niya ang kanilang mga sakit, wala nang mananampalatayang makararanas pa ng sakit o ng pisikal na kamatayan.

Ang nakapagtataka, patuloy pang ipinapahayag ng mga tao ang maling doktrina na natutubos na ngayon ang katawan, gayong sila mismo ay araw-araw na nagpapakita ng kahinaan ng katawan; at sa bandang huli, lahat sila ay namamatay sa sakit o sa aksidente. Pero libu-libo ang sumusunod sa ganitong mga guro nang buong tiwala, at hindi nila napapansin na ang Kasulatan at ang karanasan ay kapwa sumasalungat sa buong sistemang iyon.

TANONG 46: Ano po ang Bullingerism, at itinuturing ba ninyo itong ligtas na sistema ng pagtuturo ng Biblia?

SAGOT: Si Dr. E. W. Bullinger, na ang pangalan ay iniuugnay sa ilang sobrang pananaw tungkol sa mga dispensasyon, ay isang klerigo ng Church of England na namatay ilang taon na ang nakararaan. Napakarami niyang isinulat, at lalo na noong mga unang taon niya ay nanatili siyang malapit sa turo ng Kasulatan, pero habang lumilipas ang mga taon ay nakabuo siya ng isang sistemang gumawa ng di-masukat na pinsala. Hindi niya pinansin ang mga salita ng ating Panginoon sa Israel sa Mateo 23:38, "Ang inyong bahay ay iniwan sa inyong wasak" (na sa gayon ay isinasantabi muna ang Israel sa ngayon), at itinuro ni Dr. Bullinger na ang buong aklat ng Mga Gawa ay ang huling pagtawag ng Diyos

- sa Israel, at ang mga iglesyang binanggit doon ay mga kapulungan lamang ng kaharian, at ang Iglesya, ang katawan ni Cristo, ay hindi raw umiral hanggang sa pagkabilanggo ni Pablo

sa Roma. Dahil hindi niya nakita na sa Mga Gawa ay tinatawag lamang ng Diyos, una mula sa mga Judio at pagkatapos mula sa mga Gentil, ang isang bayang magkasamang bumubuo sa katawan ni Cristo, si Dr. Bullinger ay lubos na nalito at nakalito rin sa iba. Halos itinatakwil ng kanyang sistema ang lahat ng pangkalahatang sulat at ang lahat ng sulat ni Pablo maliban sa mga isinulat niya sa bilangguan, sa pag-aakalang ang mga huling sulat na ito ang pumalit sa lahat ng iba pang bahagi ng Kasulatan para sa Iglesya. Dahil ang mga huling sulat na ito ay hindi tahasang bumabanggit ng bautismo sa tubig o ng Hapunan ng Panginoon, itinatakwil ng Bullingerism ang dalawang banal na ordenansang ito, na para bang wala na silang lugar sa Panahon ng Iglesya. Tila hindi napansin ni Dr. Bullinger na ang mga isinulat ni Apostol Pedro ay mas huli pa kaysa sa pinakahuling sulat ni Pablo, gaya ng makikita sa katotohanang binanggit ni Pedro ang sulat ni Pablo sa mga Hebreo at ang "lahat ng kanyang mga sulat" bilang kumakalat na noong isulat ni Pedro ang kanyang ikalawang sulat. Ang mga isinulat naman ni Apostol Juan ay isinulat lahat halos tatlumpung taon pagkatapos mamatay si Pablo bilang martir.

Sa kanyang mga huling taon, itinuro ni Dr. Bullinger ang "pagtulog ng kaluluwa," at kapansin-pansin na marami sa kanyang mga tagasunod sa Great Britain ang naging annihilationist, samantalang marami naman sa Amerika na tumanggap sa kanya bilang guro ang naging restorationist, at umabot pa sa pagtuturo na sa huli ay maliligtas ang diyablo at ang lahat ng nahulog na anghel.

Bagama't marami ring mabuti sa mga aklat ni Dr. Bullinger, binababalaan namin ang lahat ng nagnanais makinabang sa pagbabasa laban sa mga ito. Masasabi nang may tiwala tungkol

sa mga ito na anumang totoo na nilalaman nila ay hindi bago, at matatagpuan sa mas malinaw at mas mahusay na paliwanag sa marami pang ibang aklat; samantalang ang bago naman ay hindi totoo, at nakatuon upang dayain ang mga walang-ingat at ilayo ang mga tao sa kapayakang na kay Cristo.

TANONG 47: Sa 1 Corinto 14 ay nababasa natin ang tungkol sa "mga wika," at sa kabanata 11 ang tungkol sa "Hapunan ng Panginoon." Kung lubusan na pong naalis ang mga wika, bakit ginaganap pa rin ninyo ang Hapunan ng Panginoon?

SAGOT: Hindi ko maintindihan ang pag-iisip o espirituwal na saloobin ng nagtatanong. Sino ang nagsabing lubusan nang naalis ang mga wika? Tungkol sa mga kaloob, nababasa natin sa 1 Corinto 12:11 na ang Espiritu Santo ay namamahagi "sa bawat isa ayon sa kanyang ibig." Maliwanag na hindi Niya "inibig" na ibigay ang ilang himalang kaloob sa loob ng maraming siglo, pero walang tiyak na pahayag na talagang inalis na ang mga ito. Malaya Siya, bilang may kapangyarihan sa lahat, na ibigay ang alinman sa mga ito anumang oras kung nanaisin Niya. Tungkol naman sa Hapunan ng Panginoon, sinasabi sa atin, "Sa tuwing kinakain ninyo ang tinapay na ito, at iniinom ang sarong ito, ay inihahayag ninyo ang kamatayan ng Panginoon hanggang sa siya'y dumating." Hindi pa Siya bumabalik. Dahil mahal natin Siya, ikinagagalak nating alalahanin Siya sa ganitong paraan at ihayag ang Kanyang kamatayan habang hinihintay natin ang Kanyang pagbabalik. Hindi ito pagiging legal. Ito ay ang ganoon ding pagmamahal na nagtutulak sa isang anak na masiyahang tumingin sa larawan ng yumaong magulang. Mahal natin ang larawan dahil iniingatan natin sa ating puso ang alaala ng umalis na. Ang mga taong gustong alisin ang mahahalagang ordenansang Cristiano

sa dahilang itinataas daw nila ang biyaya ay kakaunti ang pagkaunawa sa epekto ng biyaya sa kaluluwa.

TANONG 48: Anong patunay po ang mayroon kayo na ang Hapunan ng Panginoon ay ordenansa ng iglesya na dapat ganapin ng katawan ni Cristo sa kasalukuyang dispensasyon?

SAGOT: Ang tanong mismo ang nagbubunyag ng pagkiling ng sumulat. Ang katawan ni Cristo, bilang katawan, ay hindi gumaganap ng anumang ordenansa, at hindi rin ito kailanman nagtitipon sa iisang lugar sa lupa, sapagkat binubuo ito ng lahat ng mananampalataya mula Pentecostes hanggang sa pagbabalik ng Panginoon. Ang Hapunan ng Panginoon ay para sa lokal na iglesya "sa bawat dako." Ang "hanggang sa siya'y dumating" (1 Corinto 11:26) ang nagtatakda ng panahon kung kailan hindi na kakailanganin o gaganapin ang ordenansang ito.

TANONG 49: Anu-anong aklat po ang hindi isinama sa Biblia?

SAGOT: Walang aklat na inalis sa ating Biblia na talagang kabilang dito kailanman. Ang Bibliang hawak natin ay ang Bibliang hawak na ng Iglesya ng Diyos sa loob ng labinsiyam na raang taon. Ang Iglesya Katolika Romana, sa Council of Trent noong panahon ng Repormasyong Protestante, ang nagdagdag ng mga aklat ng Apocrypha sa Biblia na para bang mga kinasihang Kasulatan ang mga ito, pero hindi kailanman itinuring na ganoon ng naunang Iglesya at wala silang karapatang mapabilang sa ibang mga aklat.

TANONG 50: Ano po ang batayan ng mga Katoliko Romano sa pagsasabing tinanggal ng mga Protestante sa Biblia ang mga aklat ng Macabeo?

SAGOT: Wala talaga. Hanggang sa ipahayag ng Council of Trent noong ikalabing-anim na siglo na ang mga aklat ng

Apocrypha, kasama ang mga Macabeo, ay bahagi ng kinasihang Kasulatan, hindi ito itinuring na ganoon ng Iglesia sa pangkalahatan. Ang mga aklat ng Lumang Tipan at Bagong Tipan lamang ang mga aklat na may awtoridad na kinilala ng Iglesia sa buong mga siglo ng Cristianismo. Ang Apocrypha ay binubuo ng mga aklat na hindi isinulat sa orihinal na Hebreo o hindi kaugnay ng Lumang Tipan.

TANONG 51: Ano po ang turo ng Kasulatan tungkol sa pangiangilin ng Kuwaresma?

SAGOT: Sa tingin ko, ang pangiangilin ng Kuwaresma ay lubos na nasa pagpapasya ng bawat isa. Hindi ito iniuutos ng Salita ng Diyos. Kung inaakala ng mga tao na nakatutulong ito sa kanila sa espirituwal, walang masama roon. Pero kailangan nating mag-ingat na huwag ipantay ang mga ordenansa o ritwal na wala sa Kasulatan sa Salita ng Diyos. Pag-isipan nang mabuti ang Galacia 4:9,10.

TANONG 52: Bakit po iginigiit ng mga Katoliko Romano ang awtoridad ng tradisyon ng iglesia?

SAGOT: Pinaninindigan nila na may mga tradisyong ipinasa nang pasalita mula pa noong panahon ng mga apostol, at itinaas nila ang mga ito sa antas ng Biblia. Sa ilang pagkakataon, inilalagay pa nila ang tradisyon sa itaas ng Biblia, gaya ng ginawa ng mga Judio noong narito sa lupa ang ating Panginoon. Sila ang dapat magsabi kung bakit nila ito ginagawa.

TANONG 53: Saan po sa Biblia natin mababasa ang pananalangin sa mga santo?

SAGOT: Walang lugar sa Biblia na may nananalangin sa isang santo, bagama't sa Job 5:1 ay nagtanong ang isa sa mga

kaibigan ni Job: "At kanino sa mga banal ka babaling?"

TANONG 54: Napansin ko po na itinuturo ng mga Seventh-Day Adventist na ang kambing na pawawalan sa Levitico 16 ay kumakatawan sa diyablo, na sa huli raw ay parurusahan dahil sa lahat ng kasalanang dinala niya sa sanlibutan. Tama po ba ito?

SAGOT: Sa Levitico 16:5 ay nababasa natin na kukuha si Aaron ng "dalawang batang kambing na lalaki na handog dahil sa kasalanan." Sa talatang 10 ay sinasabi sa atin na ang isa sa mga ito ang kambing na pawawalan, o ang kambing na pinaalis. Ang dalawang kambing na ito ay kumakatawan lamang sa dalawang aspeto ng gawain ni Cristo. Ang kambing na ang dugo ay dinala sa Santuwaryo dahil sa kasalanan ay kumakatawan sa dakilang katotohanan ng pagpapalubag-loob. Ang kambing na pawawalan, na sa ulo nito ipinahayag ang mga kasalanan ng bayan, ay nagbibigay sa atin ng katotohanan ng paghalili. Halos kalapastanganan na sabihing ang kambing na pawawalan ay kumakatawan kay Satanas. Kung dadalhin ito sa lohikal na dulo, gagawin ng pananaw na ito si Satanas na dakilang handog dahil sa kasalanan — isang kaisipang kasuklam-suklam sa bawat espirituwal na pag-iisip.

TANONG 55: Sa Apocalipsis 2:20, ano po ang ibig sabihin ng pagkain ng mga bagay na inihain sa mga diyus-diyosan?

SAGOT: Siyempre, bawat isa sa mga sulat na ito ay isinulat sa mga totoong kapulungan, at ang mga kalagayang inilalarawan sa mga ito ay talagang umiiral noong panahong iyon.

Halimbawa, ang iglesya sa Tiatira ay maliwanag na nagpapahintulot sa isang babae na, bilang propetisa, ay nagtuturo na lubos na tama at nararapat na makisalo sa mga piging para sa diyus-diyosan at gumawa ng pakikiapid bilang

parangal sa diyos. Karaniwang mga kasalanan ito sa mga paganong lupain. Ito ang sinasaway ni Apostol Juan. Pero kung titingnan mo ang sulat sa matalinghagang paraan, siyempre ang pagkain ng mga bagay na inihain sa mga diyos-diyosan ay larawan ng pakikipag-isa sa hindi mula sa Diyos, o ng pag-iisa ng Iglesya at ng sanlibutan.

TANONG 56: Dahil ang kaluluwa ang luklukan ng damdamin, kalooban at isip, naniniwala po ba kayo na may kaluluwa ang hayop?

SAGOT: Sinasabi ng Genesis 1:21, ayon sa orihinal na Hebreo, "Nilikha ng Diyos ang malalaking balyena at ang bawat nilalang na may buhay na kaluluwa." Kaya ang mga hayop ay binubuo ng katawan at kaluluwa, at ang kaluluwa ang luklukan ng damdamin at ng lahat ng likas na hilig ng hayop. Pero sa hayop, namamatay ang kaluluwa kasabay ng katawan. Sa tao, hindi ganoon. Sinabi ni Jesus, "Huwag ninyong katakutan ang mga pumapatay ng katawan, pero hindi makapapatay ng kaluluwa" (Mateo 10:28). Sa tao, hindi mapaghihiwalay ang kaluluwa at espiritu, sa buhay man o sa kamatayan. Pagkatapos ng kamatayan, kung minsan ay tinutukoy ang tao bilang espiritu; halimbawa, nababasa natin sa Hebreo 12:23, "Ang mga espiritu ng mga taong matuwid na pinasakdal na." Tinutukoy rin siya bilang kaluluwa, gaya ng nababasa natin sa Apocalipsis 6:9: "Nakita ko sa ilalim ng dambana ang mga kaluluwa ng mga pinatay," at iba pa.

TANONG 57: Dapat po ba nating unawain na ang mga taong binabanggit sa Hebreo 6, na tumalikod at hindi na maaaring baguhin pang muli sa pagsisisi, ay mga taong minsang ipinanganak na muli pero nawalan ng kaligtasan?

SAGOT: Ito ay tanong na paulit-ulit na lumilitaw. Mabuti para sa mga nababagabag dito na pag-aralan nang buo at maingat ang buong Sulat sa mga Hebreo. Hindi mauunawaan ang ikaanim na kabanata nang hiwalay sa iba pang bahagi ng aklat. Gayunman, sa madaling salita, masasabi natin nang walang anumang pag-aalinlangan na ang tinutukoy doon ay mga apostatang nagpapahayag lamang ng pananampalataya, mga taong tumanggap sa Cristianismo kapalit ng Judaismo, pero pagkatapos ay tumalikod sa bagong kapahayagan at bumalik sa dating sistema. Sila ay mga apostatang hindi kailanman ipinanganak na muli, gaya ng malinaw na ipinapakita ng talatang 9. Maaaring taglay ng isang tao ang lahat ng bagay na binabanggit sa mga talatang 4 at 5 nang hindi siya ligtas. Walang sinumang ipinanganak na muli ang maaaring "ma-unborn" o mabawi ang pagkapanganak. Hindi magiging walang hanggan ang buhay na walang hanggan kung maaari itong mawala.

TANONG 58: Ang kaligtasan po ba ay tungkol lamang sa katayuan? Wala na po bang iba pa?

SAGOT: Kapag naligtas ang isang tao, dalawang bagay ang nangyayari. May gawaing ginagawa sa loob niya at may gawaing ginagawa *para sa* kanya. Ang gawaing ginagawa sa loob niya ay ang pagbabagong-buhay. Siya ay nagiging bagong nilalang kay Cristo Jesus, may bagong mga hangarin, bagong pag-asa, bagong mithiin, at salamat sa Diyos, may bago ring mga kinamumuhian. Kinamumuhian niya ang mga lumang bagay na dati niyang kinabubuhayan, at iniibig niya ang mga bagay ng Diyos. Kasabay ng pagbabagong-buhay, siya rin ay inaaring-ganap. Ang huling ito ay isang bagay na lubos na nasa labas

niya. Ito ang pahayag ng Diyos na itinuturing na Niya siyang matuwid dahil sa natapos na gawain ni Cristo.

TANONG 59: Hindi po ba pagiging legal ang ipilit ang pagbibigay ng ikapu sa dispensasyong ito ng biyaya ng Diyos? Saan po sa mga sulat, na kinikilala nating lahat na isinulat para sa Iglesya, may utos na magbigay ng ikapu?

SAGOT: Umiiral na ang pagbibigay ng ikapu bago pa ibinigay ang kautusan. Nagbayad si Abraham ng ikapu kay Melchizedek, at pinupuri siya ng Kasulatan dahil dito. Sa kasalukuyang dispensasyon, napakalinaw ng utos na ibinigay: "Sa unang araw ng sanlinggo, ang bawat isa sa inyo ay magbukod at mag-ipon, ayon sa iginagaling sa kanya ng Diyos" (1 Corinto 16:2). Ito ay lalo na tungkol sa pagtustos sa gawain ng Panginoon at pagtulong sa mga nangangailangan.

Ang "ayon sa iginagaling sa kanya ng Diyos" ay nagpapahiwatig ng isang uri ng pamantayan, at maliwanag na ang pamantayang iyon ay nagsisimula sa ikapu, sapagkat nababasa natin sa Roma 8:4, "upang ang katuwiran ng kautusan ay matupad sa atin, na hindi lumalakad ayon sa laman, kundi ayon sa Espiritu."

Hinihingi ng katuwiran ng kautusan ang pagbibigay ng ikapu. Kaya ang isang Cristianong tapat sa kanyang pinaniniwalaan ay hindi makatutupad sa katuwirang iyon kung magbibigay siya nang kulang sa ikapu; sa halip, ayon sa kakayahang ibinibigay ng Diyos, maluwag sa loob siyang magbibigay sa ilalim ng biyaya nang higit pa sa obligadong ibigay niya kung siya ay isang Judiong namumuhay sa ilalim ng kautusan.

TANONG 60: May magagawa po ba ako para makatulong sa sarili kong kaligtasan? Hindi po ba ang kaligtasan ay lubos na mula sa Diyos?

SAGOT: Hindi ako lubos na sigurado kung naiintindihan ko ang tanong mo. Kung iniisip mo kung may magagawa ka para sa sarili mong kaligtasan sa diwa ng pagbabayad sa anumang paraan para sa sarili mong mga kasalanan, siyempre ang sagot ay "Wala." Gaya ng sinasabi ng isang lumang himno:

Lahat ng dapat gawin ay nagawa na,

Gaya ng malinaw na ipinakita ng Diyos, Nang sa paghahandog ng Kanyang Anak

Ang Kanyang layunin ay ipinakilala.

Tapos na ang gawaing iyon. Ganap na ito, at batay rito ay iniaalok ng Diyos ang kaligtasan sa bawat kaawa-awang makasalanan na handang tumanggap nito. Pero kung ang ibig mong sabihin ay, *May magagawa ba sa diwa ng pagtanggap o pagtanggì sa mensahe?* siyempre, dapat tandaan na "iniuutos ng Diyos . . . sa lahat ng tao sa lahat ng dako na magsisi" (Mga Gawa 17:30), at ang sagot sa tanong ng bantay ng bilangguan sa Filipos, "Ano ang dapat kong gawin upang maligtas?" ay "Sumampalataya ka sa Panginoong Jesu-Cristo, at maliligtas ka" (Mga Gawa 16:30-31). Kung paanong posibleng tumangging magsisi at tumangging sumampalataya, gayundin ay posibleng sumunod sa Ebanghelyo, gaya ng sinasabi ng Kasulatan, sa pamamagitan ng pag-amin ng sariling kasalanan at pagtitiwala sa Tagapagligtas.

TANONG 61: May tanong po ako tungkol sa Juan 19:34. Kung ang dugo ang naglilinis, ano naman po ang kinakatawan ng tubig?

SAGOT: Ang paglilinis sa pamamagitan ng dugo ay legal o panghukuman, at may kinalaman sa paglilinis ng ating budhi sa harap ng Diyos. Ang paglilinis sa pamamagitan ng tubig ay

pang-araw-araw na pamumuhay, at may kinalaman sa paghuhugas ng tubig sa pamamagitan ng Salita ng Diyos.

"Inibig din ni Cristo ang iglesya, at ibinigay ang kanyang sarili para dito; upang ito'y kanyang pakabanalin at linisin sa paghuhugas ng tubig sa pamamagitan ng salita" (Efeso 5:25, 26). Sa gawaing pagtubos ng ating Panginoong Jesus ay may probisyon para sa dalawang aspetong ito ng paglilinis.

TANONG 62: Ano po ang ibig sabihin ng mga salitang "tubig" at "Espiritu" sa Juan 3:5?

SAGOT: Ang bagong kapanganakan ay sa pamamagitan ng tubig at ng Espiritu. Ang tubig ay larawan ng Salita. Sa Awit 119:9 ay nababasa natin: "Paano lilinisin ng binata ang kanyang lakad? Sa pag-iingat ayon sa iyong salita." Sa Efeso

5:26, nababasa natin ang tungkol sa "paghuhugas ng tubig sa pamamagitan ng salita." Sinabi ni Jesus sa Kanyang mga alagad, "Malinis na kayo dahil sa salitang sinalita ko sa inyo" (Juan 15:3). Sinasabi sa atin ni Apostol Pablo na tayo ay ipinanganak na muli sa pamamagitan ng Salita ng Diyos, at sinabi ni Apostol Santiago, "Sa kanyang sariling kalooban ay ipinanganak niya tayo sa pamamagitan ng salita ng katotohanan" (Santiago 1:18). Pero hindi lamang ang Salita; ito ay ang Salitang inihahatid sa kaluluwa sa kapangyarihan ng Espiritu Santo. Ito ang nagbubunga ng bagong kapanganakan.

TANONG 63: Ang ibig po bang sabihin ng "sinumang may ibig ay makalalapit" ay sinumang gustong lumapit kay Cristo ay magagawa ito sa sarili niya, ayon sa sarili niyang malayang kalooban?

SAGOT: Ang "sinuman" ay nangangahulugang *sinuman*. Isang teologong may kinikilingan at may sariling interes na

ipinagtatanggol lamang ang mag-aakalang ang ibig sabihin nito ay ang mga hinirang lamang. Tama si Moody nang sabihin niya maraming taon na ang nakararaan: "Ang mga 'sinumang may ibig' ay ang mga hinirang; ang mga 'sinumang ayaw' ay ang mga hindi hinirang."

TANONG 64: Mapapahamak po ba o mawawala ang mga pagano dahil hindi sila sumasampalataya kay Cristo?

SAGOT: Ang una at ikalawang kabanata ng Roma ay lubos na nagpapaliwanag na ang mga pagano ay hahatulan dahil sa sarili nilang mga kasalanan, hindi dahil sa pagtanggì sa isang Tagapagligtas na hindi pa nila kailanman narinig. Bawat isa ay hahatulan ayon sa liwanag na tinanggap niya.

TANONG 65: Sinasabi ng Juan 3:16 na "gayon na lamang ang pag-ibig ng Diyos sa sanlibutan." Ang ibig po bang sabihin nito ay ang buong sanlibutan o ang mga hinirang lamang?

SAGOT: Ang Juan 3:16 ay alok ng kaligtasan sa lahat ng tao saanman. Hindi nagpapaligoy-ligoy ang Diyos; sinasabi Niya kung ano talaga ang ibig Niyang sabihin.

TANONG 66: Kung ang kaligtasan po ay lubos na sa pananampalataya at hindi sa mga gawa, bakit binabanggit ng Kasulatan ang paghatol sa mga hindi sumusunod sa Ebanghelyo? (1 Pedro 4:17; tingnan din ang Colosas 3:1 at 5 hanggang 7). Maliwanag na may higit pa sa Ebanghelyo kaysa sa pagsampalataya lamang.

SAGOT: Ang sumunod sa Ebanghelyo ay ang sumampalataya sa mensaheng dala nito. Ito ay ang tanggapin ang sariling lugar bilang isang ligaw na makasalanan sa harap ng Diyos nang may pagsisisi at ilagak ang tiwala sa Tagapagligtas na inihaharap ng Ebanghelyo. Ang Ebanghelyo ay hindi listahan ng mga tuntunin

at patakaran, gaya ng kautusan. Ito ay pagpapahayag ng libreng kaligtasan para sa lahat ng nagpapasakop sa karapatan ni Cristo sa kanila.

TANONG 67: Nauunawaan ko po na itinuturo ninyo na ang pagsisisi ay kailangan muna bago ang kaligtasan, ibig sabihin, kailangang magpakita muna ang tao ng sapat na kalungkutan dahil sa kasalanan bago makipagtulungan sa kanya ang Diyos at iligtas siya. Ito po ba ang inyong paninindigan?

SAGOT: Tiyak na hindi. Una sa lahat, ang pagsisisi ay hindi lamang pagdadalamhati o kalungkutan dahil sa kasalanan. Ang pagsisisi ay ang pagkilala lamang ng tao sa tunay niyang kalagayan sa harap ng Diyos. Walang taong magnanais lumapit sa Tagapagligtas kung hindi niya nauunawaang kailangan niya ng Tagapagligtas. Ang pagkaunawa sa pangangailangang ito at ang pag-amin dito ang, sa pinakatotoong diwa, gawain ng pagsisisi. Sa gayon, ang mga tao ay nagsisisi at, sa pamamagitan ng pagsampalataya sa Ebanghelyo, ay naliligtas magpakailanman. Pero tayong mga ligtas na ay mas marami pang pagsisisi ang ginawa mula nang tayo'y magbalik-loob kaysa noong bago pa.

TANONG 68: Tungkol po sa doktrina ng walang hanggang katiyakan ng kaligtasan, may isang kapatid na nagkuwento sa akin tungkol sa isang lalaking minsang naglingkod nang kahanga-hanga kasama niya bilang Cristiano, at ngayon ay itinatanggi ang lahat ng itinuro at pinaniwalaan niya noon, at umaabot pa sa pagtuligsa sa Panginoong Jesu-Cristo. Naakay niya ang mga kaluluwa kay Cristo, nanalangin kasama nila at nakipagtulungan sa kanila. Paano po ito tutugma sa turo na ang taong ligtas ay hindi na kailanman maaaring mapahamak muli?

SAGOT: Napakalinaw ng sinasabi ng Kasulatan kung paano ipaliliwanag ang ganitong mga kaso. Sila ay mga apostata, hindi lamang mga nanlamig sa pananampalataya. Hindi sila kailanman ipinanganak na muli. Sa Hebreo 6, matapos isulat ang tungkol sa ganitong mga tao, idinagdag ng apostol, "Pero, mga minamahal, kami ay nakatitiyak ng lalong mabubuting bagay tungkol sa inyo, at mga bagay na kasama ng kaligtasan." Ang mga bagay na binanggit sa naunang bahagi ng talata ay maaaring totoo lahat sa isang tao, pero maaaring wala pa rin siyang kaligtasan. Kung hindi pa ito malinaw, tingnan ang aking aklat na *The Epistle to the Hebrews*, kung saan tinalakay ko ito nang detalyado. Ipinaliliwanag ni Apostol Juan ang kalagayan ng ganitong mga tao sa kanyang unang sulat, kabanata 2, talatang 19: "Sila'y nagsilabas sa atin, ngunit hindi sila sa atin; sapagkat kung sila'y sa atin, ay nanatili sana silang kasama natin: ngunit sila'y nagsilabas, upang mahayag na hindi silang lahat [lubos] ay sa atin."

Tungkol naman sa tila pagpapalang maaaring kasama ng kanilang ministryo bago sila naging apostata, ang ating Panginoon mismo ang nagpapakita na hindi iyon patunay ng kaligtasan, nang sabihin Niya sa Mateo 7:22, "Marami ang magsasabi sa akin sa araw na iyon, Panginoon, Panginoon, hindi ba kami nanghula sa pangalan mo? at . . . gumawa ng maraming makapangyarihang gawa?" at sasabihin Niya sa kanila, "Kailanma'y hindi ko kayo nakilala." Pansinin na hindi Niya sinabing, "Kilala ko kayo noon pero hindi ko na kayo kilala ngayon." Tiyak ang pahayag na kailanman ay hindi Niya sila nakilala. Huwad ang kanilang pagpapahayag sa buong panahon. Tungkol sa mga talagang ligtas, sinabi Niya, "Dinirinig ng aking mga tupa ang aking tinig, at sila'y aking nakikilala, at sila'y nagsisisunod sa akin," at iba pa (Juan 10:27).

TANONG 69: Nauunawaan ko po na itinuturo ninyo ang walang hanggang katiyakan ng lahat ng mananampalataya. Nagkaroon po ako ng napakapait na karanasan sa isang ministrong nagtuturo ng doktrinang ito. Alam kong napakasama niyang tao, pero sinasabi niya na dahil minsan siyang naligtas, ligtas na siya magpakailanman. Sa palagay po ba ninyo ay ayon ito sa turo ng Biblia tungkol sa kabanalan?

SAGOT: Hindi, talagang hindi namin iniisip ang ganoon. Ang sinumang masamang tao na nagsasalita tungkol sa minsang naligtas kaya ligtas na magpakailanman ay alinman sa tahasang mapagpaimbabaw o nalinlang ng diyablo. Ang mga taong ligtas ay umiibig sa kabanalan at namumuhi sa kasalanan. Sinabi ni Jesus, "Dinirinig ng aking mga tupa ang aking tinig at . . . sila'y nagsisisunod sa akin." Sila ang tinutukoy Niya nang sabihin Niya, "Binibigyan ko sila ng buhay na walang hanggan at hindi sila mapapahamak kailanman" (Juan 10:27-28). Maaari ko bang imungkahi na ang mga mambabasang nababagabag sa tanong na ito ay kumuha ng kopya ng aking maliit na aklat na *The Eternal Security of the Believer*.

TANONG 70: Matapos kong basahin ang inyong aklat na "The Eternal Security of the Believer," napunta po ako sa isang talakayan tungkol sa Juan

15:6, "Kung ang isang tao ay hindi nananatili sa akin," at iba pa, at hindi ko po ito mapagtugma sa Juan 10:27, 28. Maaari po ba ninyong alisin ang kahirapang ito?

SAGOT: Sa palagay ko, kung pag-iisipan mo nang mabuti ang kahulugan ng puno ng ubas sa Luma at Bagong Tipan, mawawala ang kahirapan mo. Kung titingnan mo ang Ikawalumpung Awit, ang ikalimang kabanata ng Isaias at ang ikasampung kabanata ng Hosea, kasama ng marami pang ibang

talata na maaari mong hanapin sa isang concordance, makikita mo na ang puno ng ubas ay kumakatawan sa bansang Israel, na nilayon ng Diyos na maging patotoo para sa Kanya sa sanlibutan; pero sa halip na mamunga para sa Diyos, nagdala sila ng kahihyan sa Kanyang Pangalan, kaya isinantabi Niya ang Israel. Kapital ng Israel, sinabi ng ating Panginoong Jesus, "Ako ang tunay na puno ng ubas," at iniuugnay Niya sa Kanyang sarili ang lahat ng nagpapahayag ng pananampalataya sa Kanyang Pangalan bilang mga sanga ng punong iyon. Ito ang iglesyang nagpapahayag ng pananampalataya, na pumalit sa Israel bilang patotoo para sa Diyos sa sanlibutan. Pero kailangan mong tandaan na walang likas na sanga sa buhay na puno ng ubas. Lahat ay kailangang ihugpong. Marami ang nagpapahayag na sila'y Cristiano at sa ganoong diwa ay nakaugnay sa puno ng ubas, pero, kung gagamit ako ng salita ng mga hardinero, hindi kailanman kumapit ang hugpong; ibig sabihin, walang tunay na pananampalataya. Kaya hindi sila nananatili sa puno ng ubas. Sila ang mga nagpapahayag na hindi namumunga, na sa huli ay mapupuksa sa paghatol. Lahat ng tunay na Cristiano ay namumunga sa ilang sukat. Pero mahalagang tandaan na ang paksa ng Juan 15 ay malinaw na tungkol sa pamumunga, hindi sa buhay; pero siyempre, ang pamumunga ay nakasalalay sa buhay.

TANONG 71: Ano po ang ibig sabihin ng pananalitang ito sa ikalimang kabanata ng Mateo: "Mapapalad ang mga dukha sa espiritu, sapagkat kanila ang kaharian ng Langit"? Parang pinagpapala nito ang pagiging dukha sa espiritu, gayong pinapayuhan naman tayong mapuspos ng Espiritu.

SAGOT: Sa tingin ko, makukuha mo ang punto ng mga salita ng ating Panginoon na "Mapapalad ang mga dukha sa espiritu"

kung papayagan mo akong palitan sandali ang larawan.
Ipagpalagay nating ganito ang nakasulat:

"Mapapalad ang mga dukha sa bulsa" — ano kaya ang ibig sabihin noon? Tiyak na ang pagpapalang iyon ay para sa mga walang anumang kayamanan o ari-arian. Kung gayon, sino naman ang mga dukha sa espiritu? Sila ang mga umaamin sa harap ng Diyos, sa pinakamalalim na pagsisisi, na wala silang anumang espirituwal na kayamanan na maaari nilang gawing batayan para humingi ng anuman sa Diyos. Umawit si Maria, "Binusog Niya ng mabubuting bagay ang mga nagugutom, at ang mayayaman ay pinaalis Niyang walang dala" (Lucas 1:53). Habang mayaman ang tao sa sarili niyang tingin, mayaman sa espiritu, wala siyang maaangkin mula sa Diyos; pero kapag inamin niyang isa siyang hikahos na makasalanan, may lugar na para sa kanya sa kaharian ng Langit. Ibinibigay ng Diyos ang Kanyang Espiritu sa mga taong dukha sa espiritu.

TANONG 72: Alam po ba ng Diyos kung ano ang gagawin ko?

SAGOT: Malinaw na itinuturo ng Kasulatan na ang Diyos ay nakaaalam ng lahat. Ibig sabihin, nasa Diyos ang lahat ng kaalaman. Ang nakaraan, ang kasalukuyan at ang hinaharap ay iisa lamang sa Kanya. Lubos itong pinalilinaw ng mga hula sa Kasulatan. Sa pamamagitan ng isang propeta, inihula Niya ang kapanganakan at ang mga gagawin ni Haring Josias daan-daang taon bago pa siya isinilang, at gayon din si Haring Ciro, ang taga-Persia, matagal na panahon bago pa siya lumitaw. Pinatotohanan ng mga sumusunod na talata mula sa aklat ni Propeta Isaias ang pagkaalam ng Diyos sa mga bagay bago pa mangyari: 41:21-23; 42:8-9; 44:7; 46:9-10. Marami pang talata ang maaaring idagdag dito. Sa Awit 73:11, ang masasama, sa kanilang kawalan ng pananampalataya, ang nagsasabing,

"Paano nalalaman ng Diyos? At may kaalaman ba sa Kataastaasan?" Idadagdag ko pa na ang pagkaalam ng Diyos sa gagawin ko ay hindi kailanman nakikialam sa aking malayang pagpapasya. Alam ng Diyos na tatanggihan ng bayang Israel ang Panginoong Jesu-Cristo at na ipagkakanulo Siya ni Judas. Gayunman, kapwa ang Israel at si Judas ay kumilos ayon sa sarili nilang malayang kalooban. Ako ang mananagot sa lahat ng aking ginagawa, kahit nakikita na ng Diyos ang wakas mula pa sa simula.

TANONG 73: Ano po ang saklaw ng pananalitang "nililinis tayo sa lahat ng kasalanan" sa 1 Juan 1:7? Patuloy po bang naglilinis ang dugo?

SAGOT: Bagaman nasa panahunang kasalukuyan at tuluy-tuloy ang pandiwa, hindi ito nangangahulugan na ang dugo ni Cristo ay walang tigil na naglilinis o naghuhugas sa kaluluwa. Ang itinuturo nito ay dahil laging nananatili ang dugong iyon sa harap ng Diyos sa ibabaw ng Luklukan ng Awa, gaya ng dugo ng handog para sa kasalanan, ang mananampalataya ay laging nakikitang malinis. Hindi naaapektuhan ng ating mga pagkukulang ang kapangyarihang maglinis ng dugong iyon na nagbayad-sala. Sapat na ang handog ni Cristo na pampalubag-loob para sa lahat ng ating kasalanan mula duyan hanggang libingan; sa sandaling sumampalataya tayo, lubos at ganap tayong nililinis nito sa paningin ng Diyos.

Totoo ito sa lahat ng lumalakad sa liwanag. Hindi sinasabi, "Kung tayo'y lumalakad ayon sa liwanag," dahil kung ganoon ay nakadepende ang paglilinis sa atin sa palagiang pananatili natin, at masisira nito ang buong Ebanghelyo ng biyaya. Sa halip, ang mababasa natin ay, "Kung tayo'y lumalakad sa liwanag." Ibig sabihin, kung lumabas na tayo sa kadiliman ng

ating likas na kalagayan at pumasok sa liwanag ng presensya ng Diyos. Ang mahalaga ay *kung saan* tayo lumalakad, hindi *kung paano*. Lahat ng mananampalataya ay nasa liwanag; lahat ng hindi mananampalataya ay nasa kadiliman. "Sapagkat kayo noon ay kadiliman, ngunit ngayon ay liwanag na kayo sa Panginoon" (Efeso 5:8). Ang liwanag na iyon, habang inilalantad ang lahat ng ating pagkamakasalanang, ay inilalantad din ang dugong naglilinis. Ang dugo ay nasa mismong lugar na pinagmumulan ng liwanag: sa kabanal-banalang dako, sa Luklukan ng Awa. Para naman sa paglilinis sa araw-araw na pamumuhay, kailangan natin ang "paghuhugas ng tubig sa pamamagitan ng salita" (Efeso 5:26). Ibig sabihin, kailangang patuloy na ilapat ang Salita ng Diyos sa ating budhi sa kapangyarihan ng Espiritu Santo, upang sa gayon ay maingat tayo sa nakarurumhing impluwensya ng sanlibutan, ng laman at ng diyablo.

TANONG 74: Naniniwala po ako na marami nang ipinanganak na muli bago pa muling nabuhay ang ating Panginoon, na naligtas dahil sa kanilang pananampalataya kay Jesu-Cristo. Siyempre, hindi pa noon ibinibigay ang Espiritu Santo. Pero ngayon, sa sandaling sumampalataya nang buong puso ang isang tao kay Jesu-Cristo, tinatanggap na niya ang Espiritu Santo. Hindi po ako naniniwala na si Cornelio, na mababasa natin sa Mga Gawa 10, ay ipinanganak na sa pamilya ng Diyos hangga't hindi pa naibibigay sa kanya ni Pedro ang Salita ng Diyos. May mga nagtuturo na nang dalawin si Cornelio ng anghel (Mga Gawa 10:22) ay ipinanganak na siyang muli. Ang sabi ko naman, kung ganoon nga, wala nang dahilan para isugo pa ng Diyos si Pedro sa kanya. Tama po ba ako?

SAGOT: Sa lahat ng dispensasyon, binibigyang-buhay o ipinanganak na muli ang mga tao kapag sumampalataya sila sa Salita ng Diyos, na siyang binhing hindi nasisira. Pero ang bagong kapanganakan ay hindi kapareho ng kaligtasan ayon sa kahulugan nito sa Bagong Tipan. Walang duda na binigyang-buhay na si Cornelio bago pa siya puntahan ni Pedro para sabihin sa kanya ang mga salitang ikaliligtas niya, ibig sabihin, upang madala siya sa ganap na kaalaman ng kaligtasan ayon sa Bagong Tipan. Bago pa nito, ang kanyang mga panalangin at paglilimos ay umakyat na bilang alaala sa harap ng Diyos. "Ang mga nasa laman ay hindi makapagbibigay-lugod sa Diyos" (Roma 8:8). Kaya maliwanag na ang mga panalangin at paglilimos ni Cornelio ay bunga ng isang kaluluwang ipinanganak na muli.

TANONG 75: Bakit po kayo nakatitiyak na kapag naligtas na ang isang tao ay ligtas na siya magpakailanman at hindi na mapapahamak muli? Hindi po ba si Saul ay isang naligtas pero namatay na malayo sa Diyos?

SAGOT: Nakatitiyak kami na ang taong minsang naligtas ay ligtas na magpakailanman dahil sinasabi sa atin ng Salita ng Diyos na "ang nagpasimula ng mabuting gawa sa inyo ay magpapatuloy nito hanggang sa araw ni Jesu-Cristo" (Filipos 1:6). Mariing ipinahayag ng ating Panginoong Jesus, "Dinirinig ng Aking mga tupa ang Aking tinig, at kilala Ko sila, at sumusunod sila sa Akin: at binibigyan Ko sila ng buhay na walang hanggan; at hindi sila malilipol kailanman, at walang sinumang aagaw sa kanila mula sa Aking kamay. Ang Aking Ama, na nagbigay sa kanila sa Akin, ay lalong dakila kaysa sa lahat; at walang sinumang makaaagaw sa kanila mula sa kamay ng Aking Ama." Kung may isang kaluluwa mang mapapahamak

na minsan ay naligtas na, ibig sabihin ay naagaw siya mula sa mga kamay ng Ama at ng Anak. Kaduda-duda kung si Haring Saul ay naging anak nga ng Diyos. Siya ay taong makalaman na may ilang magagandang katangian, at minsan ay nagpakita ng malaking pangako, pero hindi siya kailanman tunay na sumuko sa Diyos.

TANONG 76: Ano po sa palagay ninyo ang tinutukoy na "bantay-pinto" sa Juan 10:3?

SAGOT: Sa pagkaunawa ko, ang bantay-pinto sa Juan 10 ay malinaw na si Juan Bautista, pero kung titingnan ang salita sa espirituwal na paraan, maaaring sabihin ng iba na ang Espiritu Santo ang bantay-pinto. Gayunman, sa totoo lang, sa pamamagitan ng bautismo kinuha ng Panginoong Jesus ang Kanyang lugar sa gitna ng nalabing bayan sa Israel.

TANONG 77: Pakipaliwanag po ang Santiago 2:17. Hindi po ba ito parang salungat sa Roma 4:1-6?

SAGOT: Walang anumang pagsasalungatan sa pagitan ng ipinasulat ng Espiritu ng Diyos kay Apostol Pablo sa sulat sa mga taga-Roma at sa ipinasulat din Niya kay Santiago sa sulat na nagtataglay ng kanyang pangalan. Ito ang pagkakaiba: sa Roma, sinasabi sa atin kung paano inaaring-ganap ang isang makasalanang may sala sa pamamagitan ng *pananampalataya* lamang sa *harap ng Diyos*, samantalang sa Santiago naman ay ipinakikita kung paano inaaring-ganap ang nagsasabing siya'y mananampalataya sa pamamagitan ng *mga gawa sa harap ng tao*. Kapag isinaisip ang pagkakaibang ito, wala nang magiging problema tungkol sa dalawang talatang ito.

TANONG 78: Ano po ang ibig sabihin ng Juan 20:23? May mga tao po bang binigyan ng Panginoon ng kapangyarihang

magpatawad o magpanatili ng kasalanan, gaya ng itinuturo ng Iglesia Katolika Romana?

SAGOT: Ang tagubiling ibinigay ng ating Panginoon sa Kanyang mga alagad nang pagkakataong iyon ay siya ring tagubilin na sinusunod nating lahat sa paglilingkod hanggang ngayon. Wala Siyang sinabing kahit isang salita tungkol sa anumang natatanging pangkat ng mga pari, sapagkat, siyempre, lahat ng mananampalataya ay mga saserdote sa dispensasyon ng Bagong Tipan, at lahat ng mananampalataya ay may Espiritu Santo, at ibinigay sa ating lahat, sa Pangalan ng ating Panginoong Jesu-Cristo, na ipahayag ang kapatawaran ng mga kasalanan sa mga taong sumasampalataya sa Kanya, at taimtim na ipaalam sa kanila na mananatili sa kanila ang kanilang mga kasalanan kung tatanggi silang magtiwala sa Kanya. Mabuting tandaan na si Apostol Pedro ay kasama sa mga kinakausap ng Panginoon nang araw na iyon sa silid sa itaas, at nang siya mismo ang magpahayag ng kapatawaran ng mga kasalanan kay Cornelio at sa kanyang sambahayan, ganito ang kanyang sinabi: "Sa Kanya ay nagpapatotoo ang lahat ng mga propeta, na sa pamamagitan ng Kanyang pangalan ang sinumang sumasampalataya sa Kanya ay tatanggap ng kapatawaran ng mga kasalanan" (Mga Gawa 10:43). Pansinin na walang kahit isang salita tungkol sa pangungumpisal sa pari, kundi isang simpleng pahayag na patatawarin ang lahat ng kanilang kasalanan sa sandaling sumampalataya sila kay Jesus. Ganito ang pagkaunawa ni Pedro sa mga salita ng ating Panginoon, at tapos na ang usapin para sa bawat mananampalataya.

TANONG 79: Ano po ang ibig sabihin ng Hebreo 9:22: "Kung walang pagbubuhos ng dugo ay walang kapatawaran"? Sinasabi

po sa akin na ideya lang daw ito ng mga Judio, at nagliligtas si Jesus sa pamamagitan ng Kanyang buhay.

SAGOT: Sinasabi ng Levitico 17:11, "Sapagkat ang buhay ng laman ay nasa dugo: at ibinigay Ko ito sa inyo sa ibabaw ng dambana upang ipantubos sa inyong mga kaluluwa: sapagkat ang dugo ang tumutubos sa kaluluwa." Ang buhay ay *nasa* dugo, pero ang dugong ibinuhos ay buhay na ibinigay. Kaya sinabi ni Jesus, "Ito ang Aking dugo ng bagong tipan, na ibinubuhos para sa marami sa ikapagpapatawad ng mga kasalanan" (Mateo 26:28). Kaya sa pamamagitan ng Kanyang dugo natatamo ang kapatawaran.

TANONG 80: Totoo po ba na lahat ng tao ay nasa kay Cristo na mula nang matapos ang gawa sa krus?

SAGOT: Hindi totoo. Binanggit ni Pablo ang ilan sa kanyang mga kamag-anak na Cristiano at sinabi, "Na sila rin ay nasa kay Cristo bago pa ako" (Roma 16:7). Ang "nasa kay Cristo" ay pakikipag-isa, at ito ay sa pamamagitan ng buhay at ng Espiritu. "Kung ang sinuman ay nasa kay Cristo, ito ay bagong nilalang" (2 Corinto 5:17, literal na salin).

TANONG 81: Ano po ang batayan sa Kasulatan ng predestinasyon? Masasabi po ba ninyo na ang Diyos, sa Kanyang walang hanggang karunungan, ay pumili na ng mga magiging kay Cristo "bago pa itinatag ang sanlibutan," at itinakda Niya na sila'y susumbatan ng Kanyang Espiritu tungkol sa kasalanan at "papayagang" tanggapin si Cristo bilang kanilang Tagapagligtas, at wala nang iba pang makakikilala at makapagpapahayag sa Kanya? Ang pinakamatibay ko pong batayan sa paniniwalang ito ay ang Roma 9.

SAGOT: Ang tanong mo, gaya ng alam mo, ay isang bagay na nagpalito sa isip ng mga tapat na Cristiano sa loob ng maraming siglo. May dalawang bagay na lubos na malinaw sa Kasulatan — ang una ay, sa pamamagitan ng Kanyang pagkaalam sa mga bagay bago pa mangyari, itinalaga na ng Diyos ang lahat ng sumasampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo "upang maging kawangis ng larawan ng Kanyang Anak" (Roma 8:29). Ang predestinasyon ay *hindi kailanman* patungo sa Langit, at hindi rin patungo sa Impiyerno; kundi laging patungo sa natatanging pribilehiyo kay Cristo at kasama Niya. Lahat ng sumasampalataya sa Kanya ay pinili kay Cristo "bago pa itinatag ang sanlibutan." Ito ang malinaw na turo ng Roma 8 at Efeso 1.

Sa kabilang banda, kasinlinaw din sa Kasulatan na ayaw ng Diyos na may sinumang mapahamak, kundi nais Niyang maligtas ang lahat ng tao at makarating sa pagkaalam ng katotohanan. Kaya ang mangangaral ng Ebanghelyo ay makapagpapahayag nang walang anumang pag-aatubili sa isip ng pinagpalang katotohanan na ang sinumang may ibig ay maaaring kumuha ng tubig ng buhay nang walang bayad (Apocalipsis 22:17). Hindi ito usapin ng *pagpayag* na tanggapin si Cristo bilang Tagapagligtas. Ito ay isang taimtim na pakiusap na gawin iyon. Walang taong mapapahamak kailanman dahil ayaw ng Diyos na payagan siyang maligtas. Sinabi ni Jesus, "Ayaw ninyong lumapit sa Akin, upang kayo'y magkaroon ng buhay" (Juan 5:40).

Napakaraming walang saysay na haka-haka tungkol sa ilan sa matitinding pahayag sa Roma 9; pero ang pagkakamali ay nagmumula sa pagsingit ng Langit at Impiyerno sa kabanatang iyon, kung saan, sa totoo lang, hindi tinatalakay ng apostol ang

mga bagay na walang hanggan, maliban na lang sa pahapyaw na paraan. Ang tinutukoy niya rito ay natatanging pribilehiyo dito sa lupa. Halimbawa, kapag mababasa natin, "Hindi pa ipinanganganak ang mga bata, ni nakagagawa man ng anumang mabuti o masama ... ay sinabi sa kanya, Ang nakatatanda ay maglilingkod sa nakababata," wala itong anumang kinalaman sa kaligtasan o sa pagtatakwil. Ito ay simpleng pahayag lamang na pinili ng Diyos si Jacob upang maging ama ng mga Israelita, at sa gayon ay magkaroon ng mas mataas na kalagayan kaysa kay Esau, na itinakdang maging ama ng mga Edomita.

Tinalakay ko ito nang buo sa aking mga paliwanag tungkol sa kabanatang ito sa *Lectures on the Epistle to the Romans*.

TANONG 82: Pakipaliwanag po ang Roma 14:15-20 at 1 Corinto 8:11. Kung nakatisod tayo ng isang kapatid nang hindi natin namamalayan, paano tayo maparatangang sumisira sa kapatid na iyon?

SAGOT: Ang mga talatang ito ay naglalayong ikintal sa atin ang mahalagang prinsipyo ng pagsasaalang-alang sa mahihinang budhi ng iba. Maraming bagay na malayang gawin ng mga mananampalatayang naturuan nang mabuti, na kinatatakutan naman ng iba na ang budhi ay nakatali pa sa kautusan, dahil iniisip nilang baka sila'y mahatulan ng Diyos dahil dito. Aakayin tayo ng pag-ibig Cristiano na maging maingat na maingat sa mga taong madaling matisod. Kung makita nila tayong gumagawa ng isang bagay na sa tingin nila ay mali, at gayunman ay lumakas ang loob nila dahil sa ating halimbawa na gawin din iyon, hindi sila kumikilos sa pananampalataya, at "anumang hindi mula sa pananampalataya ay kasalanan," sapagkat "ang nag-aalinlangan ay hinatulan kung siya'y

kumain" (Roma 14:23). Siyempre, hindi ito nangangahulugan na mapapahamak na siya magpakailanman. Hindi magandang salin dito ang salitang iyon sa Ingles. Pero hinahatulan siya ng sarili niyang budhi, kaya nasasaktan o nasisira ang kanyang espirituwal na karanasan. Siyempre, ang pagkasirang ito ay walang kinalaman sa pagkapahamak ng kaluluwa. Ito ay pagkasira ng karanasan at ng patotoo. Sikapin nating liwanagan ang ating mahihinang kapatid sa pamamagitan ng Salita, at huwag natin silang madaliin o pilitin sa isang kalayaang hindi pa nila nauunawaan.

TANONG 83: Kung totoo pong ibinigay ni Cristo ang Kanyang sarili bilang pantubos para sa lahat, gaya ng sinasabi ng Biblia, kanino po ibinayad ang pantubos?

SAGOT: Ang Kasulatan mismo ang nagsasabi na si Cristo ay "nagbigay ng Kanyang sarili bilang pantubos para sa lahat" (1 Timoteo 2:6), at anumang sinasabi ng Kasulatan ay lubos na totoo. Ang pantubos ay hindi ibinayad sa diyablo, gaya ng sinabi ng ilan, kundi sa katarungan ng Diyos. Kinailangang mapatunayan ang kabanalan at katuwiran ng Diyos, at Siya mismo ang gumawa nito sa pamamagitan ng paglalaan ng pantubos. Ang mga salita sa Job 33:24, "Iligtas mo siya sa pagbaba sa hukay: nakasumpong Ako ng pantubos," ay kaayon ng buong patotoo ng Salita ng Diyos.

Laging kulang ang mga paglalarawang pantao para lubos na mailarawan ang katotohanan ng Diyos, pero kahit paano ay mauunawaan natin ang prinsipyo kung iisipin natin ang isang makatarungang hukom na hinatulan ang nagkasala ng buong parusa ng nilabag na kautusan, at pagkatapos ay siya mismo ang nagpasan ng parusang iyon. Ito ang ginawa ng ating Diyos

nang ibigay Niya ang Kanyang pinagpalang Anak upang maging handog na pampalubag-loob para sa ating mga kasalanan.

TANONG 84: Sa Judas 4, mababasa natin ang tungkol sa masasamang tao na noon pang una ay itinakda na sa hatol na ito. Kung itinakda po ng Diyos ang mga taong ito na maging masama, paano sila mapananagot, at hindi po ba parang ipinahihiwatig nito na may kawalan ng katuwiran sa Diyos?

SAGOT: Mali ang pagbasa mo sa talata. Hindi sila itinakda upang maging masama, kundi dahil masama sila, itinakda sila sa hatol. Ibang-iba iyon, at lubos na kaayon ng katuwiran ng Diyos.

TANONG 85: Dapat po bang tuparin nang literal ang mga tagubilin kay Hosea na makikita sa unang kabanata ng hulang ito? Mag-uutos po ba ang isang matuwid na Diyos sa sinuman na gumawa ng masama?

SAGOT: Siyempre, iisa lang ang sagot sa ikalawang tanong: "Hindi." Pero dahil iniugnay ito sa tanong tungkol sa mga tagubilin kay Hosea, parang ipinahihiwatig na inaakala ng sumulat na may iniutos kay Hosea na labag sa katuwiran. Maliwanag na nagmumula ito sa maling pagkaunawa sa buong talata.

Hiniling ng Diyos kay Hosea na pumunta sa pamilihan ng mga alipin at doon ay bilhin o tubusin ang isang kawawang itinakwil na aliping babae, na siya mismo ay anak ng kahihyan at walang nakilala kundi maruruming pakikisama. Kukunin siya ni Hosea bilang sarili niyang asawa at mamahalin sa kabila ng dati niyang karumihan. Sa paggawa nito, inilalarawan lamang niya ang ginawa ni Jehova para sa Israel. Bagaman natural na maituturing ang ganoong pagsasama na lubhang kasuklam-

suklam, walang anumang masama o di-matuwid dito. Ito pa nga ang kabaligtaran. Ito ay tagumpay ng biyaya. At dapat din nating tandaan na baka, sa kabila ng lahat, ang puso ni Hosea mismo ay nasangkot sa bagay na ito, sapagkat maraming pagkakataon na kahit ang isang itinakwil at imoral na babae ay nakabihag ng puso ng isang mabuting lalaki. Gayunman, kapag tiningnan ang buong kuwento sa espirituwal na aplikasyon nito, nagiging isa ito sa pinakanakaaantig na larawan sa buong Kasulatan ng biyaya ng Diyos sa mga napapahamak na makasalanan.

TANONG 86: Talaga po bang pinasan ng ating Panginoong Jesus ang parusa para sa mga kasalanan ng lahat ng tao, o para lamang sa mga mananampalataya?

SAGOT: Namatay si Cristo para sa lahat. Hindi ito usapin ng eksaktong dami ng parusa para sa ganito karaming kasalanan, kundi dahil Siya mismo ang walang hanggang Anak ng Diyos na nagkatawang-tao, naghandog Siya ng handog na walang hangganan ang halaga, at sa gayon ay naglaan ng handog na pampalubag-loob na bukas para sa lahat ng tao. Pero tinitingnan Siya ng Diyos bilang tunay na Kahalili lamang ng mga nagtitiwala sa Kanya.

TANONG 87: Itinuturo po ba ni Pablo sa Roma 8 ang isang ikalawang gawa ng biyaya, o ang pagsuko ng ating kalooban?

SAGOT: Walang ganoong doktrina sa Kasulatan na tinatawag na "ikalawang gawa ng biyaya," bagaman madalas na may nangyayari sa buhay ng mga mananampalataya na parang ikalawa o hiwalay na gawa. Ibig sabihin, ang isang matagal nang nagbagong-buhay, pero hindi pa gaanong nakaranas ng tunay na pagpapasakop sa Panginoon, ay tiyak na papasok sa isang buhay ng kahanga-hangang pagpapala kapag sinunod niya ang

utos na iharap ang kanyang katawan bilang handog na buháy sa Diyos, at isuko ang kanyang sarili kay Cristo bilang isang binuhay mula sa mga patay. Ito ang turo ng Roma 6 at Roma 12. Sa kabanata 8 naman, makikita ang dakila at namumukod na katotohanan ng Espiritu ng Diyos na nananahan at namamahala sa mananampalatayang sumuko, kaya nagiging matagumpay at mabunga ang kanyang buhay.

TANONG 88: Ano po ang pagkakaiba ng bunga ng Espiritu at ng mga bunga ng katuwiran?

SAGOT: Ang pananalitang "bunga ng Espiritu" ay tumutukoy, siyempre, sa mga magagandang katangiang nakikita sa buhay ng mga pinamamahalaan ng Espiritu Santo ng Diyos — pag-ibig, kagalakan, kapayapaan, at iba pa — gaya ng nakasaad sa Galacia 5:22-23. Ang mga bunga naman ng katuwiran ay tumutukoy sa kung ano ang nasa loob ng sariling kaluluwa: ang tahimik at payapang pagtatamasa kay Cristo na bunga ng matuwid na pamumuhay sa takot sa Diyos. Kapag tinanggap ang pagtutuwid bilang mula sa Panginoon at sinanay nito ang kaluluwa, may paglago sa biyaya at sa kabanalan. Ang mga bagay na ito ang mapayapang bunga ng katuwiran.

TANONG 89: May batayan po ba sa Kasulatan ang paniniwala sa isang "limitadong pagbabayad-sala"?

SAGOT: Wala akong nakikita sa Kasulatan na magpapahiwatig ng katagang "limitadong pagbabayad-sala." Sa katunayan, sa tingin ko ay nagdudulot ang ganitong katawagan ng di-sinasadyang paglapastangan sa walang hanggang halaga ng gawa ni Cristo. Malaking pagkakamali na magsalita at sumulat na parang tiniis ni Cristo Jesus ang ganito karaming paghihirap para sa ganito karaming kasalanan, kaya ang pagbabayad-sala ay ginawa lamang para sa mga kasalanan ng mga hinirang.

Walang hanggan ang halaga ng Kanyang gawa, kaya sasapat ito para sa lahat ng anak ng lahi ni Adan hanggang sa katapusan ng panahon, kung manunumbalik lamang sila sa Diyos nang may pagsisisi; at kung lahat ng makasalanang nabuhay sa mundong ito ay nagsisi at nanumbalik sa Diyos, may matitira pa ring kayamanan ng biyayang hindi pa nagagalaw, na mapagkukunan ng sanlibong mundong tulad nito. Sa Hebreo 2:9 ay mababasa natin, "Siya . . . ay lumasap ng kamatayan para sa bawat tao," at maraming talata sa Kasulatan ang nagpapakita na walang hangganan ang Kanyang gawa.

TANONG 90: Ano po sa palagay ninyo ang pinakamabisang paraan para itaguyod ang diwa ng muling pagbabagong-sigla sa lokal na lugar?

SAGOT: Magtipon ng ilang may kaparehong layunin upang manalangin. Sikaping hatulan ang sarili sa liwanag ng Salita, na hahantong sa personal na pagbabagong-sigla. Bigyan ng tamang lugar ang Salita ng Diyos sa buhay. Ipangaral ang Salita nang pribado at sa publiko. *Hanapin* ang mga naliligaw. Huwag hintayin na ang mga tao ang pumunta sa isang pagtitipon. Puntahan sila at sikaping madala sila kay Cristo kung nasaan man sila.

TANONG 91: May pagkakaiba po ba ang aklat ng buhay at ang aklat ng buhay ng Kordero?

SAGOT: Oo, ang aklat ng buhay ay ang aklat ng mga nabubuhay. Ito rin ay talaan ng pagpapahayag ng pananampalataya. Mula sa aklat na ito, maaaring mabura ang mga pangalan. Ang aklat ng buhay ng Kordero naman ay talaan ng walang hanggang layunin ng Diyos. Ang mga pangalang nakasulat doon ay isinulat na mula pa nang itatag ang

sanlibutan. Sa ibang salita, ang isang aklat ay tungkol sa pananagutan, at ang isa naman ay tungkol sa dalisay na biyaya.

TANONG 92: Sa pagbasa ko po ng inyong "Holiness—the False and the True," na nagpapaliwanag nang malinaw sa usapin at lubos na kasiya-siya, may nakita pa rin po akong isang pangungusap sa pahina 96 na ganito ang sabi: "Habang narito si Cristo, ang Espiritu ay nasa Kanya, pero hindi pa Siya noon nananahan sa mga mananampalataya."

Alam ko po na ito ang paninindigang itinuturing na tama at orthodox, at ito rin ang pinanghawakan ko hanggang sa makumbinsi ako ng mas malalim na pag-aaral na mali tayo sa pagsasabi nito. Maaari ko po bang imungkahi na ang lahat ng banal, noong nakaraang panahon man o sa kasalukuyan, ay naligtas sa iisang paraan, sa pamamagitan ng pagsampalataya sa anumang pahayag na ibinigay ng Diyos hanggang sa panahong iyon, samantalang sa panahong ito ay nasa atin na ang kapuspusan ng pahayag kay Cristo Jesus. Kung ganoon nga, lahat ng banal mula pa kay Adan ay ipinanganak na muli, pero hindi pa sila naisaayos bilang katawan ni Cristo hanggang pagkatapos ng Muling Pagkabuhay. Pero kung sila'y ipinanganak na muli, tiyak na tinahanan din sila ng Espiritu Santo, sapagkat ano pa ba ang muling kapanganakan kung hindi ito?

SAGOT: Lubos na totoo na sa lahat ng dispensasyon, ang kaligtasan ay nakabatay sa dalisay na biyaya sa pamamagitan ng gawang pagbabayad-sala ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Walang anumang pagkakaiba sa katayuan ng mga banal sa harap ng Diyos mula kay Adan hanggang sa katapusan ng milenyo. Tungkol sa bawat isa ay sasabihin sa huli, "Hinugasan nila ang kanilang mga damit, at pinaputi sa dugo ng Kordero"

(Apocalipsis 7:14). Pero ang gawa ng Espiritu Santo ay ibang-iba. May kaugnayan Siya sa mga banal sa dispensasyong ito na wala Siya sa alinmang naunang dispensasyon. Pinalililaw ito ng mga salita ng ating Panginoon nang, sa pagsasalita tungkol sa pagdating ng Mang-aaliw, sinabi Niya, "Siya'y tumatahan kasama ninyo, at mananahan sa inyo" (Juan 14:17). Sa lahat ng nakaraang dispensasyon, ang Espiritu Santo ay laging kasama ng bayan ng Diyos. Sa dispensasyong ito, nananahan Siya sa kanila. Ang Kanyang pananahan ay hindi kapareho ng muling kapanganakan. Ang muling kapanganakan ay ang pagkakaloob ng bagong likas sa pamamagitan ng gawa ng Espiritu at ng Salita sa mananampalataya. Kasunod nito, ang Espiritu Santo Mismo, bilang isang Persona ng Diyos, ay dumarating upang manahan sa katawan ng Cristiano. Kasinlaki ng pagkakaiba ng pagtatayo ng bahay at ng paglipat dito ang pagkakaiba ng muling kapanganakan sa pamamagitan ng Espiritu at ng pananahan ng Espiritu Santo. Hindi nananahan ang Espiritu Santo sa sinuman hangga't hindi pa siya ipinanganak na muli, pero sa panahong ito ay nananahan nga Siya sa bawat taong ipinanganak na muli. "Kung ang sinuman ay walang Espiritu ni Cristo, siya ay hindi sa Kanya."

TANONG 93: Pakipaliwanag po ang 1 Corinto 9:27. Hindi po ba natakot si Pablo na maging itinakwil? Kung oo, paano po ito tumutugma sa "minsang ligtas, laging ligtas"?

SAGOT: Ang "itinakwil" ay talagang isang hindi sinang-ayunan. Ang tinutukoy ni Pablo ay paglilingkod at gantimpala — hindi ang kaligtasan ng kaluluwa. Tingnan ang mga maliit na aklat ng may-akda na pinamagatang *The Eternal Security of the Believer at Salvation and Reward*.

TANONG 94: Bakit po kayo nangangaral mula sa mga sulat ni Pedro, gayong apostol siya ng mga Judio at walang alam tungkol sa biyaya?

SAGOT: Ang kawalang-alam ay wala kay Pedro kundi sa mga nagtuturo ng ganoong kakatwang teorya. Ang unang sulat ni Pedro ay tungkol sa biyaya mula simula hanggang wakas. Tingnan ang 1:2; 4:10; 5:10,12. Pansinin lalo na ang dahilang ibinigay niya sa pagsulat ng kanyang sulat, sa talata 12 ng kabanata 5: "Nagpapatotoo na ito ang tunay na biyaya ng Diyos na kinatatayuan ninyo." Sa ikalawang sulat, tingnan ang 1:2 at 3:18. Pansinin din ang pagsang-ayon niya sa mga sulat ni Pablo na naisulat bago pa ang sa kanya (2 Pedro 3:15-16).

TANONG 95: Maaari po bang ipaliwanag ninyo ang Mga Gawa 21:23-25? Ano po ang panatang ginawa ng apat na lalaki? Paano po nalinis ni Pablo ang kanyang sarili kasama nila? Ano po ang ibig sabihin ng "gumugol ka para sa kanila"?

SAGOT: Tumutukoy ang talata sa isang kompromisong iminungkahi ni Santiago upang malinis ang pangalan ni Pablo sa paratang na tinatalikuran niya si Moises, kahit hindi naman niya ibinalik ang mga Hentil sa ilalim ng kautusan. Ang mga mananampalatayang Judio sa Jerusalem ay hindi pa kailanman malinaw na napalaya mula sa kautusan, at patuloy pa rin nilang isinasagawa ang mga prinsipyo nito nang hindi nila nauunawaan. Kaugalian noong panahong iyon, kapag natupad na ng isang lalaki ang panata ng isang Nazareo (tingnan ang Bilang 6), na isang kaibigang may kaya ang magbabayad para sa handog na ihahandog niya sa araw na aahitin niya ang kanyang ulo bilang tanda na tapos na ang kanyang pagka-Nazareo. Lumalabas na may apat na lalaki sa kapulungang Cristiano na nanata ng panata ng Nazareo. Patapos na noon ang mga

panatang ito. Iminungkahi ni Santiago na kung lilinisin ni Pablo ang kanyang sarili ayon sa kautusan, babayaran ang mga handog para sa mga lalaking ito, at sasamahan sila sa Templo kapag inihandog na ang mga ito, magkakaroon siya ng magandang katayuan sa mga Judio. Si Pablo, dahil sa matindi niyang pag-ibig sa Israel, ay talagang gagawin sana ito kung hindi lamang namagitan ang Diyos Mismo nang pahintulutan Niyang dakpin siya. Isipin mo kung ano ang magiging kahulugan para sa kanya na sumulat ng Sulat sa mga taga-Galacia na makibahagi sa ganoong bagay. Upang hindi mawalan ng saysay ang kanyang patotoo, namagitan ang Diyos upang iligtas siya sa bagay na sana'y nagawa niya dahil sa pag-ibig ng kanyang puso para sa kanyang bayan.

TANONG 96: Ang kautusan po ba ay para lamang sa mga Judio at hindi para sa atin, kaya hindi na natin kailangang sikaping tuparin ito, o ang kautusan po ba ay dapat maging gabay ng mga anak ng Diyos?

SAGOT: Ang kautusan ang pamantayan ng katuwiran para sa lahat ng taong nasa laman. Ang mga Cristiano ay wala sa ilalim ng kautusan kundi nasa ilalim ng biyaya, dahil may mas mataas silang pamantayan, ito ay si Cristo Mismo, na ngayon ay siyang ating buhay.

TANONG 97: Sa Roma 3:30, bakit po ang isa ay inaaring-ganap "sa" pananampalataya at ang isa naman ay "sa pamamagitan ng" pananampalataya?

SAGOT: Maaaring isalin ang talata nang ganito upang lumabas ang pagkakaibang nasa isip ng apostol: "Iisa ang Diyos na aariing-ganap ang mga tuli mula sa pananampalataya at ang mga di-tuli sa pamamagitan ng pananampalataya." Sinikap ng mga Judio na maaring-ganap mula sa, o batay sa, prinsipyo ng

mga gawa, pero ipinakikita ng apostol na hindi iyon uubra. Ang kanyang pagkaaring-ganap ay dapat mula sa, o batay sa, prinsipyo ng pananampalataya. Ang Hentil naman ay walang ganoong pagkukunwari, pero siya na walang anumang mabuting maipagmamalaki sa Diyos, mula man sa likas na kalagayan o sa mga seremonya ng relihiyon, ay inaaring-ganap sa pamamagitan lamang ng pananampalataya.

TANONG 98: Dapat po ba tayong manalangin sa Diyos para sa kapatawaran ng ating mga kasalanan, o napatawad na po ba ang lahat ng kasalananang nagawa na natin at gagawin pa lang sa pamamagitan ng kamatayan ng ating Panginoon at Tagapagligtas?

SAGOT: May tatlong aspeto ang kapatawaran ng mga kasalanan sa Salita ng Diyos. Ang *walang hanggang* kapatawaran ay bahagi ng lahat ng nagtitiwala sa Panginoong Jesu-Cristo. Ang *nagpapanumbalik* na kapatawaran ay ipinagkakaloob sa lahat ng Cristianong nagkulang, kapag ipinahayag nila ang kanilang mga kasalanan. Ang kapatawaran ayon sa *pamamahala* ng Diyos ay kung minsan ipinagkakaloob kapag mapagpakumbaba tayong lumalakad kasama ng Diyos, at tinatanggap nang walang reklamo ang mga bunga ng kasalanan dito sa buhay na ito. Halimbawa, may isang lalaking sinira ang kanyang kalusugan dahil sa pag-inom ng alak. Kapag lumapit siya kay Cristo, napatatawad siya magpakailanman; pero sa pamamahala ng Diyos, inaani pa rin niya ang kanyang inihasik kung tungkol sa kanyang katawan. Pero kung patuloy siyang tahimik na lalakad kasama ng Diyos at hindi niya hahayaang pamahalaan siya sa anumang paraan ng dati niyang pagkahilig, maaaring dumating ang araw na mapagbiyayang

magpapatawad ang Panginoon sa Kanyang pamamahala, kaya maibabalik sa lalaki ang ganap na kalusugan.

TANONG 99: Ano po ang ibig sabihin ng "marami ang tinawag, nguni't kakaunti ang pinili" (Mateo 22:14)?

SAGOT: Nang sabihin ng ating Panginoon na "marami ang tinawag, nguni't kakaunti ang pinili," ang ibig Niyang sabihin ay ganito: ang panawagan ay para sa napakaraming tao, pero ang pinili lamang ay ang mga talagang tumatanggap kay Cristo.

TANONG 100: Sino po ang tinutukoy na "ibang mga tupa" sa Juan 10:16?

SAGOT: Ang "ibang mga tupa" dito ay ang mga Hentil, ibig sabihin, tayo mismo. Ang Panginoon ay naparito para sa mga nawawalang tupa ng sambahayan ni Israel. Sila ang mga tupa sa kulungan ng mga Judio. Pero tinatanaw Niya ang mangyayari pagkatapos ng krus, kaya sinabi Niya, "Mayroon akong ibang mga tupa . . . sila rin ay kailangan kong dalhin." Ibig sabihin, ang Salita ng Diyos ay aabot sa mga Hentil at maraming kabilang sa kanila ang dadalhin sa nakapagliligtas na pagkakilala kay Cristo. Sa ganitong paraan, ang Judio at ang Hentil ay pagsasamahin sa iisang kawan.

TANONG 101: May kasalanan po bang hindi patatawarin ng Diyos kung lalapit tayo sa Kanya na may pagsisisi at pananampalataya? Nakagawa po ako ng isang napakabigat na kasalanan maraming taon na ang nakararaan. Ipinagtapat ko na ito sa Panginoon at sinisikap kong maniwala na pinatawad na ako, pero araw at gabi ko itong naiisip at wala akong kapayapaan. Sa palagay po ba ninyo ay nagawa ko ang kasalananang hindi mapapatawad?

SAGOT: Sa panahong ito ng biyaya, walang kasalanang hindi mapapatawad maliban sa tuluyang pagtangga sa Panginoong Jesu-Cristo. Kung sa Kanya ka nagtitiwala, makatitiyak kang ang Kanyang mahalagang dugo ay naglilinis sa bawat kasalanan. Pinasan Niya ang lahat ng iyong kasalanan sa Kanyang sariling katawan sa ibabaw ng puno, pati na ang kasalanang paulit-ulit na sumasagi sa isip mo. Sikapin mong magpahinga sa Kanyang Salita. Sinasabi Niya, "Ang kanilang mga kasalanan at mga kasamaan ay hindi ko na aalalahanin pa" (Hebreo 8:12; 10:17). Kung kinalimutan na Niya, bakit mo pa patuloy na iisipin ang bagay na nagdulot sa iyo ng ganoon kalaking kalungkutan? Ang pananampalataya ay ang paniniwala sa Diyos ayon sa Kanyang sinabi. Harapin mo ang kaaway gamit ang sinabi ng Diyos, at huwag mong hayaang magulo ang iyong kapayapaan.

TANONG 102: Pakipaliwanag po ang Mateo 12:32. Bakit napapatawad ang pagsasalita laban sa Anak ng Tao?

SAGOT: Siyempre, hindi ibig sabihin ng ating Panginoon na pinahihintulutan ang pagsasalita laban sa Anak ng Tao. Ang ibig Niyang sabihin, sa Kanyang walang hanggang biyaya ay patatawarin Niya ang mga tao kung sila'y magsisisi, gaano man kasama ang mga nasabi nila tungkol sa Kanya noong hindi pa sila nagsisisi. Pero kung magsalita sila laban sa Espiritu Santo, ibig sabihin, sa diwa ng lubusang pagtangga sa Kanyang patotoo, wala nang kapatawaran, sapagka't sa pamamagitan lamang ng patotoo ng Espiritu nakikilala ang Anak ng Tao.

TANONG 103: Anong talata po sa Kasulatan ang nagpapatunay na ang mga batang namamatay bago umabot sa edad ng pananagutan ay napupunta sa Langit, at kailan po ba umaabot

ang mga bata sa edad ng pananagutan? May kinalaman po ba rito ang Isaias 7:15-16?

SAGOT: Malinaw na sinasabi ng ating Panginoong Jesus sa Mateo 18:14 na "hindi kalooban ng inyong Ama na nasa langit na mapahamak ang isa sa maliliit na ito." Ang mga batang hindi pa umaabot sa edad ng pananagutan ay hindi makalalaban sa kalooban ng Diyos, di tulad ng mga taong tumatanggi sa Kanyang biyaya. Kaya makatitiyak tayo na ang lahat ng maliliit na namamatay ay napupunta kay Cristo. Hindi sila naliligtas dahil sa kawalan nila ng sala, sapagka't sila man ay likas na "mga anak ng kagalitan, gaya naman ng iba." Pero ang ginawa ni Cristo bilang pantubos ay sapat para sa kanila, at ang Diyos, sa Kanyang kapangyarihan, ay binubuhay sila sa bagong buhay. Wala tayong paraan para malaman ang eksaktong panahon kung kailan nagiging tuwirang may pananagutan ang mga bata. Mabuting turuan sila mula pa sa pinakamaagang edad na ang kaligtasan ay sa pamamagitan lamang ng pananampalataya kay Cristo para sa lahat ng may sapat nang gulang para sumampalataya sa Kanya. Ang talatang binanggit mo tungkol sa ating Panginoon (Isaias 7:15,16) ay malinaw na nagpapakita na may panahong hindi pa alam ng mga bata kung paano pumili sa pagitan ng mabuti at masama.

TANONG 104: Dapat po ba nating unawain mula sa sagot ni Pablo

sa bantay ng bilangguan sa Filipos, "Sumampalataya ka sa Panginoong Jesu-Cristo, at maliligtas ka, at ang iyong sambahayan" (Mga Gawa 16:31), na kapag ang padre de pamilya ay may pananampalataya kay Cristo, tiyak na ang kaligtasan ng lahat ng iba pang miyembro ng pamilya?

SAGOT: Hindi ganoon. Totoo na ang ganitong talata ay dapat mag-udyok sa atin na taimtim na manalangin para sa buong sambahayan, pero malinaw na ang ibig sabihin nito ay para bang sinabing "Sumampalataya ka sa Panginoong Jesu-Cristo at maliligtas ka, at sa ganoon ding paraan ang iyong sambahayan." Ibig sabihin, ang lahat ay maaaring maligtas sa pamamagitan ng pagsampalataya. Idinidiin ni Pablo na hindi lamang ang bantay ng bilangguan ang nais iligtas ng Diyos, kundi ang Kanyang pag-ibig ay umaabot sa buong sambahayan. Laging totoo ito, at dapat itong maging malaking pampalakas-loob sa ating lahat na may kani-kaniyang pamilya. Hindi lamang ang sarili nating kaligtasan ang dapat nating isipin. Alalahanin natin na ang awang ipinakita sa atin ay iniaalok din sa buong sambahayan, kaya dapat tayong manalangin at magpagal nang may pananampalataya para sa kaligtasan ng lahat ng iba pa.

TANONG 105: Pakipaliwanag po ang tungkol sa pagkahirang. Paano ko po malalaman kung ako ay kabilang sa mga hinirang?

SAGOT: Hindi kayang abutin ng limitadong isip ng tao ang dakilang paksang ito. Malinaw na itinuturo ng Kasulatan ang pagkahirang na nakasalig sa una nang pagkaalam ng Diyos. Kasinglinaw din nito ang mga pahayag tungkol sa malayang kalooban ng tao. Ang lahat ng tao ay inaanyayahang tanggapin ang kaligtasang inihanda ng Diyos kay Jesu-Cristo. Ang "sinumang may ibig" ay nangangahulugan ng mismong sinasabi nito. May mga sinabihan ang Panginoong Jesus, "Ayaw ninyong lumapit sa akin, upang kayo'y magkaroon ng buhay" (Juan 5:40). Sa halip na mabahala tungkol sa tanong ng pagkahirang, bakit hindi ka magpahinga sa tiyak na mga pangako ng Diyos,

at sa gayon ay magkaroon ng katiyakan ng walang hanggang kaligtasan sa pamamagitan ng natapos na gawain ni Cristo?

TANONG 106: Hindi po ba't may buhay na walang hanggan sina Adan at Eva bago sila nagkasala? Pero nawala ito sa kanila at sila'y naging mga anak ng diyablo hanggang sa sumampalataya sila sa mga pangako tungkol sa darating na Tagapagligtas.

SAGOT: Ang mayroon lamang sina Adan at Eva bago sila nagkasala ay likas na buhay. Ang buhay na iyon ay magpapatuloy sana rito sa lupa nang walang katapusan kung hindi sila nabigo. Wala silang alam tungkol sa buhay na walang hanggan, na siyang natatanging pagpapala sa mga nagtitiwala sa Panginoong Jesu-Cristo.

TANONG 107: Ang Pentecostes po ba ang unang ulan, at ang kasalukuyang "pagpapalang Pentecostal" po ba ang huling ulan?

SAGOT: Hindi. Ang Pentecostes ay ang pagdating ng Espiritu Santo upang manahan sa Iglesia magpakailanman. Walang ibang "pagpapalang Pentecostal" ngayon maliban sa nadarama nating presensiya ng Espiritu Santo.

TANONG 108: Tama po bang tawagin ng mga mananampalataya ang kanilang sarili na "mga banal"?

SAGOT: Ito ay salitang ayon sa Kasulatan. Paulit-ulit tayong tinatawag na *mga banal* sa mga sulat. Ang literal na kahulugan ng salita ay "*mga ibinukod*." Ang lahat ng anak ng Diyos ay ibinukod para sa Kanyang sarili sa pamamagitan ng natapos na gawain ng Panginoong Jesu-Cristo. Siyempre, totoo rin na tayo ay mga makasalanang iniligtas ng biyaya. Sa katunayan, gaano man ito kasalungat pakinggan, talagang totoo na ang mga banal ay mga makasalanang. Sa madaling salita, tayo ay mga

banal dahil sa pagtawag ng Diyos, pero kailangang aminin nating lahat na pagdating sa sarili nating pamumuhay, madalas ay "sa maraming bagay tayong lahat ay nagkakamali" (Santiago 3:2, nasa gilid). Hindi tayo nagiging banal dahil sa pagiging maka-Diyos natin; ginagawa tayong banal ng Diyos sa pamamagitan ng gawain ng Kanyang Anak, at pagkatapos ay sinasabihan Niya tayong mamuhay nang banal.

TANONG 109: Maaari po bang maligtas ang isang pagano na hindi pa nakaririnig kahit isang salita tungkol sa Diyos sa pamamagitan lamang ng pagbasa ng Biblia, o kailangan pa po ba niya ang paliwanag ng tao?

SAGOT: Tiyak na maaaring maligtas sa pagbasa ng Biblia ang isang pagano na hindi pa nakaririnig kahit isang salita tungkol sa Diyos. Sinasabi ng Kasulatan, "Ang pagbubukas ng iyong mga salita ay nagbibigay liwanag; nagbibigay unawa sa mga walang muwang" (Awit 119:130). Marami nang ganitong pangyayari sa mga tala ng mga misyonero. Isa sa pinakatanyag ay ang pagbabalik-loob ng dakilang ebanghelistang Hapones na si Nee-shima. Nakakita siya ng isang Biblia sa wikang Dutch na inanod sa dalampasigan ng Japan, nag-aral siya ng Dutch para mabasa ito, at sa pamamagitan nito ay nagbalik-loob siya. Napakarami pang ibang pangyayari kung saan ang maliit na bahagi ng Salita ng Diyos ay nagbukas ng puso sa Panginoong Jesu-Cristo.

TANONG 110: Nang sabihin ni Cristo sa mayamang binatang pinuno na makapapasok siya sa buhay sa pamamagitan ng pagsunod sa mga utos, hindi po ba Niya itinuturo ang kaligtasan sa pamamagitan ng kautusan?

SAGOT: Hindi ganoon. Lumapit ang binata kay Cristo batay sa kautusan at doon niya isinalig ang kanyang tanong. Kaya

sinagot siya ng Panginoon nang ayon doon, at sinabi ng binata na sinusunod niya ang kautusan sa lahat ng bagay, kaya hindi niya nadama na kailangan niya ng Tagapagligtas. Pagkatapos ay sinabi sa kanya ni Jesus, "Ipagbili mo ang iyong tinatangkilik, at ibigay mo sa mga dukha . . . at halika, sumunod ka sa akin" (Mateo 19:21). Dalawa ang bahagi ng sagot na ito. Ang unang bahagi ay dapat sanang nagpakita sa binata na hindi niya iniibig ang kanyang kapwa gaya ng kanyang sarili; kaya lumalabag na pala siya sa kautusan. Ang ikalawang bahagi ay nagdiin na kailangan niyang isuko ang sarili kay Cristo kung nais niyang magkaroon ng buhay na walang hanggan.

TANONG 111: Maaari po bang maligtas ang *isang* taong lumabag sa lahat ng mga utos?

SAGOT: Sinabi ng ating Panginoong Jesus na ang lahat ng uri ng kasalanan ay patatawarin maliban sa kasalanan laban sa Espiritu Santo, na sa kapanahunang ito ay ang tuluyang pagtanggì kay Cristo mismo bilang Tagapagligtas. Anumang kasalanan ang nagawa ng isang tao, kung babalik siya sa Diyos na may pagsisisi, at magtitiwala sa Panginoong Jesus para sa kanyang sarili, buburahin ng Kanyang mahalagang dugo ang bawat mantsa.

TANONG 112: Makapagbibigay po ba kayo kahit isang talata na tiyak na nagtuturo ng walang hanggang katiyakan ng kaligtasan ng mananampalataya? Sinabi raw po sa akin na wala kang makikitang ganoon.

SAGOT: Ano pa ang mas lilinaw kaysa sa Roma 8:38 at 39? May natitira pa bang hindi kasama sa "buhay o kamatayan" o sa "mga bagay na kasalukuyan o mga bagay na darating"? Gayon pa man, *walang anuman* sa alinman sa mga ito ang

makapaghihiwalay sa mananampalataya sa pag-ibig ng Diyos na kay Cristo Jesus na ating Panginoon.

TANONG 113: Ayon sa Ezekiel 18:24, parang maaaring mapahamak ang isang mananampalataya kung tatalikod siya sa kanyang katuwiran. Totoo po ba ito?

SAGOT: Walang kinalaman ang Ezekiel 18 sa usapin ng kaligtasan ayon sa pagkaunawa natin dito sa ating kapanahunan. Ito ay lubos na tungkol sa pamamahala ng Diyos sa ilalim ng kautusan. Ang katuwirang tinutukoy doon ay hindi dapat ipagkamali sa katuwiran ng Diyos na kinatatayuan ngayon ng mananampalataya. Kung ang Ezekiel 18 ay tungkol sa buhay na walang hanggan, kung gayon ang buhay na iyon ay makakamit sa pamamagitan ng matuwid na pamumuhay, at siyempre, iyan ay lubos na salungat sa katotohanan ng Ebanghelyo.

TANONG 114: Sa Juan 10:27 hanggang 29 ay sinasabi ng Panginoong Jesus, "Binibigyan ko [ang aking mga tupa] ng buhay na walang hanggan; at kailanma'y hindi sila mapapahamak, at sinuma'y hindi makaaaagaw sa kanila sa aking kamay." Lubos ko po itong pinaniniwalaan. Pero bagaman walang ibang makaaaagaw sa akin sa kamay ni Cristo, hindi po ba maaaring ako mismo ang lumabas doon kung mahulog ako sa kasalanan at kawalan ng pananampalataya?

SAGOT: Kung maaari ngang lumabas ka mismo sa kamay ni Cristo, ano ang mangyayari? Hindi ba't tiyak na mapapahamak ka? Pero sinasabi ni Jesus, "Binibigyan ko sila ng buhay na walang hanggan; at kailanma'y hindi sila mapapahamak." Kaya kung paanong imposible para sa anak ko na gawin ang sarili niyang hindi ko na anak, ganoon din imposible para sa isang anak ng Diyos na alisin ang sarili niya sa kamay ni Cristo.

Ipinanganak siya sa aking pamilya, kaya anak ko siya magpakailanman. Tayong mga ipinanganak ng Diyos ay mga anak Niya dahil sa buhay na walang hanggan, ibig sabihin, isang buhay na hindi kailanman mawawala.

TANONG 115: Ang isang Cristiano po bang namatay na may kasalanang hindi naipagtapat ay mabibigyan ng pagkakataong ituwid ang mga bagay pagkamatay niya? Sa Hukuman ni Cristo po ba maaayos ang lahat ng hindi pagkakaunawaan at alitan ng mga Cristiano?

J

SAGOT: Duda ako kung may Cristiano mang namatay na wala ni isang kasalanang hindi naipagtapat. Maaaring naipagtapat ang kasalanan sa pangkalahatang paraan, pero sino sa atin ang tiyak na nakapagtapat ng lahat ng kanyang kasalanan? Gayon pa man, ang mahalagang dugo ni Cristo ay sapat na kabayaran para sa bawat kasalanang nagawa ng isang mananampalataya. Sa Hukuman ni Cristo, susuriin ng Panginoon ang buong buhay mula nang ipanganak na muli ang tao, at ipakikita Niya ang Kanyang isip tungkol sa lahat ng bagay. Doon, sa unang pagkakataon, makikita ng mananampalataya ang bawat detalye sa liwanag ng walang hanggang kabanalan ng Diyos. Aayusin doon ang lahat ng bagay, kaya ang mga pagkukulang ng mananampalataya ay hindi na kailanman babanggitin pa sa buong walang hanggan.

TANONG 116: Kung hindi po natin dadalhin ang Ebanghelyo sa mga pagano, mapapahamak po ba sila?

SAGOT: Ang mga pagano ay napapahamak na. Sila ay mga makasalanan. Sinadya at kusa silang nagkasala laban sa liwanag na mayroon sila, gaya ng malinaw na ipinapakita sa unang

kabanata ng Sulat sa mga taga-Roma. At ang Ebanghelyo ang Mensahe ng kaligtasan na iniutos ng Diyos na dalhin sa buong sanlibutan, upang maligtas ang mga makasalanang napapahamak. Ang ating mga ninuno ay mga pagano rin noon, pero dumating sa kanila ang Mensahe ng Biyaya, at dahil dito ay milyun-milyon ngayon sa mundo ang ligtas na kung hindi ay naiwan sana sa kadiliman ng paganismo. Ang pananagutan natin ay kasinlaki ng pananagutan ng mga naunang apostol ng Katotohanan: ang humayo sa buong sanlibutan at ipangaral ang Ebanghelyo sa bawat nilalang.

TANONG 117: Paano po nagdilig si Apolos (1 Corinto 3:6)?

SAGOT: Malinaw na ibinibigay ang sagot sa tanong mo sa Mga Gawa 18:24-28. Doon ay nalaman natin na si Apolos ay umalis sa Efeso, kung saan siya dinala sa pagkaalam ng katotohanan, at nagtungo sa Corinto. Ipinagtagubilin siya sa mga kapatid doon, kung saan nagamit na ng Diyos si Pablo upang tipunin ang isang kapulungan para sa Pangalan ni Jesus, at mababasa natin na si Apolos ay "malaki ang naitulong sa mga sumampalataya sa pamamagitan ng biyaya." Si Pablo ang nagtanim; siya ang unang nangaral doon. Pagkatapos ay dumating si Apolos at nagdilig sa pamamagitan ng karagdagang pagtuturo; at ang Panginoon ang nagpalago.

TANONG 118: Sa Apocalipsis po ay nababasa natin ang tungkol sa pitong espiritu ng Diyos. Hindi ko po ito maunawaan. Akala ko po ay iisa lamang ang Espiritu ng Diyos. Pakipaliwanag po.

SAGOT: Siyempre, iisa lamang ang Espiritu Santo. Pero ang pito ay ang bilang ng espirituwal o mahiwagang kabuuan, kaya ang larawang ito ay nagpapahiwatig ng kapuspusan ng Espiritu Santo, ibig sabihin, ang iisang Espiritu sa pitong ulit na kasaganaan ng Kanyang kapangyarihan. Malinaw itong

ipinakikita sa Isaias 11:1-2. Doon ay mababasa natin ang tungkol sa Sanga ng Panginoon, ibig sabihin, ang Mesiyas, na sa Kanya ay mananahan "ang espiritu ng Panginoon . . . ang espiritu ng karunungan at ng pagkaunawa, ang espiritu ng payo at ng kapangyarihan, ang espiritu ng kaalaman at ng takot sa Panginoon."

TANONG 119: Sa Lucas 17:20,21, ano po ang ibig sabihin ng pahayag na ang kaharian ng Diyos ay darating nang hindi napapansin? Dumating po ba ang kaharian ng Diyos nang ibigay ang Espiritu Santo noong Pentecostes?

SAGOT: Sa huli mong tanong, ang sagot ko ay "Hindi." Ang kaharian ng Diyos sa moral na kahulugan nito ay narito na noong ang ating Panginoon at ang Kanyang mga alagad ay nasa lupa. Siya ang Hari, at sila, kung masasabi ko, ang Kanyang gabinete. Kaya masasabi Niya, "Ang kaharian ng Diyos ay nasa gitna ninyo" (nasa gilid). Pero dahil tinanggihan ang Kanyang awtoridad, ang kaharian ng Diyos ay inalis sa Israel ayon sa laman, at sa bandang huli ay ibibigay sa Israel na ipinanganak na muli sa isang darating na araw. Samantala, saanman may mga taong ipinanganak ng Diyos at kinikilala ang awtoridad ng Diyos, itinatatag ang kaharian sa kanilang mga puso. Sa ganitong kahulugan ginamit ni Apostol Pablo ang salita nang sabihin niyang, "Ang kaharian ng Diyos ay hindi pagkain at inumin; kundi katuwiran, at kapayapaan, at kagalakan sa Espiritu Santo" (Roma 14:17).

TANONG 120: Ano po ang ibig sabihin ng mataas na pintuan ni Benjamin na binanggit sa Jeremias 20:2?

SAGOT: Maliwanag na isa ito sa mga pintuan sa paligid ng Templo, at noong panahong tinutukoy, ito ay isang lugar kung

saan ang mga kriminal ay ipinapahiya sa harap ng madla habang nakapangaw.

TANONG 121: Maaari po bang ipaliwanag ninyo sa akin ang kalagayan ni Haring Saul kaugnay ng Espiritu Santo, at ganoon din ang kay Judas Iscariote?

SAGOT: Sa pagsagot sa iyong mga tanong tungkol kina Saul at Judas, sa palagay ko ay pareho silang masasagot sa iisang paraan. Ang Espiritu Santo, na siyang may ganap na kapangyarihan, ay madalas gumamit ng mga taong hindi ligtas upang isagawa ang layunin ng Diyos. Maliwanag na Siya ay bumaba kina Saul at Judas, pero sa panlabas na paraan lamang, upang ihanda sila sa isang tiyak na paglilingkod. Ganito rin ang nangyari kay Balaam, gaano man siya kasama. Hindi ito kapareho sa anumang paraan ng pananahan o pagpapahid ng Espiritu Santo, at wala itong kinalaman sa usapin ng katiyakan ng kaligtasan ng mananampalataya.

TANONG 122: Pakipaliwanag po ang Deuteronomio 14:21. Bakit po sasabihin ng Diyos sa bayang Israel na ibigay o ipagbili sa mga dayuhan ang hindi tamang gamitin nila mismo?

SAGOT: Ang bayang Israel ay nasa ilalim ng kautusan, sa isang tipan sa Diyos. Isa sa mga itinakda ng kautusang iyon ay huwag silang kumain ng anumang may dugo. Pero hindi ito para sa mga bansang nakapalibot sa kanila. Kung ang mga taong iyon ay walang ganoong pag-aalinlangan at nais nilang kainin ang laman ng mga hayop na namatay nang hindi naaalisan ng dugo nang wasto, siyempre malaya silang gawin iyon, at malaya rin ang bayang Israel na ipagbili o ibigay iyon sa kanila.

TANONG 123: Ayon sa Genesis 19:1, anong katungkulan po ang hawak ni Lot kaya siya nakaupo sa pintuang-bayan?

SAGOT: Napakalinaw mula sa talata 9 na si Lot ay naging hukom sa Sodoma. Marahil ay inakala niyang malilinis niya ang lungsod sa pagpasok sa pulitika, pero natutunan niya, gaya ng marami pang iba sa ganoon ding kalagayan, na wala itong pag-asa.

TANONG 124: Bakit po kung minsan ay napakahirap "ipapalit" ang mga pangako ng Biblia sa bangko ng Langit?

SAGOT: Isang dahilan ay madalas tayong nabibigong tuparin ang mga kondisyon na pinagbabatayan ng mga pangako ng Diyos. Halimbawa, ang Juan 15:7: "Kung kayo'y mananatili sa akin, at ang aking mga salita ay mananatili sa inyo, hingin ninyo ang anumang inyong ibig, at gagawin sa inyo." Hindi ito pangakong walang kondisyon. Ang tanging makaaasa ng sagot ay ang tumutupad sa mga kondisyon. Ganoon din sa Awit 37:4: "Magpakaligaya ka rin naman sa Panginoon; at ibibigay Niya sa iyo ang mga nais ng iyong puso." Kapag talagang sa Kanya natin natatagpuan ang ating kaligayahan, ibang-iba ang magiging mga nais natin kaysa noong hindi pa Siya ang dakilang Bituing Gabay ng ating puso. Tiyakin mong tama ang kalagayan mo sa Diyos; kung hindi, hindi ka makapananalangin nang wasto.

TANONG 125: Pakipaliwanag po ang Hebreo 10:32 at 35.

SAGOT: Sa palagay ko, ang maingat na pagbasa ng Hebreo 10 ay magpapakita na binababalaan ng apostol ang mga nagpapakilalang Cristiano sa gitna ng mga Hebreo na kumapit kay Cristo at sa katotohanang ipinagkatiwala sa kanila, baka sila mahulog sa apostasiya o pagtalikod sa pananampalataya. Siyempre, hindi ito kailanman gagawin ng isang tunay na Cristiano, sapagka't mangangahulugan ito ng lubusang pagtatatwa kay Cristo. Pero sa kabilang banda, may panganib kahit sa mga tunay na Cristiano, bagaman sila ay tunay na

mananampalataya at labis na nagdusa para sa Pangalan ng Panginoong Jesus. Ang panganib ay baka sila panghinaan ng loob at mawalan ng sigla, at sa gayon ay bumalik sa isang malamig at matamlay na kalagayang espirituwal, at manganib na mawala ang gantimpalang ipinangako sa lahat ng namumuhay nang tapat bilang Cristiano. Maisasapuso nating lahat ito.

TANONG 126: Ano po ang tinutukoy ng mga salita ni Pablo, "Ingatan ninyo ang mga turo, gaya ng ibinigay ko sa inyo" (1 Corinto 11:2)?

SAGOT: Maaaring ang tinutukoy dito ni Pablo ay ang bautismo at ang Hapunan ng Panginoon, pero hindi kinakailangan. Bagaman ang dalawang ito ay malinaw na kalooban ng Diyos para sa Kanyang bayan, ang salitang isinaling "ordinances" ay nangangahulugan lamang ng turong ibinigay sa bibig, at tumutukoy sa mga bagay na itinuro ni Pablo sa kanila sa salita.

TANONG 127: Maaari po bang ipaliwanag ninyo ang kahulugan ng 1 Corinto 7:36?

SAGOT: Malaki ang pagkakaiba ng opinyon ng mga tagapagpaliwanag. Maaaring tingnan ang talatang ito sa isa sa dalawang paraan. Ang salitang "dalaga" ay maaaring isalin na "pagkadalaga" o pagkabirhen. Kung ganoon, ang kaisipan ay ito: kung ipinasya ng isang lalaki na manatili sa pagkabirhen, ibig sabihin, hindi kailanman mag-aasawa, pero pagkatapos ay may nakilala siyang napamahal sa kanya at nagkaroon siya ng malaking pagnanais na pakasalan ito, hindi siya nagkakasala kung gagawin niya iyon, kahit minsan ay nangako siyang hindi kailanman mag-aasawa. Ang ganitong mga panata ay madalas gawin ng mga tao nang hindi pinag-iisipang mabuti, at hindi sila papanagutin ng Diyos sa ganitong kaso.

Ang isa pang paliwanag ay ito: kung ipinasya ng isang ama na panatilihin sa piling niya ang kanyang anak na babae at siya na ang susuporta rito, nang hindi ito ipinapakasal, pero pagkatapos ay naging maliwanag na para sa kaligayahan ng anak na mapangasawa nito ang isang karapat-dapat na tao, kahit nauna na siyang nagpasya gaya ng nabanggit, lubos siyang malaya na ipakasal ito sa lalaking pinili nito. Alinman sa dalawang paliwanag na ito ay lubos na kaayon ng katayuan ng Cristiano.

TANONG 128: Pakipaliwanag po ang 2 Timoteo 1:3:

"Nagpapasalamat ako sa Diyos, na aking pinaglilingkuran mula pa sa aking mga ninuno nang may malinis na budhi."

SAGOT: Ang pagkaunawa ko, ang ibig sabihin ni Apostol Pablo ay bilang isang Cristiano, pinaglilingkuran niya ang Diyos ding pinaglingkuran ng kanyang mga ninuno, at sinisikap niyang gawin ito nang may malinis na budhi.

TANONG 129: Ano po ang ibig sabihin ng "panahon ng paglipat" ng Iglesya ng Diyos?

SAGOT: Bagaman ang salitang ito ay hindi galing sa Biblia, nagpapahayag ito ng kaisipang ayon sa Kasulatan kung hindi lalabis ang paggamit. Tumutukoy ito sa panahon sa pagitan ng "Araw ng Pentecostes" at ng paghahayag ng hiwaga ng Iglesya bilang katawan ni Cristo. Ang paghahayag na ito ay inilihim hanggang sa ipinakilala ito kay Apostol Pablo, upang ang budhi ng bayang Israel ay masubok ayon sa mga hula ng Kasulatan na kilala na nila.

TANONG 130: Pagkatapos po ng Pagkabuhay na Muli ni Jesus, iniaalok po bang muli ang kaharian sa Israel? At kung

tinanggap nila si Cristo bilang kanilang Mesiya, agad po ba Siyang maghahari sa Jerusalem?

SAGOT: Hindi. Bago pa Siya pumunta sa krus, sinabi na ni Cristo, "Ang inyong bahay ay iniwan sa inyong wasak" (Mateo 23:38), at sa gayon ay isinantabi Niya ang Israel hanggang sa Kanyang ikalawang pagbabalik. Sa Mga Gawa 1:8 ay ibinigay ng ating Panginoon mismo ang banal na plano: "Kayo'y magiging mga saksi ko sa Jerusalem, at sa buong Judea, at sa Samaria, at hanggang sa kadulu-duluhan ng lupa." Ibinibigay sa atin ni Lucas ang tala kung paano nagsimula ang Ebanghelyo sa Jerusalem, lumaganap sa Judea, sa Samaria, at pagkatapos, sa pagpunta ni Pablo sa Roma, hanggang sa kadulu-duluhan ng lupa.

TANONG 131: Totoo po bang hindi na ninyo pinaniniwalaan ang isinulat ninyo sa inyong aklat tungkol sa Colosas, na ang paghahayag ng hiwaga ng iisang katawan ay unang ibinigay kay Apostol Pablo at hindi alam ng iba hanggang sa matanggap niya ito? Sinabi raw po sa akin na sa isang bagong aklat ay sinalungat ninyo ito at sinabing ang hiwagang ito ay inihayag sa iba bago pa ito natanggap ni Pablo.

SAGOT: Talagang mali ang impormasyong natanggap mo. Pinanghahawakan pa rin namin ang mismong pinaniniwalaan namin sa loob ng maraming taon. Si Pablo lamang ang lingkod ng Diyos na unang pinagpakilalaran ng katotohanan ng iisang katawan. Sa kabilang banda, gaya ng ipinaliwanag sa aklat ng may-akda na *Wrongly Dividing the Word of Truth*, ang hiwaga na ang Judyo at ang Hentil ay parehong naliligtas sa iisang biyayang walang bayad ay inihayag sa iba bago pa ito ipinakilala kay Pablo. Ang pagkakasalungat ay nasa isip lamang ng mga kritikong hindi espirituwal at hindi tapat.

TANONG 132: Dahil napakarami pang hindi ligtas na kailangang maabot dito sa Amerika, bakit po kailangang ilaan ang pera at mga manggagawa sa misyon sa ibang bansa?

SAGOT: Dahil iniutos ni Cristo na ipangaral natin ang Ebanghelyo sa bawat nilalang. Hindi hinintay ng Diyos na maligtas muna ang lahat sa Judea bago ipadala ang Ebanghelyo sa Samaria at sa mga Hentil. Bukod dito, lalong umuunlad ang gawain dito sa sariling bayan kapag wastong binibigyang-diin ang gawain sa ibang bansa.

TANONG 133: Maaari po bang magbigay kayo ng paliwanag tungkol sa Ecclesiastes 3:19-22?

SAGOT: Ibinibigay sa atin ng talatang ito ang sinabi ni Solomon sa kanyang puso (tingnan ang Ecclesiastes 3:18). Hindi ito banal na paghahayag, bagaman kinasihan siya ng Diyos na itala ang mga kaisipan ng kanyang puso. Malaking pagkakamali na magtayo ng anumang doktrina batay sa pahayag na ito. Ito mismo ang uri ng pangangatwiran na hilig sundin ng likas na tao na tumitingin lamang sa mga bagay sa *ilalim ng araw*.

TANONG 134: Sinasabi po sa atin ni Apostol Pablo na tayo ay ganap kay Cristo (Colosas 2:10). Kung ganoon po, bakit pa natin sinusunod ang mga ordenansang Cristiano?

SAGOT: Ang mismong katotohanan na tayo ay ganap kay Cristo ang mag-aakay sa atin na sumunod sa Kanyang Salita. Ang "ganap" ay talagang salin ng isang salitang Griyego na nangangahulugang "mapuspos nang lubos." Pinupuno ng Diyos ang ating mga puso kay Cristo upang maipakita natin Siya sa pamamagitan ng pagsunod.

TANONG 135: Paano po matitiyak ng isang tao na alam niya ang kalooban ng Diyos para sa kanyang buhay? Tiyak po akong

tinawag ako ng Diyos upang mangaral, pero wala po akong perang pampasok sa isang Bible institute o seminaryo, at wala po akong makitang lugar na papayag na mangaral ako nang walang pinag-aralan.

SAGOT: Naaalala ko ang narinig kong sinabi ni Dr. A. T.

Robertson: isa raw sa pinakanakaaawang kaso na alam niya ay ang isang lalaking nadamang tinawag siya upang mangaral, pero wala siyang makitang sinumang nakadamang tinawag upang makinig sa kanya. Napakaraming kalokohang itinuturo tungkol sa pagkatawag upang mangaral. Madalas ito ay isang panloob na udyok lamang na nagpapahayag ng sariling mga hangarin ng tao. Kapag tinawag ng Diyos ang isang tao upang mangaral, binibigyan Niya ito ng kakayahan, at may pinag-aralan man o wala, makikita niya ang kanyang lugar ng pagpapatotoo. Sinasabi ng Kasulatan, "Ang kaloob ng tao ay nagbubukas ng daan para sa kanya." Sinasabi rin nito, "Ang nagmamalaki sa isang huwad na kaloob ay gaya ng mga ulap at hangin na walang ulan" (Kawikaan 25:14). Marami na kaming narinig na ganitong mahangin at maulap na mangangaral, na wala man lang kaming nakuhang anumang pampasigla.

TANONG 136: Ano po ang kahulugan ng Levitico 18:21?

SAGOT: Ang Levitico 18:21 ay tumutukoy sa kasuklam-suklam na kaugalian ng mga pagano na ihain ang pinakapiling mga anak nila sa dakilang diyos ng apoy na si Molech. Karaniwang ginagawa si Molech bilang isang malaking rebultong tanso, na sa loob nito ay nagsisindi ng napakainit na apoy. Inihahagis ang mga sanggol sa kanyang nagbabagang kandungan at doon sila nasusunog hanggang mamatay, upang payapain siya at makakuha ng ulan, at iba pa. Kung makikisangkot ang bayang

Israel sa ganitong bagay, lalapastanganin nila ang Pangalan ng Panginoon nilang Diyos.

TANONG 137: Bakit po iniutos ni Moises sa mga anak ni Israel na humiram sa kanilang mga kapitbahay na Ehipsiyo ng mga bagay na hindi naman nila balak isauli? Sa palagay ko po ay hindi ito tama, at hindi ko maunawaan kung bakit ito nasa Biblia. (Exodo 12:35.)

SAGOT: Ang problema ay nasa pagsasalin lamang, hindi sa orihinal na teksto. Ang salitang isinaling "humiram" ay ang karaniwang salita para sa "humingi" o "makiusap." Ang bayang Israel ay naglingkod nang walang bayad sa loob ng maraming taon. Nang paalis na sila sa Ehipto, sinabihan sila ni Moises na humingi sa kanilang mga kapitbahay ng maitutulong sa bahagi ng gastos sa kanilang paglalakbay. Walang anumang mali rito.

TANONG 138: Pakipaliwanag po ang Exodo 32:32. 33.

SAGOT: Walang duda na ang tinutukoy dito ay ang kahandaan ni Moises na ialay ang kanyang buhay kung ililigtas ng Diyos ang bayan. Ang kamatayan ang huling hakbang sa pamamahala ng Diyos sa Kanyang bayan sa mundong ito, at lilipulin na sana ng Diyos ang Israel dahil sa kanilang mga pagkabigo. Inialok lamang ni Moises na siya ang pumalit sa kanila. Wala itong kinalaman sa buhay na walang hanggan.

TANONG 139: Ano po ang paliwanag ninyo sa 1 Timoteo 2:12? Maaari po bang sabihin ninyo kung ano ang "opisyal na pampublikong pagtitipon"? Ito po ba ang pagtitipon tuwing umaga ng Araw ng Panginoon, o ang pagpipira-piraso ng tinapay, o ang buwanang pulong pang-negosyo ng kapulungan?

SAGOT: Sa unang Iglesya, ang iisang dakilang opisyal na pagtitipon ay ang ginaganap tuwing unang araw ng sanlinggo para sa pagsamba, pagtuturo at pagpipira-piraso ng tinapay (Mga Gawa 20:7). Sa pagkaunawa ko, ito ang "iglesya" o kapulungang tinutukoy sa 1 Corinto 14. Sa pagtitipong ito, ipinagbawal sa mga babae ang pagsasalita sa harap ng madla.

TANONG 140: Sa Mateo 24:14 ay mababasa natin na ang Ebanghelyo ng kaharian ay ipangangaral sa buong sanlibutan, at saka darating ang wakas. Ibig po bang sabihin nito na bawat tao ay magkakaroon ng pagkakataong tanggapin o tanggihan si Jesus bago ang Kanyang matagumpay na pagbabalik? Sa madaling salita, ibig po bang sabihin nito na ang mga misyonerong Cristiano ay mangangaral sa lahat ng bansa at lahi bago bumalik ang ating Panginoon?

SAGOT: Hindi ipinahihiwatig ng talatang ito na bawat indibidwal ay makaririnig ng Ebanghelyo bago dumating si Jesus, kundi ang Ebanghelyo ay ipangangaral sa lahat ng bansa bilang patotoo. Halos natupad na ito, bagaman marahil ay hindi pa nang lubusan.

TANONG 141: May dahilan po ba kung bakit ang Espiritu Santo ang tahasang binanggit sa Mga Gawa 5:3 bilang Siyang pinagkasalahan, samantalang sa Mga Gawa 5:4 naman ay ang Diyos ang binanggit na pinagkasalahan?

SAGOT: Ang dalawang talatang ito ay malinaw na patunay na tunay na Diyos ang Espiritu Santo. Siya ay nananahan sa gitna ng Iglesya. Ang kasalanang ginawa ay laban sa Kanya, kaya laban din sa Diyos, sapagkat Siya ay tunay na Diyos, kung paanong ang Ama ay Diyos at ang Anak ay Diyos.

TANONG 142: Ano po ang kahulugan ng sariwang punongkahoy at ng tuyo sa Lucas 23:31?

SAGOT: Siyempre, ang tinutukoy dito ay ang Ezekiel 17:24 at 20:47. Ang mga sariwang punongkahoy ay iyong may buhay. Ang mga tuyong punongkahoy naman ay iyong mga patay sa espiritu. Nang dumating si Cristo, Siya mismo ang pinakatanging sariwang punongkahoy, pero tingnan ninyo kung gaano kabigat ang hrap na Kanyang tiniis! Kung ganoon, gaano pa kabigat ang hatol na daranasin ng mga tuyong punongkahoy, ang mga patay at walang buhay, kapag bumangon na ang Diyos upang yanigin nang matindi ang lupa!

TANONG 143: Sa Josue 10:13 ay mababasa natin na inutusan ni Josue ang araw na tumigil hanggang makapaghiganti ang mga Israelita sa kanilang mga kaaway. Sinasabi naman ng mga astronomo na ang lupa ang umiikot sa sarili nitong aksis at umiikot sa araw, at ang araw ay hindi gumagalaw. Mali po ba ang pagkakasalin ng Biblia rito?

SAGOT: Tinatanggap ko ang sinasabi ng Kasulatan sa Josue nang eksakto kung paano ito isinulat, at nauunawaan kong ang mga sumulat ng Biblia ay gumamit ng pananalitang tulad din ng sa atin. Sinasabi nating sumisikat at lumulubog ang araw; pero alam naman natin na ang lupa ang umiikot at hindi ang araw. Kaya ang pagkaunawa ko sa pagtigil ng araw ay isang himala ng repraksyon, kung saan ang sinag ng araw ay binaluktot sa ibabaw ng lupa nang sa gayon ay humaba ang liwanag nang mas matagal kaysa karaniwan.

TANONG 144: Maaari po bang sabihin ninyo sa akin kung paano dapat basahin ang Santiago 2:1 upang makuha ang tamang kahulugan nito? Ganito po ba: "Mga kapatid ko, wala sa inyo ang pananampalataya ng ating Panginoong Jesu-Cristo,

ang Panginoon ng kaluwalhatian, na may pagtatangi sa mga tao"?

SAGOT: Sa tingin ko ay halos hindi tatayo ang mungkahi mong salin ng Santiago 2:1. Malinaw sa tekstong Griyego na ang pananalita ay isang utos at hindi lamang isang pahayag. Ganito ang salin ni J. N. Darby: "Mga kapatid ko, huwag ninyong taglayin ang pananampalataya ng ating Panginoong Jesu-Cristo, Panginoon ng kaluwalhatian, na may pagtatangi sa mga tao." Siyempre, kailangang basahin ang mga sumusunod na talata upang makuha ang kahulugan ng talatang ito. Ang pagkaunawa ko ay ganito lang: Kaugnay ng inyong pagpapahayag ng pananampalataya kay Cristo, huwag kayong gumawa ng di-makatarungang pagtatangi sa mga tao, na mas pinapansin ang mayaman kaysa sa mahirap, gayong parepareho silang mahalaga sa Kanya.

TANONG 145: Pakipaliwanag po ang Awit 85:10: "Ang kaawaan at katotohanan ay nagsalubong; ang katuwiran at kapayapaan ay naghalikan."

SAGOT: Ang talatang ito ay pinakamalinaw na naipaliwanag sa Krus ni Cristo, kung saan ang awa ng Diyos ay umabot sa sangkatauhan nang hindi isinasantabi ang katotohanan ng Diyos. Doon ay lubos na napanatili ang katuwiran ng Diyos at nagkaroon ng kapayapaan para sa mga makasalanang may sala.

TANONG 146: Ano po ang ibig sabihin ng "mga sisidlan ng poot" at "mga sisidlan ng awa" sa Roma 9:22 at 23?

SAGOT: Ang mga sisidlan ng poot ay ang mga sadyang tumatanggi sa biyaya ng Diyos at namumuhay sa sinasadyang pagsuway. Sa ganitong paraan sila ay nagiging handa sa kapahamakan. Ang mga sisidlan ng awa naman ay ang mga

lumalapit sa Diyos nang may pagsisisi, at ayon sa Kanyang paunang kaalaman ay itinalaga na sa kaluwalhatian.

Para sa mas buong paliwanag ng buong ikasiyam na kabanatang ito ng Roma, tingnan ang aklat ng may-akda na *Lectures on the Epistle to the Romans*.

TANONG 147: Ano po ang natatanging kahalagahan ng nakatala sa Juan 12, na may ilang Griyego na nagnais makita si Jesus?

SAGOT: Iyon ay isang pahiwatig na malapit na ang panahon na tatanggapin ng mga Hentil ang Ebanghelyo, pagkatapos ng pagkapako sa krus at Muling Pagkabuhay ng ating Panginoong Jesu-Cristo.

TANONG 148: Paano po nagawa ng isang tagasunod ng Diyos na maging kasinlupit at kasingwalang-puso ni David, nang pumatay siya ng dalawandaang Filisteo para makuha ang gantimpala (ang magiging asawa niya) mula kay Saul? Tingnan ang 1 Samuel 18:27. Parang ibang-iba ito sa tunay na pag-uugaling Cristiano na makikita sa Kawikaan 25:21, pero sa kabila ng tila kalupitan ni David, sinasabing pinagpala siya ng Diyos.

SAGOT: Una sa lahat, ang Lumang Tipan ay hindi tungkol sa Kristiyanismo, pero may mga anak na ng Diyos bago pa nagkaroon ng mga Cristiano. Sa Antioquia unang tinawag na mga Cristiano ang mga alagad. Likas na hilig ng bagong pagkatao ang magpatawad at magpala, gaya ng ipinapakita sa Kawikaan 25:21. Sa kabilang banda naman, ang Diyos, bilang moral na Tagapamahala ng sansinukob, ay matagal nang nagtiis sa mga kasuklam-suklam na gawain ng mga Filisteo at mga Cananeo hanggang sa hindi na ito matiis ng Kanyang banal na kaluluwa, kaya inutusan Niya ang bayang Israel na

lubos silang lipulin. Kaya ganap na matuwid na ipataw nina Saul at David ang nararapat na hatol sa masama at walang-hiyang bayang ito. Bagaman nakasusuklam ang mga pangyayaring ito sa bawat kaluluwang ipinanganak ng Espiritu, at tiyak na ganoon din kay David mismo, ang hatol mismo ay ayon sa utos ng Diyos sa Israel.

TANONG 149: Pakipaliwanag po ang Roma 9:21.

SAGOT: Ang talatang ito ay simpleng nagpapahayag ng ganap na kapangyarihan ng Diyos sa Kanyang mga nilalang.

TANONG 150: Bakit po sinasabi ng Biblia na dinadalaw ng Diyos ang kasamaan ng mga magulang sa mga anak hanggang sa ikalawa at ikatlong salinlahi? Dahil dito, may mga nagtatanong kung patas ba ang hatol ng Diyos.

SAGOT: Kung nakikita lang natin ang sama ng kasalanan gaya ng pagkakita ng Diyos, hindi na tayo magtatanong tungkol dito. Maraming tao ang susugod nang walang pakundangan sa lahat ng uri ng kasalanan kung hindi dahil sa masasamang bunga nito sa kanila at sa kanilang mga anak. Ito ay batas ng kaparusahan na itinakda ng Diyos, na dapat kilalanin maipaliwanag man ito ng tao o hindi. Huwag din nating kalimutan ang kabilang panig ng talatang iyon, "na nagpapakita ng awa sa libu-libo sa kanila na umiibig sa akin at tumutupad ng aking mga utos" (Deuteronomio 5:10).

TANONG 151: Tama po bang sabihin na nagbigay ang Diyos sa Israel ng mga tuntunin para sa kalinisan at kalusugan?

SAGOT: Oo. Maraming ganitong tuntunin sa mga aklat ng Levitico, Bilang at Deuteronomio. Halimbawa, ang madalas na utos na maligo pagkatapos mahawakan ang anumang karumihan; ang mga batas tungkol sa pag-uugali ng ketongin

at kung paano matutukoy ang sakit; ang pag-iingat sa pagkilala sa malinis at maruming hayop; ang mga tagubilin tungkol sa pag-aalaga sa bagong panganak na ina, at marami pang iba. Lahat ng ito, bagaman may espirituwal at simbolikong kahulugan, ay mga tuntunin din para sa kalinisan at kalusugan.

TANONG 152: Maaari po bang ipaliwanag at bigyan ng halimbawa ang di-tapat na katiwala sa Lucas 16?

SAGOT: Tungkol sa di-tapat na katiwala, sa tingin ko ganito lang ang punto: ginamit niya nang matalino ang kanyang mga pagkakataon sa kasalukuyan, ayon sa sarili niyang pananaw, upang makapaghanda para sa hinaharap. Hindi siya pinuri ng Panginoon. Ang kanyang panginoon, ibig sabihin, ang amo niya, ang siyang bagaman hindi sumang-ayon sa kanyang mga pakana ay hindi maiwasang humanga sa kanyang pagkamaparaan. Kung tayong mga Cristiano ay kahit kalahati lang ng kasipagan niya sa paggawa ng mali ang ilalagay natin sa paggawa ng tama, makapag-iipon tayo ng kayamanan para sa hinaharap.

TANONG 153: Ano po ang kaluluwa?

SAGOT: Ang mga salitang Hebreo at Griyego na isinaling "kaluluwa" ay ginagamit sa dalawang magkaibang kahulugan. Kung minsan ay ang buong tao ang ibig sabihin, gaya ng pagsasabing may ganitong bilang ng "kaluluwa" sa isang lugar, at iba pa. "Ang kaluluwa na nagkakasala ay mamamatay" (Ezekiel 18:4). Sa ibang pagkakataon naman, ang kaluluwa ay ang upuan ng damdamin ng tao at ng lahat ng kanyang likas na katangian. Sa ganitong paraan ay naiiba ito sa espiritu, na siyang pinakamataas na bahagi ng tao, ang nagbibigay sa kanya ng kakayahang mangatwiran, kaya naiiba siya sa mga mababang hayop na may likas na hilig pero walang katwiran.

Ang pinakamahusay na aklat na alam ko tungkol dito ay ang *Man and the Future State* ni F. W. Grant, inilathala ng Loizeaux Brothers, New York, N.Y.

TANONG 154: May pagkakaiba po ba ang pasanin at ang krus?

SAGOT: Masasabi kong ang pasanin ay isang pagsubok o alalahaning dumidiin sa puso, o maaari ring tumukoy ito sa ating personal na pananagutan. Kapag ang pasanin ay itinuturing na alalahanin, maaari natin itong ipasa sa Kanya "na nagmamalasakit sa atin," at ikinagagalak Niyang maging Tagapasan ng ating mga pasanin. Pero kapag pananagutan ang pinag-uusapan, bawat isa ay dapat magpasan ng sarili niyang pasanin. Ang krus naman ay ibang-iba ang kahulugan. Noong panahon ng ating Panginoon, kapag may nakitang taong naglalakad sa daan na pasan ang krus, ang ibig sabihin ay papunta na siya sa kanyang kamatayan. At bilang mga alagad ng ating pinagpalang Panginoon, inilalagay natin ang ating sarili na handang mamatay alang-alang sa Kanya, handang magtiis at bumata ng anumang kahihiyan o pag-uusig na darating sa atin habang sinisikap nating sumunod sa Kanya.

TANONG 155: Ang mga Hentil po ba ay nasa ilalim ng bagong tipan, at kung oo, kailan sila napasailalim dito?

SAGOT: Walang sinuman ang tahasang sinasabing nasa ilalim ng bagong tipan. Ang bagong tipan ay walang hinihingi sa tao. Ito ay pahayag ng biyaya ng Diyos. Para sa Israel, ito ay pag-uulit ng tipan kay Abraham, sapagkat nabigo sila sa ilalim ng tipan ng kautusan. Sa tipan ng kautusan ay may dalawang panig na nagkasundo, kaya totoong masasabing ang Israel ay nasa ilalim ng tipang iyon. Nabigo sila, kaya sa pananaw ng kautusan ay naiwala nila ang lahat. Pero sa darating na araw, pagtitibayin ng Diyos ang isang bagong tipan sa kanila, kung

saan iisa lamang ang panig na nangangako, at iyon ay Siya mismo. Nang mamatay ang ating Panginoong Jesu-Cristo sa Krus, ibinuhos Niya ang dugo ng bagong tipan, gaya ng ipinakita nang itatag Niya ang Hapunan ng Panginoon. Tinatanggap ng mga Hentil ang mga pagpapalang binili ng dugo ng tipan, at yamang pinagpala tayo ng lahat ng espirituwal na pagpapala sa makalangit na dako kay Cristo, ang bawat espirituwal na bagay na ipinangako sa bagong tipan ay atin na ngayon.

TANONG 156: Ang kasalanan po ba nina Cain at Moises nang sila ay pumatay ay kasimbibat sa paningin ng Diyos gaya ng kung ginawa nila iyon pagkatapos ibigay kay Moises ang mga utos?

SAGOT: Ang tanong na ito ay sinasagot ng Roma 5:13: "Sapagkat hanggang sa dumating ang kautusan ay nasa sanlibutan na ang kasalanan: nguni't hindi ibinibilang ang kasalanan kung walang kautusan." Basahin din ang Galacia 3:19. Sinasabi ng talata na ang kautusan ay "idinagdag dahil sa mga pagsalangsang." Kung isasalin nang literal, maaaring ganito: "Idinagdag ito upang magkaroon ng pagsalangsang." Ibig sabihin, ang kautusan ang nagbigay sa kasalanan, na laging masama sa paningin ng Diyos, ng tiyak na katangian ng pagsalangsang. Bago ibinigay ang kautusan, ang kasalanan ay patunay lamang ng matigas na kalooban ng tao, at naghari ang kamatayan dahil dito. Pero pagkatapos ibigay ang kautusan, nagkaroon ito ng bagong katangian; ngayon ito ay tahasang paglabag sa isang utos, kaya tiyak na pagsalangsang.

TANONG 157: Ano po ang kahulugan ng talinghaga tungkol sa may-ari ng ubasan at sa mga manggagawang tumanggap ng isang denaryo bawat araw?

SAGOT: Gustong itanim ng ating Panginoon sa puso ng mga nakikinig sa Kanya kung gaano kahalaga na tumugon agad sa tawag na maglingkod sa sandaling marinig ito. Hindi lang Siya nagbibigay ng gantimpala ayon sa haba ng panahong naglingkod tayo sa Kanya, kundi ayon sa taimtim na layunin ng puso. Ang mga unang nakarinig ng tawag at pumunta sa trabaho ay binayaran, ayon sa napagkasunduan, ng isang denaryo bawat araw. Ang denaryo, o *denarius*, ay isang baryang katumbas ng mga isang shilling ng Inglatera, pero mas malaki ang mabibili nito kaysa roon, at iyon ang karaniwang sahod ng isang manggagawa. Ang mga dumating nang mas huli, pero sa bawat pagkakataon ay tumugon agad sa sandaling marinig nila ang unang tawag, ay ginantimpalaan nang eksaktong pareho na para bang buong araw silang nagtrabaho. Ito ang aral para sa atin: hindi tayo mananagot sa hindi natin alam, pero kapag nagsalita na ang Diyos sa atin at agad tayong tumugon, gaya ng nangyari sa magnanakaw na naghihinalo, gagantimpalaan Niya tayo na para bang matagal na nating narinig ang tawag.

TANONG 158: Sinasabi po ba ng Biblia kung ano ang nangyari sa kaban ng Diyos?

SAGOT: Sa abot ng ating kaalaman, ang tunay at orihinal na kaban ay hindi na matatagpuan saanman ngayon. Hindi na ito nakita mula nang dalhin ang mga Judio sa Babilonia. Ayon sa tradisyon, itinago raw ito ni Jeremias sa isang kuweba sa Kabundukan ng Lebanon, pero tradisyon lamang iyon. Ayon sa Salita ng Diyos, sa araw ng Milenyo ay hindi na babanggitin ang kaban ni papasok man ito sa isip. Sinasabi ng mga taga-Etiopia na ang orihinal na kaban ay naingatan sa kanilang bansa, at tiyak na may bagay silang ginawang kamukha nito,

pero walang patunay na iyon ang kaban mula sa Templo ni Solomon.

TANONG 159: May batayan po ba sa Kasulatan ang turo na natakot ang Panginoong Jesu-Cristo na baka mamatay Siya sa Getsemani o mapatay Siya ni Satanas bago pa Siya makarating sa Kalbaryo?

SAGOT: Wala. Sa halip, ang ating pinagpalang Panginoon mismo ang nagsabi, "Walang taong makakukuha nito sa akin, kundi ito'y kusa kong ibinibigay" (Juan 10:18). Hindi kayang patayin Siya ni Satanas o ninuman bago Niya kusang ibigay ang Kanyang sarili sa kamatayan sa Krus. Ang matinding hirap sa Getsemani ay dahil sa pagbubulay Niya sa kakila-kilabot na pagiging kasalanan para sa atin sa Krus. Ang sarong kinaurungan Niya ay hindi lamang kamatayan, kundi ang saro ng hatol ng Diyos laban sa kasalanan, na iinumina Niya hanggang sa huling patak para sa atin. Hindi Siya magiging ang Banal ng Diyos kung hindi Siya umurong sa ganitong kakila-kilabot na karanasan.

TANONG 160: Kapag pinag-uusapan ang pagtubos ni Cristo, tama po bang sabihin na namatay ang Diyos?

SAGOT: Hindi kailanman ganoon ang pagkakasabi ng Kasulatan. Ang taong si Cristo Jesus ang nagbigay ng Kanyang sarili bilang pantubos para sa lahat. Siyempre, Siya ay kapwa Diyos at tao sa iisang persona. Ang pagka-Diyos, bilang pagka-Diyos, ay hindi maaaring mamatay. Ang Diyos ay naging tao upang Siya ay mamatay para sa ating mga kasalanan. Tama ang sabihin na Siya, na kapwa Diyos at tao sa iisang persona, ay namatay para sa atin.

TANONG 161: Sa Genesis 1:27 ay mababasa natin ang ganito: "At nilalang ng Diyos ang tao ayon sa kanyang sariling larawan." Sa Genesis 2:7 naman ay mababasa natin, "At nilikha ng Panginoong Diyos ang tao sa alabok ng lupa." Paano po natin uunawain ang mga pananalitang "nilalang ang tao" at "nilikha ang tao"?

SAGOT: Ang paglalang ay nangangahulugan ng pagpapairal sa isang bagay na dati ay wala. Tatlong beses nating mababasa sa Genesis 1 na lumalang ang Diyos. Sa talata 1 ay ang paglalang sa materyal na sansinukob, sa talata 21 ay ang paglalang sa buhay ng mga hayop, at sa talata 27 ay ang paglalang sa tao, na may kasamang espiritu ng tao. Ang may buhay ay hindi nag-ebolb mula sa walang buhay, at ang espiritu ay hindi nag-ebolb mula sa buhay ng hayop. May tiyak na pagkilos ng paglalang sa bawat isa. Ang *paglikha* naman ay paggawa mula sa bagay na mayroon na; kaya nilalang ng Diyos ang tao sa pamamagitan ng pagpapairal sa espiritu ng tao, pero nilikha Niya ang katawan ng tao mula sa bagay na mayroon na, ang alabok ng lupa.

TANONG 162: Paano po literal na natupad ang Genesis 49:10?

SAGOT: Sa Revised Version ay mababasa natin, "Ang setro ay hindi mawawala sa Juda, ni ang tungkod ng pinuno . . . hanggang sa dumating ang Shiloh; at sa kanya ang pagsunod ng mga bayan." Ibig sabihin, ang setro ng lipi ng Juda at ang paggamit ng kapangyarihan ay hindi mawawala hanggang sa lumitaw ang Prinsipe ng Kapayapaan mismo. Ito ay literal na natupad. Iningatan ng Diyos ang Juda sa lupain ng Palestina na may kaunting kapangyarihan bilang lipi, hanggang sa dumating ang Prinsipeng Mesiyas na may biyaya at Siya ay tinanggihan; pagkatapos noon ay nawala ang setro at nangalat ang mga Judio sa buong mundo.

TANONG 163: Sa Mateo 16:28 ay mababasa natin ang pahayag na ito ni Jesus: "May ilan sa nangakatayo rito . . . na hindi makatitikim ng kamatayan, hanggang sa makita nila ang Anak ng tao na pumaparito sa kanyang kaharian." Sino po ang mga ito na hindi mamamatay hanggang sa pagbabalik ng ating Tagapagligtas?

SAGOT: Ang mga salita ng ating Panginoon na nakatala sa Mateo 16:28 ay natupad sa Bundok ng Pagbabagong-anyo. Ito ay ginawang napakalinaw ni Apostol Pedro sa unang kabanata ng kanyang ikalawang sulat, nang ipakita niya na ang nakita nila sa bundok ay ang kapangyarihan at pagdating ng Anak ng Tao. Sa madaling salita, ipinagkaloob sa kanila na makita ang kaharian sa maliit nitong anyo, kung paano ito sa wakas ay ipapakita sa kanyang kabuuan.

TANONG 164: Narinig ko pong itinuro kamakailan na ang hari sa Awit ni Solomon ay larawan ng sanlibutan na nagsisikap akitin ang pastora palayo sa kanyang mangingibig na pastol. Totoo po ba ito?

SAGOT: Hindi kailangang ipalagay, gaya ng ginawa ng marami nitong mga nakaraang panahon, na magkaibang tao ang hari at ang pastol. Sa halip, naniniwala ako na ipinapakita ng maingat na pagsusuri sa aklat na ang kuwentong nasa likod ng Awit ng mga Awit ay humigit-kumulang ganito:

May ubasan si Solomon sa kaburulan sa hilaga ng Jerusalem. Ipinaupa niya ito sa isang pamilya bilang mga tagapag-alaga. Ang pamilyang ito ay tila binubuo ng isang balo na may ilang anak na lalaki at kahit dalawang anak na babae: ang Sulamita, na siyang bida ng aklat, at ang kanyang nakababatang kapatid na babae. (Tingnan ang kabanata 8.) Ang nakatatandang kapatid na babae ang alila ng pamilya. Galit sa kanya ang

kanyang mga kapatid na lalaki at binigyan siya ng napakaraming trabaho sa labas. Bilang pastora, siya ang nag-aalaga sa mga kordero, at tungkulin din niyang alagaan ang ubasan, maglagay ng bitag para sa mga sorra, at iba pa. Isang pastol na hindi kilala ang nagpakita sa kanya at nakuha ang kanyang puso, at pagkatapos ay umalis na nangakong babalik siya upang pakasalan siya. Iba't ibang karanasan ang pinagdaanan niya habang naghihintay, sabik na nagbabantay sa kanyang minamahal. Isang araw, may dumaang napakarangyang prusisyon sa daan sa probinsya, na pinangungunahan ng mga maharlikang mangangabayo. Ang hari mismo, sakay ng kanyang magandang palanquin, ay huminto sa tapat mismo ng ubasan, at lumapit ang kanyang mga opisyal at ipinatawag ang pastora upang humarap sa kanya. Nahihiya man, sumunod siya sa pagtawag, nagtataka kung bakit siya ang ipinatawag, at nang makarating siya sa harap ng hari ay natuklasan niyang ang hari pala ang pastol na nakakuha ng kanyang puso.

Ito ang kuwento ayon sa pagkaunawa ko, at habang mas maingat na sinusuri ang maliit na aklat na ito, lalong lumalapat nang husto ang paliwanag na ito. Siyempre, ito ang kuwento ng Salita ng Diyos, sapagkat Siya na nakakuha ng ating puso bilang Mabuting Pastol ay babalik bilang Hari upang angkinin tayo para sa Kanyang sarili.

TANONG 165: Inirerekomenda po ba ninyo ang salin ni Weymouth ng Bagong Tipan sa makabagong pananalita?

SAGOT: Sa lahat ng tinatawag na salin sa makabagong pananalita, ang kay Weymouth na marahil ang pinakamahusay. Pero ang mga tala nito ay maraming mali, at may mga bahagi na ang pagkakasalin ay tila sadyang ginawa upang pumabor sa

teorya ng annihilation. Kung gagamitin mo ang salin ni Weymouth, siguraduhing maingat mo itong ihambing sa isang kinikilalang salin.

TANONG 166: Ang pagsisisi po ba ang una o ikalawang hakbang sa kaligtasan?

SAGOT: Ang pagsisisi ay hindi talaga isang "hakbang," pero walang kaligtasan kung walang pagsisisi. Ang pagsisisi ay pagbabago ng saloobin ng tao. Ito ang nangyayari kapag sinampalatayanan niya ang Salita ng Katotohanan tungkol sa kanyang kalagayang ligaw at sa kanyang pangangailangan ng Tagapagligtas. Kaya ang pananampalataya at pagsisisi ay hindi mapaghihiwalay.

TANONG 167: Pakipaliwanag po ang mga sumusunod na talata: Hebreo 4:4-6, Awit 95:11, at Juan 5:3.

SAGOT: Tungkol sa Hebreo 4:4-6, ang apostol ay nagsasalita tungkol sa kapahingahang nakalaan sa bayan ng Diyos; ibig sabihin, ang kapahingahang mapapasaatin sa dulo ng paglalakbay. Sa pananampalataya ay makapapasok na tayo rito ngayon at matitikman na ang mapapasaatin magpakailanman. Madaling magkulang dito ang isang tao dahil sa kawalan ng pananampalataya, pero habang nagtitiwala tayo sa Diyos at nagpapatuloy sa pananampalataya, makatitiyak tayo ng kapahingahan ng puso ngayon at walang hanggang kapahingahan pagdating ng araw. Ang ilang ang sumusubok sa atin.

Ang kapahingahang sinabi ng Diyos sa Awit 95:11 ay hindi ang kapahingahan ng paglalang, sapagkat nasira na iyon ng kasalanan ng tao. Hindi rin ito ang kapahingahan sa lupain ng Canaan, sapagkat hindi ito natamo ng Israel dahil sa kanilang

kawalan ng katapatan. Kundi ito ang walang hanggang kapahingahan na mapapasaatin kung tayo ay tunay na nagtatagumpay sa pamamagitan ng pananampalataya, at ang tanging nagtatagumpay ay ang mga tunay na sumasampalataya sa Diyos at ipinanganak na muli.

Hindi ako sigurado kung ano ang tanong mo tungkol sa Juan 5:3. Napakalinaw ng talata at sa tingin ko ay hindi na kailangang ipaliwanag. Ang tangke ng Betesda ay maliwanag na tinatawag kung minsan na bukal na paminsan-minsang bumubulwak, pero sa pagkakataong ito ay tila sa pamamagitan ng anghel ang pagbulwak, at maliwanag na nagbigay ang Diyos ng natatanging pagpapala kaugnay nito. Gayunman, maaari kong banggitin na ang talata 4 ay wala sa maraming sinaunang manuskrito; kaya may kaunting posibilidad na ideya lamang ito ng isang kumopya na may anghel na lumulusong sa tangke at kinakalawkaw ang tubig.

TANONG 168: Malaki po ang pasasalamat ko kung magbibigay kayo ng paliwanag tungkol sa Mateo 5:34-37 at Santiago 5:12. Ilang beses po kamakailan na naging kaugnay ng aking karanasan ang bahaging ito ng Salita.

SAGOT: Ang mga talatang tinutukoy mo ay tahasang nagbabawal sa paggamit ng panunumpa sa karaniwang usapan o upang pagtibayin ang mga kasunduan, at iba pa. Wala itong kinalaman sa panunumpa sa harap ng batas, sapagkat ang ating Panginoong Jesu-Cristo, nang Siya ay pinanumpa, ay sumagot kay Pilato, samantalang ayaw Niyang sumagot hanggang hindi Siya inaatasan sa ngalan ng Diyos, na ang ibig sabihin ay pinanumpa (tingnan ang Mateo 26:63).

TANONG 169: Ano po ang ibig sabihin ng aral tungkol sa "pagpapatong ng mga kamay" sa Hebreo 6?

SAGOT: Ang pananalitang "pagpapatong ng mga kamay" sa Hebreo 6:2 ay tumutukoy sa naghahandog sa paglilingkod sa Templo at sa Tabernakulo, na ipinapatong ang kanyang mga kamay sa ulo ng handog, sa gayon ay iniuugnay ang sarili sa kanyang handog. Ito ang paraan ng Diyos upang ituro sa Kanyang bayan, bago pa dumating ang ganap na pahayag ng Kristiyanismo, ang katotohanan ng paghalili. Napakagandang ipinapahayag ng isa sa ating mga himno ang kahulugan nito:

Ipapatong ng aking pananampalataya ang kanyang kamay Sa pinagpalang ulo Mo; Habang ako'y nakatayong nagsisisi At doo'y ipinagtatapat ang aking kasalanan.

TANONG 170: Binabasa ko po ang aklat ng Ezekiel. Parang mas marami pong hatol kaysa biyaya rito. Hindi ko po maunawaan kung paano nagagawa ng Diyos na lipulin ang mga tao sa paraang sinasabi ni Ezekiel.

SAGOT: May isang hibla ng katotohanan na tumatakbo sa buong Salita ng Diyos na walang anumang kinalaman sa usapin ng kaligtasan o ng walang hanggang kapahamakan ng kaluluwa. Karaniwan nating tinatawag ito na pamamahala ng Diyos. Si Ezekiel ang natatanging propeta na tumatalakay sa paksang ito. Sa simula pa lamang ay ipinapakita na niya ang Diyos sa Kanyang trono bilang moral na Tagapamahala ng sansinukob. Ang malalaking gulong ng Kanyang karwahe ay gumugulong na parang isang makapangyarihang tangke sa kasalukuyang digmaan, dinudurog ang lahat ng humahadlang dito. Walang saysay ang lahat ng pagsisikap ng mahinang tao na labanan ang Diyos at ilihis Siya sa Kanyang layunin. Mababasa natin tungkol sa mga gulong na ito: "Hindi sila lumiliko habang sila'y lumalakad." Gayunman, may mga gulong sa loob ng mga gulong. Sa gitna ng Kanyang mga hatol ay

patuloy na ipinapakita ng Diyos ang Kanyang biyaya sa mga taong nagsisisi. Kapag ang mga tao o mga bansa ay nagsisikap lumakad sa katuwiran, pinagpapala at pinasasagana sila ng Diyos. Kapag tinalikuran nila ang katuwiran at nagpakasasa sa kasamaan, dinudurog sila ng mga gulong ng hatol. Tiyak na walang taong nag-iisip ang magnanais na iba ito. Anong klaseng Diyos Siya kung basta na lang Niyang titiisin nang walang pakialam ang lahat ng uri ng kasamaan? Anong klaseng mundo ito kung ang kasalanan ay hindi nagdadala ng sarili nitong parusa? Kapag lumingon tayo sa nakalipas na mga siglo, makikita natin kung gaano ito katotoo sa mga bansa at gayundin sa bawat tao, na "anuman ang ihasik ng tao, iyon din ang kanyang aanihin" (Galacia 6:7).

Pero hindi ito nangangahulugan na ang mga tinamaan ng mga makalupang hatol ng Diyos ay tiyak nang mapapahamak magpakailanman. Isipin ang sanlibutan bago ang Baha. Ang sanlibutan sa kabuuan ay naging napakasama na hindi na ito matiis ng Diyos. Pero sa kabilang banda, may isang matuwid na nalabi na kinalugdan Niya at nagtiwala sa Kanya. Isa na rito si Metusalem. Milyun-milyong bata, na hindi pa umaabot sa edad ng pananagutan, ang namatay nang lipulin ang sangkatauhan, maliban kay Noe at sa kanyang pamilya. Pero ang lahat ng batang iyon, at ang sinumang iba pa na nagtiwala sa Diyos, kung mayroon man, o iyong kahit sa huling sandali ay lumapit sa Kanya nang may pagsisisi, ay mapapasa Langit magpakailanman. Ang hatol ng Diyos ay laging may kasamang awa.

Ang mahalagang makita natin ay hindi tayo karapat-dapat humatol sa Diyos, kundi dapat tayong yumukod nang may paggalang sa harap Niya, at ipahayag na Siya, ang Hukom ng

buong lupa, ay gagawa ng matuwid. At bagaman ang Kanyang mga daan ay hindi kayang tuklasin, maaari natin Siyang purihin at sambahin dahil sa kayamanan ng Kanyang biyaya na nag-udyok sa Kanya na isugo ang Kanyang sariling minamahal na Anak sa sanlibutan, upang tayo ay mabuhay sa pamamagitan Niya.

Sa palagay ko, marahil ang pinakamagandang larawan sa aklat ni

Ezekiel ay ang Ilog ng Buhay. Mabubuhay ang lahat ng bagay saanman dumaloy ang ilog. Ang Ilog ng Buhay na iyon ay larawan ng patotoo ng Espiritu Santo sa kaluguran ng Diyos sa Kanyang minamahal na Anak, gaya ng inihahayag sa Ebanghelyo. Magalak tayo rito, at huwag nating hayaang manlumo tayo dahil sa ibang bagay na hindi abot ng ating pang-unawa.

TANONG 171: Pakipaliwanag po ang sumusunod: "Nabuhay si Terah ng pitumpung taon, at naging anak niya si Abram . . ." (Genesis 11:26). "Si Abram ay pitumpu't limang taon nang umalis sa Haran" (Genesis 12:4). Kung gayon, ang edad ng kanyang ama noon ay 145 taon. Ang edad ni Terah nang siya ay mamatay ay 205 taon (Genesis 11:32). Kaya nabuhay pa si Terah ng 60 taon pagkaalis ni Abram sa Haran. Pero sinasabi ng Mga Gawa 7:4, "Nang mamatay ang kanyang ama, ay inilipat siya ng Diyos sa lupaing ito, na inyong tinatahanan ngayon." Hindi ko po pinagdududahan na maaaring pagtugmain ang mga bagay na ito, pero hanggang ngayon ay hindi ko pa ito magawa o makahanap ng ibang makagagawa nito.

SAGOT: Tungkol sa tanong mo, sa tingin ko ang buong problema ay nagmumula sa pag-aakalang 70 taong gulang si Terah nang maging anak niya si Abram. Hindi iyon ang sinasabi

sa atin ng Genesis 11:26. Ang sinasabi nito ay 70 taong gulang na si Terah bago ipinanganak ang tatlong anak na lalaki. Siyempre, hindi sila sabay-sabay na ipinanganak, at hindi si Abram ang panganay kundi ang bunso sa kanila. Wala tayong paraan para malaman nang eksakto ang edad ni Terah nang ipanganak si Abram. Ito ay isang suliraning hinarap ng mga dalubhasa sa kronolohiya sa lahat ng panahon, at ito ang dahilan kung bakit lubos na imposibleng magbigay ng tiyak at awtoritatibong kronolohiya ng mga naunang panahong iyon.

Isa pa, sa palagay ko ay malaking pagkakamali na umasa sa mga bilang na ibinigay sa mga aklat ni Moises ayon sa pagkakasalin sa ating mga bersiyong Ingles. Gaya ng alam mo, sa Hebreo ay mga titik ang ginagamit upang ipahayag ang mga bilang, at ang pinakamaliit na pagbabago sa ilang titik na Hebreo ay lubusang nagbabago sa bilang. Ang sarili kong paniniwala ay ang saling Griyego ng Lumang Tipan ang nagbibigay sa atin ng pinakamaasahang kronolohiya. Nagdadagdag ito ng humigit-kumulang 500 taon sa buhay ng mga patriyarka bago ang Baha, kaya umaabot sa mga 2,000 taon ang panahon mula kay Adan hanggang kay Noe. Nagdadagdag din ito ng maraming taon sa buhay ng mga patriyarka pagkatapos ng Baha, kaya sa halip na 2,500 taon mula sa Baha hanggang kay Cristo, mga 4,000 taon ang lumalabas. Ang mga Judio noon ay may kasabihan, "Anim na libong taon at saka darating ang Mesiyas." Ayon sa kronolohiya ng Septuagint, dumating si Cristo nang matapos ang mga 6,000 taon ng kasaysayan ng tao, pero tinanggihan nila Siya bilang Mesiyas. May seryosong posibilidad na sinadya ng ilang Judiong guro at eskriba na baguhin ang mga petsa sa mga kopya ng Hebreong Biblia na hawak nila, upang palabasin na 4,000 taon lamang ang lumipas; pero ang Septuagint, o saling Griyego, ay malawak nang naipalaganap noon, at iyon

ang nagbibigay sa atin ng pinaniniwalaan kong tunay na kronolohiya.

TANONG 172: Kailangan po ba ang ordinasyon upang makapangaral ng Ebanghelyo?

SAGOT: Sa Kasulatan ay mababasa natin ang tungkol sa pag-oordina ng matatanda para sa pangangasiwa ng mga lokal na iglesya, pero wala tayong makitang pahiwatig na kailangan munang dumaan sa ganoong seremonya ng pagbubukod bago makahayo ang isang tao upang ipahayag ang mabuting balita. Malaki ang naging bahagi ng tradisyon sa natatanging halagang ibinibigay sa ordinasyon sa ilang grupo. Hindi kailanman nagpasailalim dito si Dwight L. Moody. Lagi siyang tinatawag ng ilan na isang "layman". Ganoon din si Charles H. Spurgeon.

TANONG 173: Ang paghuhugas ba ng paa na inilalarawan sa Juan 13:1-17 ay isang ordinansa?

SAGOT: Hindi ito ordinansa, kundi isang aral tungkol sa paghuhugas ng tubig sa pamamagitan ng Salita. Ang mismong mga salita ni Jesus ay nagpapahiwatig na may mas malalim na kahulugan dito kaysa sa nakikita sa labas. Sinabi Niya, "Ang ginagawa Ko ay hindi mo nalalaman ngayon; ngunit malalaman mo pagkatapos."

TANONG 174: Pakipaliwanag po ang pangungusap na "Higit kaysa siyamnapu't siyam na matuwid, na hindi nangangailangan ng pagsisisi" (Lucas 15:7).

SAGOT: Ang siyamnapu't siyam sa Lucas 15:7 ay ang mga taong nag-aakalang hindi nila kailangang magsisi; ibig sabihin, sila ang mga Fariseo sa talatang 1, na ibinubukod sa mga makasalan.

TANONG 175: Ano po ang dapat nating maunawaan sa "pag-aayuno" sa Biblia? Ang tinutukoy ba nito ay ang hindi pagkain, o may mas malawak itong kahulugan?

SAGOT: Walang duda na ang salitang "pag-aayuno" ay kung minsan ay tumutukoy sa hindi pagkain. Ganyan nag-ayuno ang ating Panginoon sa ilang, at marami pang ibang halimbawa. Pero naniniwala ako na nangyari ito dahil sa matinding espirituwal na pagsasanay na pumupuno kay Cristo at sa iba pa sa mga panahong iyon, kaya't nawalan na sila ng pakialam sa pagkain. Pero malinaw na ipinapakita sa atin ni Isaias kung ano ang tunay na pag-aayuno, sa 58:1-7. Ibig sabihin nito ay ang pag-iwas sa mga bagay na nagpapasaya sa laman at ang buong pag-aalay ng sarili para sa kaluwalhatian ng Diyos at sa ikabubuti ng kapwa.

TANONG 176: Hindi ko po maintindihan ang pangungusap na "Ang mga pangalan ay hindi nakasulat sa aklat ng buhay . . . mula nang itatag ang sanlibutan" (Apocalipsis 13:8), pati na ang Mateo 25:34: "Manahin ninyo ang kahariang inihanda para sa inyo mula nang itatag ang sanlibutan." Iba po ba ito sa nababasa natin sa Efeso 1:4, "Pinili Niya tayo sa Kanya [kay Cristo] bago pa itatag ang sanlibutan"?

SAGOT: Ang pananalitang "mula nang itatag ang sanlibutan" ay tumutukoy sa pagkahirang na panlupa. Ang isa pang pananalita, "bago pa itatag ang sanlibutan," ay may kinalaman sa pagkahirang sa makalangit na bayan. Ang mga taong ang pangalan ay *nakasulat* sa aklat ng buhay mula nang itatag ang sanlibutan ay magkakaroon ng bahagi sa kaharian ng isanlibong taon dito sa lupa. Ang mga hinirang na makalangit naman ay makakasama ni Cristo sa lungsod ng nobya, ang Bagong Jerusalem.

TANONG 177: Narinig ko po ang isang paring Katoliko na ginamit ang Juan 20:23 sa kanyang pananalita tungkol sa Kumpisal, at gusto ko pong malaman ang pagpapaliwanag ninyo sa talatang iyon.

SAGOT: Walang kahit kaunting pahiwatig sa Juan 20:23 na ang Panginoon ay nagbibigay ng kapangyarihang pampari kaninuman. Lahat ng mananampalataya ay mga saserdote sa dispensasyon ng Bagong Tipan. Si Cristo lamang ang ating dakilang Punong Saserdote. Inutusan ng Panginoon ang lahat ng Kanyang mga lingkod na humayo sa buong sanlibutan at ipangaral ang Ebanghelyo sa bawat nilalang. Habang ipinapahayag ang Ebanghelyong ito, kung tanggapin ito ng mga tao, may karapatan tayong ipahayag na sila ay may kapatawaran ng mga kasalanan. Kung tanggihan nila ito, nananatili ang kanilang mga kasalanan. Ito ang malinaw na sinasabi ng ating Panginoon sa Kanyang mga alagad. Makikita ninyo kung paano ito isinagawa ni Pedro nang, sa sambahayan ni Cornelio, ipahayag niya ang kapatawaran ng mga kasalanan sa pamamagitan ng pananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo. Sa kabilang banda, paulit-ulit, kapag sadyang tinanggihan ng mga tao ang Salita ng Diyos, ipinahayag ng mga apostol na sila ay ibinigay na sa paghatol.

TANONG 178: Nauuna po ba ang buhay bago tanggapin si Cristo, o pagkatapos?

SAGOT: Nababasa natin, "Ang pagpasok ng Iyong mga salita ay nagbibigay ng liwanag" (Awit 119:130), at gayundin, "Maririnig ng mga patay ang tinig ng Anak ng Diyos: at ang mga makarinig ay mabubuhay" (Juan 5:25). Ang buhay ay nasa Salita. Bagaman ang mga tao ay patay sa Diyos, hindi sila lubusang walang pakiramdam, kundi mga nilalang na may pananagutan. Kapag

narinig nila ang Salita at tinanggap ito, nagbubunga ito ng buhay na mula sa Diyos.

TANONG 179: Ano po ang patunay na ang mga anak ng Diyos sa Genesis 6 ay mga anghel, at paano maaaring mag-asawa ang isang anghel ng isang taga-lupa?

SAGOT: Masyadong maraming ipinagpapalagay ang nagtatanong. Sa buong panahon ng mga Cristiano, at pati na rin sa naunang panahon ng mga Judio, nagkakaiba-iba ang pananaw ng mabubuting tao kung sino talaga ang mga anak ng Diyos sa Genesis 6. Malamang na ang nakararami ay naniniwalang sila ay mga inapo ni Set, samantalang ang mga anak na babae ng mga tao ay ang mga anak na babae ni Cain, at na ang kasalanang tinutukoy doon ay ang pagbura sa hangganang naghihiwalay sa bayan ng Diyos at sa mga taga-sanlibutan. Ang iba naman ay naniniwalang ang mga anak ng Diyos ay mga anghel na umalis sa kanilang unang kalagayan at, dahil sa galit sa kanilang Manlilikha na kanilang pinaghimagsikan, ay bumaba sa lupa at sinakop ang mga katawan ng mga tao, at inudyukan sila sa mga labag na pagnanasa upang madungisan ang banal na binhi at mahadlangan ang posibilidad na dumating ang Mesiyas sa pamamagitan ng lahi ng tao. Anuman ang kaso, hindi kailangang isiping naging tao ang mga anghel. Pero sa ganang akin, taimtim kong hinihimok ang mga batang Cristiano na huwag nang abalahin ang sarili sa mga palaisipang tulad nito, kundi hanapin ang mga dakilang aral moral at espirituwal ng Salita ng Diyos na magpapabanal at magpapala. Binabalaan tayo ng apostol laban sa mga tanong na nagbubunga lamang ng mga pagtatalo.

TANONG 180: Pakisabi po kung ano o sino ang tinutukoy na "mga anak ng Diyos" sa Job 1:6.

SAGOT: Tungkol sa mga anak ng Diyos, sa aklat ng Job ay malinaw na sila ay mga anghel. Kung ito rin ang kahulugan sa Genesis 6 ay pinagtatalunan na sa loob ng maraming siglo.

TANONG 181: Paano po natin uunawain ang pangungusap na isang masamang espiritu mula sa Panginoon ang dumating kay Saul, gayong alam nating lubos na mabuti ang Diyos? Paano magmumula sa Kanya ang anumang masama (1 Samuel 18:10)?

SAGOT: May isang prinsipyong tumatakbo sa buong Kasulatan na sa palagay ko ay nagpapalinaw nito. Binibigyan ng Diyos ang mga tao ng pagkakataong sumunod sa Kanyang tinig. Kung sadya nilang tumanggi na sumunod, sa Kanyang matuwid na pamamahala ay kung minsan ay ibinibigay Niya sila sa matinding pagkalinlang. Makikita ninyo ang prinsipyong ito sa 2 Tesalonica 2:11. Sa kaso ni Saul, gaya rin sa kaso ni Ahab (tingnan ang 2 Cronica 18: 18-22), nagbigay ang Diyos ng tuwirang pahintulot sa masasamang espiritu na sakupin ang una, at linlangin ang huli sa pamamagitan ng mga bulaang propeta. Kung paanong pinatigas Niya ang puso ni Faraon nang sadyang tanggihan ni Faraon ang Kanyang Salita, at kung paanong pinahintulutan Niyang dumating sa Israel ang bahagyang pagkabulag dahil sa pagtanggi nila kay Cristo, gayundin ay pinahintulutan Niya ang masamang espiritu na pahirapan si Saul dahil tinanggihan niya ang Salita ng Diyos. Ang Cristianong makatang si Cowper ay napakagandang naipahayag ang prinsipyong ito sa mga sumusunod na linya:

Narito ang matuwid na batas, ang hatol ng langit;

Ang namumuhi sa katotohanan ay sa kasinungalingan malililang.

At ang ayaw tumigil sa pagpapadaya hanggang wakas,

Mga pagkalinlang na sinlakas ng impiyerno ang sa kanya'y gagapos nang mahigpit. Sa aklat ng Job ay nababasa natin (mga kabanata 1 at 2) ang tungkol sa mga anak ng Diyos, na mga anghel, na humaharap sa Panginoon, at si Satanas ay dumating na kasama nila. At binigyan ng Diyos si Satanas ng pahintulot na subukin si Job. Hindi makakakilos ang diyablo kung wala ang pahintulot na ito ng Diyos. Kaya masasabi na ipinadala ng Panginoon si Satanas laban kay Job, sapagkat ang Kanyang pahintulot ay katumbas na rin ng Kanyang pagpapadala.

TANONG 182: Talaga po bang bumalik ang espiritu ni Samuel upang magbigay ng mensahe kay Saul?

SAGOT: Marami ang nag-iisip na tinangka ng babae na linlangin si Saul, at inilarawan niya si Samuel dahil alam niya kung sino talaga si Saul, bagaman nagkunwari siya noong una na hindi niya ito kilala. Ayon sa pananaw na ito, ang buong pangyayari ay isang panlililang lamang sa panig niya. Pero sa ganang akin, hindi ko maiwasang maniwala, batay sa mga sumunod na pangyayari, na talagang pinahintulutan ng Diyos ang espiritu ni Samuel na bumalik upang magbigay ng mensahe kay Saul. "Bukas ikaw at ang iyong mga anak ay makakasama ko" (1 Samuel 28:19). Walang paraan ang mangkukulam ng Endor para malaman na ito nga ay mangyayari, kundi waring ipinadala ng Diyos ang mensahe nang tuwiran sa pamamagitan ni Samuel.

TANONG 183: Sinubukan ko pong ipakita sa isang tao na mali, ayon sa Biblia, ang magpahula sa tinatawag na mga

manghuhula. Tama po ba ang paggamit ko ng mga sumusunod na talata: Levitico 19:31; 20:6; Deuteronomio 18:9-12?

SAGOT: Sa palagay ko ay tamang-tama ang ginawa mong paggamit sa mga Kasulatan upang ipakita na hindi kalooban ng Diyos na tangkain nating silipin ang hinaharap. Ang hinaharap ay sa Kanya, at anumang pagtatangkang ilantad ito, maliban sa kung paano Niya mismo ito inihayag sa Salita ng hula, ay salungat sa Kanyang kalooban.

TANONG 184: May pagsapi pa po ba ng demonyo sa ngayon, at kung mayroon, paano natin ito makikilala?

SAGOT: Wala akong duda na may pagsapi ng demonyo, pero hindi ko ipapayo sa sinuman na subukang tukuyin ang ganitong mga kaso, dahil ang ating kaalaman sa buong paksang ito ay masyadong limitado para ligtas nating magawa ang ganitong pagsisiyasat. May isang bagay na tiyak mong mapanghahawakan: walang Cristiano kailanman ang masasapian ng demonyo. Ang Espiritu Santo ng Diyos na nananahan sa bawat mananampalataya ay nagbabantay laban sa anumang ganoong bagay. Naniniwala ako, siyempre, na may ilang tunay na Cristiano na kung minsan ay nakikinig sa mga mungkahi ng demonyo kaya't kumikilos nang lubhang mali, pero sa palagay ko ay itinatangi ng Kasulatan na ang isang Cristiano ay maaaring masapian nang ganoon. "Higit na dakila Siya na nasa inyo kaysa sa nasa sanlibutan" (1 Juan 4:4). Tungkol naman sa mga hindi ligtas, kahit pa isipin ng iba na sila ay sinasapian ng demonyo, kailangan nila ang parehong Tagapagligtas na kailangan ng sinuman. Napakanipis ng hangganan sa pagitan ng pagsapi ng demonyo at ng pagkasira ng isip kaya't iilan lamang ang nakakapagtangi, at napakalalaking pagkakamali na ang nagawa ng mga taong

walang karanasan na nagkunwaring may kakayahang kumilala ng mga espiritu, gayong ang totoo ay wala silang ganoong kaloob.

Sa palagay ko ay napakalaking pinsala ang nagawa ng mga isinulat ni Mrs. Penn-Lewis sa maraming Cristiano, dahil naging abala sila sa paksang ito. Sinasabi ng Salita ng Diyos, "Ibig kong kayo'y maging marunong sa mabuti, at walang malay sa masama" (Roma 16:19).

TANONG 185: Ano po ang kasalanang hindi mapapatawad? Saan ito makikita sa Biblia?

SAGOT: Ang tanging kasalanang hindi mapapatawad sa ngayon ay ang pagtanggi kay Cristo (Juan 3:18,36).

Ang kasalanang hindi mapapatawad ng Israel noong unang pagdating ni Cristo ay ang pagtanggi sa patotoo ng Espiritu tungkol sa Kanyang pagka-Mesiyas. Tingnan ang Marcos 3:28-30. Pansinin lalo na ang talatang 30: "Sapagkat sinabi nila, Siya'y may maruming espiritu."

TANONG 186: Ano po ba talaga ang ibig sabihin ng kasalanang hindi mapapatawad na binanggit sa Mateo 12:32?

SAGOT: Ang kasalanang tinutukoy sa Mateo 12:32 ay nagagawa kapag ipinahayag ng isang tao na ang gawa ng Espiritu Santo ay gawa ng diyablo. Sa ganitong paraan lamang mapangangatwiran ng mga pinuno ng bayan ng Israel ang kanilang pagtanggi sa Panginoong Jesu-Cristo.

TANONG 187: Ilang taon na po ang nakararaan, noong wala ako sa pakikisama sa Diyos, nagkasala ako ng paglustay ng malaking halaga ng pera. Nagsisi na po ako rito, pero hindi ko makuha ang katiyakan na pinatawad na ako ng Diyos. Sinikap kong sabihin sa sarili ko na natakpan na ang lahat ng dugo,

pero palaging sinasabi ng aking budhi na dapat kong isauli ito sa mga taong nagawan ko ng mali. Ano po ang itinuturo ng Biblia tungkol dito?

SAGOT: Sa ilalim ng kautusan, malinaw na iniutos ng Diyos na kung ang sinuman ay magnakaw sa kapwa, hindi lamang niya ito babayaran nang buo at magdadala ng handog para sa pagkakasala sa Diyos, kundi magdadagdag pa siya ng ikalimang bahagi bilang tubo kapag ibinalik niya ang pera sa taong kinunan niya. Sinasabi sa atin sa ikawalong kabanata ng Sulat sa mga taga-Roma, talatang 4, na ang katuwiran ng kautusan ay natutupad sa atin na lumalakad hindi ayon sa laman kundi ayon sa Espiritu. Kaya ang isang Cristiano ay hindi dapat tumayo sa mas mababang pamantayan kaysa sa taong nasa ilalim ng kautusan. Ang umiwas sa pagsasauli sa dahilang pinatawad na ng Diyos at natakpan na ng dugo ang nakaraan ay paglapastangan sa matuwid na mga prinsipyong itinakda sa Salita. Sa lahat ng paraan, puntahan mo ang taong nagawan mo ng mali at isauli mo ang lahat ng makakaya mo.

TANONG 188. Kailangan po bang ipagtapat ng asawang lalaki o babae na nagtaksil ang kasalanan sa kanyang asawa upang matanggap ang kapatawaran ng Diyos?

SAGOT: Sinasagot ko ang tanong na ito nang may malaking pag-aalinlangan. Kung alam na ang kasalanan o naibintang na ito sa isang tao, pagdaragdag lamang ng kasamaan sa kasamaan ang itanggi ito at subukang pagtakpan. Pero sa kasong ang kasalanan ay alam lamang ng Diyos at ng isa pang nagkasala, sa palagay ko ay dapat munang timbangin nang mabuti ang posibleng ibubunga ng anumang pagtatapat na higit pa sa pagtatapat sa Kanya. Kung nagkaroon ng tunay na pagsisisi at matatag na pasya ng puso na maging tapat sa mga

darating na araw, wala akong nakikitang mapapala sa posibleng pagdurog sa puso ng isang minamahal sa pamamagitan ng pagtatapat ng kasalanang hindi niya nalalaman. Wala akong alam na tiyak na talata ng Kasulatan na gagabay sa bagay na ito.

TANONG 189: Sa palagay ninyo po, kasalanan ba talaga ang paglalaro ng baraha? Gustong-gusto ko pong maglaro ng baraha at hindi ko makita na nakakasama ito sa aking kaluluwa.

SAGOT: Wala akong alam na talata ng Kasulatan na nagsasabi sa mananampalataya na huwag maglaro ng baraha, pero malinaw na nagbababala ang Salita ng Diyos laban sa pagkamakasanlibutan, at tiyak na ang paglalaro ng baraha ay isang makasanlibutang libangan. Sino na ba ang napalapit kay Cristo dahil sa oras na ginugol sa mesa ng baraha? Kung ang kalahati ng mga oras na inilalaan ng mga nagpapakilalang Cristiano sa paglalaro ng baraha ay gugugulin sa pag-aaral ng Salita, at ang kalahati naman ay sa tiyak at matiyagang panalangin, napakalaki ng magiging pagbabago sa karanasan ng marami.

TANONG 190: Matagal na po akong may tanong sa isip kung ano ba talaga ang ibig sabihin ng "paghiwalay sa sanlibutan." Sa madaling salita, anong mga makasanlibutang kasiyahan ang dapat iwasan ng isang Cristiano upang mamuhay siya ayon sa nais ni Cristo?

SAGOT: Binabalaan tayo ng Kasulatan laban sa pagkamakasanlibutan sa lahat ng iba't ibang anyo nito. Binubuod nito ang lahat sa mga salitang ito: "Ang lahat ng nasa sanlibutan, ang pita ng laman, at ang pita ng mga mata, at ang kapalaluan sa buhay, ay hindi mula sa Ama, kundi mula sa sanlibutan" (Juan 2:16). Sa palagay ko, ang taong tunay na

nagnanais na mapalugod ang Panginoong Jesu-Cristo ay madaling makapagpapasya kung ang anumang iminumungkahing "inosenteng libangan" ay umaakit sa alinman sa mga daanang ito patungo sa kaluluwa. Mga larawan at palabas na umaakit sa pita ng laman, mga tanawing pumupukaw ng mahahalay na kaisipan sa pamamagitan ng mata, o mga bagay na umaakit sa kapalaluan ng tao at sa hungkag na karangalan: lahat ng ito ay tatak ng sanlibutan, at ang sinumang nagnanais na lumago sa biyaya at sa pagkakilala kay Cristo ay kailangang tumanggi sa mga ito. Naniniwala ako na habang lalong hinahanap ng mga Cristiano ang kanilang kasiyahan sa piling ng kapwa Cristiano, lalo silang magiging masaya.

TANONG 191: Upang masunod ang 2 Corinto 6:14-18, kailangan po bang iwan ang bawat organisadong iglesya o samahan?

SAGOT: Ang paghiwalay na itinuturo roon ay paghiwalay sa sanlibutan, at kung gayon ay tiyak na pati na rin sa lahat ng tinatawag na mga iglesya at samahan kung saan itinatanggi ang Salita ng Diyos at tinatanggi si Cristo.

TANONG 192: Ano po ang ibig sabihin ng pangangasiwang Cristiano?

SAGOT: Ibig sabihin nito na dapat kong hawakan ang lahat ng aking ari-arian bilang isang pagtitiwalang ipinagkatiwala sa akin ng Panginoon, upang gamitin ayon sa Kanyang itinuturo. Hindi naman ito nangangahulugang ipamimigay ko ang lahat ng aking ari-arian sa mga taong nasa mahirap na kalagayan, sapagkat para sa marami sa kanila, ang ganoong basta-bastang pagbibigay ay hindi tunay na pagpapala, kundi sumpa pa nga. Pero ibig sabihin nito na dapat kilalanin ng Cristiano ang

pagka-Panginoon ni Cristo at umasa sa Kanya na gagabay sa tamang paggamit ng lahat ng ipinagkatiwala Niya sa kanya.

TANONG 193: Bakit po madalas ninyong sabihin, kapag ipinapahayag ang pag-aabuloy sa Moody Church, na wala kayong hinihingi sa mga hindi ligtas? Hindi po ba makabubuti sa kanila ang magbigay, at baka makatulong pa ito para sila'y maging Cristiano?

SAGOT: Ang pangunahing dahilan kung bakit ginagawa ang ganoong pahayag ay ito: ayaw kong magkaroon ng akala ang mga tao na ang anumang ibinibigay o ginagawa nila ay katanggap-tanggap sa Diyos habang tinatanggihan nila ang Panginoong Jesu-Cristo. Ayaw ko ring isipin nila na ang ganoong pagtitiis sa sarili o pag-aabuloy sa gawain ng Panginoon ay makatutulong para sila'y maging Cristiano. Sinasabi ng Kasulatan, "Ang mga nasa laman ay hindi makapagpapalugod sa Diyos" (Roma 8:8). Tama ang awit ng Ebanghelyo na nagsasabi:

Hangga't sa gawa ni Jesus ay hindi ka kumakapit

*Sa simpleng pananampalataya, Ang paggawa'y nakamamatay,
Ang paggawa'y sa kamatayan hahantong.*

Ikalawa naman, sinasalungat ng Kasulatan ang pag-asa natin sa sanlibutan para sa pagtustos sa gawain ng Panginoon. Sa isang nakaraang dispensasyon, tumanggi si Abraham na tumanggap ng anuman mula sa hari ng Sodoma, na kumakatawan sa sanlibutan noong panahong iyon. Tungkol sa mga unang saksi ng Ebanghelyo sa dispensasyong Cristiano, nababasa natin sa ikatlong sulat ni Juan, talatang 7, "Sapagkat alang-alang sa Kanyang pangalan ay humayo sila, na walang tinatanggap na anuman mula sa mga Gentil." Ito ang ating batayan sa pag-asa

lamang sa bayan ng Panginoon para sa pagtustos sa gawain ng Panginoon. Tayo ay mga embahador ni Cristo, isinugo Niya sa isang di-makadiyos na sanlibutan upang katawanin ang mataas na hukuman ng Langit. Isipin ninyo ang embahador ng Britanya sa Washington na humihingi sa mga Amerikano ng pantustos sa kanyang embahada. Malinaw ang prinsipyo ng Diyos: ang gawain ng Diyos sa sanlibutan ay dapat tustusan ng mapagmahal na mga kaloob ng mga tinubos.

TANONG 194: Kakailanganin pa rin po bang dumating si Cristo sa laman upang ihayag ang Diyos sa tao kung hindi nagkasala ang tao?

SAGOT: Si Cristo ang nakikitang pagpapakita ng Diyos na nananahan sa liwanag na hindi malalapitan ng sinumang tao. Siya ang larawan ng Diyos na hindi nakikita; ang pagka-Diyos mismo ay hindi makikita ng mga matang nilalang. Kaya't layunin na ng Diyos mula pa sa walang hanggan na ihayag ang Kanyang sarili sa anyong tao, at walang duda na ito na ang nasa isip Niya nang lalangin ang tao sa ganoong paraan.

TANONG 195: Si Jesu-Cristo po ba ay kapantay ng Diyos Ama ayon sa dalawa Niyang likas?

SAGOT: Sa palagay ko ay malinaw na sinasagot ng Kasulatan ang tanong mo. Kung ang pag-uusapan ay ang Kanyang pagka-Diyos, ang ating Panginoong Jesu-Cristo ay kapantay ng Ama at ng Espiritu. Sinabi Niya, "Ako at ang Aking Ama ay iisa" (Juan 10:30), at nababasa natin na "ang lahat ng tao ay dapat magparangal sa Anak, gaya ng pagpaparangal nila sa Ama" (Juan 5:23). Pero nang Siya'y maging tao, may biyaya Siyang kusang tumanggap ng mas mababang kalagayan, kaya bilang tao rito sa lupa ay sinabi Niya, "Ang Aking Ama ay higit na dakila kaysa sa Akin" (Juan 14:28).

TANONG 196: Tunay pa rin po bang tao ang ating Panginoon ngayon, gaya noong narito Siya sa lupa?

SAGOT: Ang ating Panginoon ay tunay na tao ngayon gaya noong narito Siya sa lupa. Ang malinaw na pahayag ng Kasulatan ay: "May isang tagapamagitan sa Diyos at sa mga tao, ang taong si Cristo Jesus" (1 Timoteo 2:5). Nang Siya'y maging tao, hindi Siya pumasok sa isang pansamantalang kalagayan. Pinag-isa Niya ang pagka-Diyos at ang pagkatao upang hindi na kailanman magkahiwalay. Ang Kanyang katawan sa Pagkabuhay na Muli, siyempre, ay hindi binubuhay ng dugo, sapagkat ito ay katawang walang kasiraan, pero ito ay tunay na laman at buto.

TANONG 197: Nalimitahan po ba ang kapangyarihan ni Jesus sa anumang paraan dahil may katawan Siyang pantao? Alam ko pong may katawan Siya ng Pagkabuhay na Muli, pero maaari po ba Siyang nasa lahat ng dako gaya noong bago Siya nagkatawang-tao?

SAGOT: Ang ating pinagpalang Panginoon ay Diyos at tao rin. Natural na ang Kanyang katawan ay hindi maaaring nasa dalawang lugar nang sabay, pero hindi nito naaapektuhan ang Kanyang pagiging nasa lahat ng dako bilang isang Persona ng Trinidad. Sinabi Niya sa Kanyang mga alagad, "Narito, Ako'y kasama ninyo palagi, hanggang sa katapusan ng panahon" (Mateo 28:20, gilid na tala).

TANONG 198: Ayon po ba sa Kasulatan na sabihing ang ating Tagapagligtas ay ang walang hanggang Salita, pero naging Anak lamang Siya nang ipanganak Siya sa sanlibutang ito?

SAGOT: Hindi. Tinutukoy ang ating Panginoon bilang Anak sa dalawang paraan. Limang beses Siyang tinawag na Bugtong na

Anak. Ito ay tungkol sa kung ano Siya mula pa sa walang hanggan. Siya ang walang hanggang Anak, kung paanong Siya rin ang walang hanggang Salita. Hindi maaaring magkaroon ng walang hanggang Ama kung walang walang hanggang Anak. Mula pa sa simula ay ipinahayag na ng Iglesya ang pananampalataya sa Trinidad: Diyos Ama, Diyos Anak at Diyos Espiritu Santo. Siya na sa ganitong kahulugan ay Anak ng Ama mula pa sa walang hanggang mga panahon ay may biyayang nagpakababa upang ipanganak sa sanlibutan bilang tao, na isinasama ang pagkatao sa kaugnayan sa pagka-Diyos. Sinabi ng anghel sa birhen Niyang ina, "Ang banal na isisilang sa iyo ay tatawaging Anak ng Diyos" (Lucas 1:35). Sa kahulugang ito, Siya ay Anak ng Diyos bilang tao sapagkat wala Siyang amang tao. Siyempre, tungkol sa Kanyang Persona, nanatili Siyang gaya ng dati Niyang kalagayan mula pa sa walang hanggan, maliban na mula noon ay may dalawang likas na sa iisang Persona. Siya ay Diyos at tao.

TANONG 199: Matapos basahin ang Galacia 1:1, Efeso 1:20, 1 Pedro 1:21, 2 Corinto 1:9, 1 Tesalonica 1:10 at 1 Timoteo 6:13-16, sa palagay ninyo po ba ay hindi ipinagkaloob ng Diyos Ama ang kawalang-kamatayan sa sinuman sa Pagka-Diyos? Na Siya lamang ang may kawalang-kamatayan?

SAGOT: Ang kawalang-kamatayan ay tumutukoy lamang sa katawan. Ang talata sa Unang Timoteo, kung babasahin nang maingat, ay malinaw na magpapakita na ang ating Panginoong Jesu-Cristo ang tanging may kawalang-kamatayan. Ibig sabihin, ang katawang Kanyang tinanggap ay hindi likas na sakop ng kamatayan, at sa katawan ding iyon ay nakaupo Siya ngayon sa trono ng Diyos sa Langit. Ang pagkabuhay na muli ng mga patay ay iniuugnay sa Tatlong Persona ng Pagka-Diyos.

Si Cristo ay ibinangon mula sa mga patay sa pamamagitan ng kaluwalhatian ng Ama (Roma 6:4). Siya ay binuhay ng Espiritu (1 Pedro 3:8), at sinabi Niya, "Gibain ninyo ang templong ito, at sa loob ng tatlong araw ay Ako ang magbabangon nito" (Juan 2:19). "Iniaalay Ko ang Aking buhay, upang ito'y kunin Kong muli" (Juan 10:17).

TANONG 200: Sa anong paraan po kinakatawan ng tabing sa Templo ang pagkatao ni Cristo?

SAGOT: Naniniwala ako na yamang ang tabing sa Templo, o mas nauna pa, sa Tabernakulo, ay sumasagisag sa laman, ibig sabihin, sa pagkatao ni Cristo, maaari nating ituring ang bawat isa sa iba't ibang kulay nito bilang kumakatawan sa iba't ibang katotohanan kaugnay ng Kanyang likas na pantao. Ang pinong lino, alam natin, ay kumakatawan sa katuwiran, sapagkat sinasabi iyan sa atin sa Apocalipsis 19. Ang asul ay walang dudang tumutukoy sa Kanyang pagiging makalangit; ang lila ay sa Kanyang pagkahari; at sa palagay ko ang pula ay tumutukoy sa Kanyang paghihirap, sapagkat ang salitang isinaling "pula" ay talagang "kaningningan ng uod." Ang uod ay ang tola, isang maliit na kulisap na tulad ng cochineal ng Mexico. Dinudurog ang maliliit na nilalang na ito sa mga lusong, at ang dugo ng tola ang naging pulang tina. Sa Awit 22:6 ay sumigaw ang ating Panginoon sa paraang panghuhula, "Ako'y isang uod [tola], at hindi tao." Kinuha Niya ang pinakamababang lugar, ang lugar ng uod, at dinurog sa kamatayan, upang tayo ay mabihisan ng kaningningan.

TANONG 201: Sa Marcos 13:32 ay nababasa natin, "Ngunit tungkol sa araw at oras na iyon ay walang taong nakaaalam, kahit ang mga anghel na nasa Langit, kahit ang Anak, kundi ang Ama." Bakit po sa Mateo 24:36, sa pagsasabi ng ganito ring

pahayag, ay wala ang mga salitang "kahit ang Anak"? Paano po ninyo itutugma ang pahayag na ito na hindi alam ng Anak ang araw at oras sa katotohanang ang Ama at ang Anak ay iisa, at kung gayon ay kapwa nakaaalam ng lahat-lahat?

SAGOT: Ang paliwanag ay nasa pagkakaiba ng katangian ng dalawang Ebanghelyong nabanggit. Sa Mateo, ipinapakita si Cristo bilang Hari. Sa pakikipag-usap sa Kanyang tapat na mga sakop, sinasabi Niya sa kanila na walang nakaaalam ng oras ng Kanyang pagbabalik. Sa Marcos naman, ipinapakita Siya bilang Lingkod sa pagpapakumbaba, at bilang tao rito sa lupa sa lugar ng lingkod, pinili Niyang huwag gamitin ang Kanyang pagkaalam sa lahat bilang walang hanggang Anak ng Diyos upang magbigay ng kaalamang hindi ipinahayag sa mga lingkod ng Diyos bilang gayon. Sa ganitong antas ay kusa Niyang nilimitahan ang Kanyang sarili. Mahirap para sa atin na maunawaan ang ganito kalaking hiwaga, pero kailangan nating alalahanin na walang nakakakilala sa Anak kundi ang Ama, at sinasabi sa atin ng Kasulatan na bilang tao, lumago si Jesus sa karunungan at sa pangangatawan. Sa madaling salita, Siya ay natuto, tinuruan Siya ng Ama habang Siya'y lumalaki mula pagkabata hanggang sa pagkalalaki, at bilang tao ay sinalita lamang Niya ang mga salitang ibinigay sa Kanya ng Ama.

TANONG 202: Kaugnay ng aralin tungkol sa pagtukso kay Jesus, lumitaw ang tanong, "Maaari bang nagkasala si Jesus?" Ano po sa pagkaunawa ninyo ang katotohanan tungkol sa suliraning ito?

SAGOT: Ang tanong na ito ay hindi na bago. Pinagtatalunan na ito, pabor at kontra, sa loob ng maraming siglo. Pero sa tingin ko, ang Salita ng Diyos, na siya lamang nararapat na maging gabay natin, ay napakalinaw sa puntong ito. Nababasa natin na

"ang Diyos ay hindi matutukso ng masama, at Siya mismo ay hindi nanunukso sa kaninuman" (Santiago 1:13). Hindi tumigil sa pagiging Diyos ang ating Panginoong Jesu-Cristo nang sa biyaya ay naging tao rin Siya. Bilang tao rito sa lupa, Siya ang bugtong na Anak ng Ama, puspos ng biyaya at katotohanan. Hindi Siya dalawang persona, kundi iisa. Hinubad Niya ang anyo ng Diyos at tinanggap ang anyo ng isang alipin, pero ang gumawa nito ay ang walang hanggang Anak. Ang ideya na maaaring nagkasala ang likas na pantao ni Cristo kahit hindi ito magagawa ng Kanyang likas na pagka-Diyos ay lubos na salungat sa Kasulatan. Ang dalawang likas ay nauukol sa iisang Persona.

Si Nestorius ay pinaratangan, nang hindi totoo sa palagay ko, na nagtuturo na kay Cristo ay may dalawang persona, isang pantao at isang banal. Tama lamang na tinanggihan ang pananaw na ito, bagaman kumbinsido ako na ang tunay na ibig sabihin ni Nestorius ay na kay Cristo ay may dalawang likas sa iisang Persona, at ito ang katotohanan ng Kasulatan. Kung gayon nga, siyempre, hindi Siya maaaring nagkasala. Kung igigiit ng sinuman na maaari Niyang nagawa iyon, agad na lilitaw ang tanong, "Kung gayon, paano na ang Pagkakatawang-tao?" Ang pagka-Diyos ay hindi lamang nanahan sa Kanya kung paanong nananahan sa atin ang Espiritu Santo, kundi kapag sinasabi sa atin na ang Diyos ay na kay Cristo, kailangan nating tanggapin ang paliwanag ng Juan 1:14: "Ang Salita ay [naging laman] at [tumahan na gaya sa isang tolda] sa gitna natin." Kung maaaring nagkasala si Cristo, ang Kanyang pagkabigo ay pagkabigo ng Diyos na nahayag sa laman. Ang isipin pa lamang ito ay kalapastanganan na.

Walang duda na lilitaw naman ang tanong, "Kung hindi Siya maaaring magkasala, nasaan ang kabutihan ng Kanyang pagtatagumpay, at sa anong kahulugan magiging totoo ang Kanyang pagkatukso?" Malinaw ang sagot: ang pagtukso ay hindi para alamin kung maaari Siyang nagkasala, kundi para patunayan na Siya nga talaga ang Walang Kasalanan. Siya ang eksaktong pagpapahayag ng katangian ng Diyos, at ipinakita Niya ito sa paraan ng pagharap Niya sa mga mungkahi ni Satanas.

TANONG 203: Tama po bang sabihin natin na "pinarusahan" ng Diyos si Cristo dahil sa ating mga kasalanan, sa liwanag ng talatang "Ang parusa [kaporusahan] ng ating [mga kasalanan] ay nasa Kanya"?

SAGOT: Sa ganang akin, hindi ko ginagamit ang pananalitang *pinarusahan* ng Diyos si Cristo dahil sa ating mga kasalanan, bagaman hindi ko iniisip na talagang mali ang pananalitang iyon. Ang sinasabi ko ay *hinatulan* ng Diyos si Cristo dahil sa mga iyon, na pareho rin naman ang kahulugan. Pero kung minsan, may masamang kahulugang ikinakabit ang mga tao sa salitang "parusa," na nagbibigay ng maling kaisipan sa kanilang isip kapag ginamit ang salitang iyon tungkol sa pakikitungo ng Diyos sa Kanyang pinagpalang Anak nang Siya ang pumalit sa ating lugar sa Krus. Ang "pagpapahirap" o pagdidisiplina, walang duda, ay nagdadala ng parehong kaisipan gaya ng parusa, pero sa pangkalahatan ay hindi ito binibigyan ng mga tao ng gayon ding kahulugan.

TANONG 204: Sa pagtukso sa ating Panginoon sa ilang, nagpakita po ba si Satanas sa Kanya nang personal, o ang pagtukso ay nasa isip lamang?

SAGOT: Kailangan nating alalahanin na ang ating Panginoon ay Diyos at tao rin, at na ang layunin ng pagtukso ay ipakita ang Kanyang lubos na kawalan ng kasalanan, at kung gayon ay ang Kanyang kakayahang maging dakilang Tagapagpasan ng Kasalanan. Ang handog para sa kasalanan ay dapat na malinaw na walang dungis. Tinukso Siya ni Satanas para lamang matanggihan sa bawat punto. Kay Cristo, tiyak na nakikita si Satanas, gaya ng buong daigdig ng mga espiritu, mabuti man o masama, sapagkat bagaman tunay na tao, Siya rin ay tunay na Diyos, at bagaman ang pagtukso ay pagtatangkang umakit sa Kanyang pagkatao, hindi Siya dalawang persona kundi iisa, kaya't agad Niyang natutuklasan ang presensiya ng kaaway kahit pa ito ay nag-anyong anghel ng liwanag.

TANONG 205: Bakit po si Jose, ang amain ni Jesus, ay tinawag na anak ni Jacob sa talaangkanan sa Mateo, at anak ni Eli sa talaangkanan sa Lucas? Hindi po ba ito tahasang pagkakasalungatan?

SAGOT: Tingnan mong muli ang mga tala. Tiyak na sinasabi sa atin ni Mateo na naging anak ni Jacob si Jose, ang asawa ni Maria (Mateo 1:16). Pero sinasabi ni Lucas na si Jesus ay inaakalang anak ni Jose, na kay Eli (Lucas 3:23). Pansinin na ang mga salitang "ang anak" ay naka-italiko at wala sa orihinal. Basahin itong "manugang" at magiging malinaw ang lahat. Ayon sa Talmud ng mga Judio, si Eli ang ama ni Maria, ang ina ni Jesus. Dahil sa pagpapakasal niya kay Maria, si Jose ay naging manugang ni Eli.

TANONG 206: May tatlong salitang Aramaiko na ginamit ng ating Tagapagligtas ayon sa Authorized Version: ang isa ay sa krus, Mateo 27:46; ang isa pa, Marcos 15:34; at ang isa pa, Marcos 5:41. Bakit Aramaiko ang ginamit sa mga talatang ito, at

bakit hindi na natin makita sa ibang bahagi ang mga salita Niya sa wikang ito?

SAGOT: Walang duda na Aramaiko ang wikang ginamit ng ating Panginoon noong bata pa Siya sa Nazareth. May mga pagkakataong bumabalik Siya rito, at isinasalin ito para sa atin, dahil Griyego ang wikang ginamit sa pagsulat ng mga Ebanghelyo.

TANONG 207: Saang punto nagkakaisa ang lahat ng propeta sa Banal na Kasulatan (Lucas 24:27)?

SAGOT: Sa mga paghihirap ni Cristo at sa mga kaluwalhatiang susunod pagkatapos nito (1 Pedro 1:11).

TANONG 208: Tinatawag ba si Cristo na Pinakapunong Saserdote sa ibang bahagi ng Biblia maliban sa Sulat sa mga Hebreo?

SAGOT: Ang tawag na ito, kapag tumutukoy kay Cristo, ay makikita lamang sa *iisang* sulat na ito, na espesyal na ibinigay ng Diyos upang buksan sa atin ang kahulugan ng mga larawan at anino sa kaayusan ng mga Levita.

TANONG 209: Pakipaliwanag po ang Galacia 6:14.

SAGOT: Ang krus, na tanda ng kahihyan, ay para sa mananampalataya ang tanda ng pakikipag-isa kay Cristo sa pagtakwil sa Kanya ng sanlibutan.

TANONG 210: Ipinanganak ba si Cristo noong Disyembre 25? Kung hindi, bakit tayo nagdiriwang ng Pasko?

SAGOT: Walang sinumang makapagsasabi kung kailan talaga ipinanganak sa mundong ito ang ating Panginoong Jesus. Ang nakaugaliang petsa ng Pasko ay nakasandig sa isang sinaunang pistang pagano, at ang Disyembre 25, o petsang malapit dito,

ay ipinagdiriwang ng mga Griyego bilang kaarawan ni Apollo. Sa paglipas ng mga siglo, habang namamatay ang paganismo sa pagsulong ng liwanag ng Ebanghelyo, ilan sa mga lumang pistang ito ay isinama sa malabnaw na Kristiyanismo noong panahong iyon, at habang tumatagal, lalo silang nakaugat sa mga iglesya. Maraming iskolar ang naniniwala na ang kaarawan ni Cristo ay malamang na naganap sa pagitan ng Marso at Setyembre o Oktubre, dahil sinasabing sa mga buwan ng taglamig ay malabong nagbabantay ang mga pastol sa kanilang mga kawan sa gabi sa labas, sa Palestina.

Kung nais ng Diyos na malaman natin ang eksaktong kaarawan ni Cristo, ipinahayag sana Niya ito. Ngunit hindi Niya kalooban na ang Kanyang Iglesya ay mangilin ng mga banal na araw o pista (tingnan ang Galacia 4:9-11). Siyempre, hindi ito hadlang na kilalanin ang panahon ng Pasko bilang panahon ng mabuting pagtulong sa mga nangangailangan, at ng pagbibigayan ng regalo at pagbati bilang magkakaibigan. Ngunit bilang isang pistang pangrelihiyon talaga, walang anumang lugar ang Pasko sa Kristiyanismo ng Bagong Tipan. Ang salitang "Christmas" mismo ay nagpapakita ng pinagmulan nito sa papa. Ito ay "Christ's-mass" (misa ni Cristo), at ang tunay na mga Protestante ay hindi naniniwala sa anumang uri ng "misa."

TANONG 211: Paano po nalaman na ang A.D. ay hindi nagsisimula sa taon ng kapanganakan ni Cristo?

SAGOT: Ito ay simpleng pagkakamali sa pagkukuwenta, dahil hindi pa alam ang ilang katotohanan noong panahong tinanggap ang kalendaryong anno Domini. Ang mga impormasyong nakuha kalaunan mula sa mga sinaunang talaan ng kasaysayan ay nagpapatunay na ang tunay na kapanganakan

ni Cristo ay mga tatlo't kalahating taon na mas maaga kaysa sa inaakalang petsa.

TANONG 212: Ano po ang saro na tinutukoy ni Jesus sa Kanyang panalangin sa Mateo 26:39?

SAGOT: Walang duda na ang saro na ipinanalangin ng ating Panginoon na, kung maaari, ay lumampas sa Kanya, ay ang saro ng paghatol ng Diyos laban sa kasalanan, na kailangan Niyang inumin kung ililigtas Niya ang ating mga kaluluwa mula sa walang-hanggang kamatayan. Sa Awit 75:8 ay mababasa natin: "Sapagkat sa kamay ng Panginoon ay may isang saro, at ang alak ay pula; puno ng halo, at Kanyang ibinubuhos mula roon: ngunit ang latak niyon, pipigain at iinumin ng lahat ng masasama sa lupa." Ang sarong ito ay pinuno hanggang sa labi at inilapit sa mga labi ng ating pinagpalang Tagapagligtas. At bagaman ang Kanyang banal at walang-dungis na kaluluwa ay umurong sa pagtikim sa nakakatakot na laman nito, buong pagpapasakop Siyang nagtungo sa krus, na nagsasabi, "Ang saro na ibinigay sa Akin ng Ama, hindi Ko ba iinumin?" (Juan 18:11).

TANONG 213: Nang itanong ni Pilato, "Ano ang katotohanan?" bakit hindi ito ipinahayag sa kanya ng Panginoon?

SAGOT: Hindi taos-puso ang tanong ni Pilato. Kung taos-puso iyon, hindi sana niya agad binago ang usapan. Hindi sumasagot ang Panginoong Jesu-Cristo kapag nakikita Niyang hindi totoo ang pagtatanong.

TANONG 214: Anong araw ng linggo ipinako sa krus ang ating Panginoon?

SAGOT: Tungkol sa araw ng pagkakapako sa ating Panginoon, ilang taon nang may iba't ibang opinyon. May mga nagpipilit na

ang pagbanggit ng tatlong araw at tatlong gabi ay nangangahulugang pitumpu't dalawang oras na nasa libingan ang Panginoon. Sa kabilang banda, sinasabi ng Kasulatan, "Ngayon ang ikatlong araw mula nang mangyari ang mga bagay na ito" (Lucas 24:21), na nagpapahiwatig na ipinako Siya noong Biyernes at nabuhay na muli noong Linggo. Sa palagay ko, laging magkakaiba ang opinyon ng mga tao tungkol dito.

TANONG 215: Bakit sinasabi nina Mateo, Marcos at Juan na kapwa nilait ng dalawang magnanakaw si Cristo, samantalang sinasabi ni Lucas na isa lamang ang gumawa nito?

SAGOT: Kapwa nilait ng dalawang magnanakaw ang Panginoon noong una, ngunit habang tumatagal, natanto ng isa sa kanila ang kasalanang ginagawa niya, at na ang Nagdurusa sa gitnang krus ay tunay na Mesiyas ng Israel.

TANONG 216: Hindi po ba nagkakasalungat ang Marcos 15:23 at Juan 19:30?

SAGOT: Walang pagkakasalungat ang dalawang talatang ito. Magkaiba ang dalawang inuming iniabot sa Panginoon. Ang inuming may halong mira ay pampamanhid na iniaabot ng mga mababait na tao sa mga ipapako sa krus, para hindi nila masyadong maramdaman ang sakit. Ito ay tinanggihan ng ating Panginoon. Ngunit nang malapit na Niyang ipagkatiwala ang Kanyang espiritu sa Ama, sumigaw Siya, "Nauuhaw Ako," at tinanggap ang suka, na ibang inumin talaga.

TANONG 217: Paano po nangyari na sa salaysay ni Lucas tungkol sa pagpapako sa krus, sinasabing napunit ang tabing bago namatay si Cristo, samantalang sa ibang mga Ebanghelyo ay sinasabing namatay muna si Cristo bago napunit ang tabing ng Templo? Narinig ko ang isang mabuting lingkod ng Diyos na

nagsabing si Lucas ay mapusok at "hindi na siya makapaghintay sa pagkamatay ni Cristo para mapunit ang tabing." Hindi ako lubos na kumbinsido sa paliwanag na iyon, at baka mabigyan mo ako ng liwanag tungkol dito.

SAGOT: Mali na sabihing binabanggit ng lahat ng ibang Ebanghelyo ang pagkapunit ng tabing, dahil hindi ito binanggit ni Juan, sapagkat sa kanyang Ebanghelyo ay nagliliwanag ang kaluwalhatian sa kabuuan nito. Ngunit sa Mateo at Marcos, tila ipinahihiwatig ng mga salaysay na napunit ang tabing pagkatapos ng huling salita ng ating Panginoon at ng pagpapaalis Niya sa Kanyang espiritu. Si Lucas naman ay binanggit ito bago niya sabihin ang mga huling salita ng Tagapagligtas. Hindi ito nangangahulugang sumasalungat siya sa ibang mga salaysay. Tila binubuod ni Lucas ang iba't ibang pangyayari at binibigyang-diin ang nagpapakita ng pagtatapos ng lumang kapanahunan at pagsisimula ng bago. Makatitiyak tayo na bawat manunulat ay ginabayan ng Espiritu Santo sa paglalahad niya ng mga pangyayari, at ang pagsasabing mapusok si Lucas ay talagang kalokohan. Nang lumipas ang kadiliman, na nagpapakitang naubos na ang saro ng poot, handa na ang lahat sa moral na paraan para sa pagkapunit ng tabing. Ngayon ay makalalabas na ang Diyos patungo sa tao, at ang tao ay makapapasok na patungo sa Diyos.

TANONG 218: Namatay po ba si Jesus dahil sa pusong nadurog? Sa palagay mo ba ay ayon sa Kasulatan ang himnong "He Died of a Broken Heart for Me"?

SAGOT: Nakasalalay ito nang malaki sa kung ano ang ibig sabihin ng sumulat ng himno. May ilang mahuhusay na guro na naniniwala na pinahintulutan ng Diyos ang pagputok ng puso sa huling sandali, nang sumigaw si Jesus nang malakas, bilang

mismong paraan ng Kanyang kamatayan. Ngunit ang iba naman ay naniniwalang hindi ito tugma sa sinasabi sa atin ng Espiritu Santo, na nagsasabing ibinigay ni Jesus ang Kanyang espiritu, o, ayon sa maaaring pagkakasalin, pinaalis Niya ang Kanyang espiritu. Mukhang hindi nito ipinahihiwatig ang biglang pagputok ng puso. Ngunit kung ang iniisip lamang ng sumulat ay ang malalim na kalungkutang dinanas ni Jesus, maaaring tanggapin ang wika ng himno, bagaman sa aking palagay ay gaganda ito kung papalitan ang isang salita. Mas mabuti kung ang mababasa ay "He Died With a Broken Heart" (Namatay Siyang May Pusong Nadurog), sapagkat sa ganitong kahulugan ay nadurog na ang Kanyang puso bago pa Siya namatay, gaya ng ipinapakita sa Awit 69:20: "Dinurog ng pagkadusta ang aking puso; at ako'y puspos ng kabigatan."

Ang buong paksang ito ay isang napakabanal na hiwaga at dapat lapitan nang may pinakamalalim na paggalang, baka magmukhang iniuunat ng isang tao ang kanyang kamay at hinihi po ang kaban ng Diyos.

TANONG 219: Sinasabi ni Marcos na may isang anghel sa libingan, at sinasabi naman ni Lucas na may dalawang lalaki. Pakipaliwanag po.

SAGOT: May dalawang anghel sa libingan, at ang isa sa kanila ang kumausap sa mga babae.

TANONG 220: Tiyak na alam na ng Diyos bago pa Niya nilalang si Adan na magkakasala ang tao. Kung gayon, bakit hindi Niya ginawa si Adan na may sapat na lakas ng kalooban upang mapagtagumpayan ang lahat ng tukso, at sa gayon ay naiwasan sana ang lahat ng sakit at paghihirap na idinulot ng kanyang kasalanan sa Halamanan ng Eden?

SAGOT: Ginawa nga ng Diyos si Adan na may sapat na lakas ng kalooban upang mapagtagumpayan ang lahat ng tukso. Hindi niya kailangang mahulog, kung tumingin lamang sana siya sa Diyos para sa tulong na kailangan niya at nagtiwala sa Kanya, sa halip na makinig sa tinig ng kanyang asawa, na siya namang nakinig sa tinig ng diyablo. Kailangan nating tandaan na ang pasya ng Diyos na lumikha ng isang matalinong nilalang na kayang magbigay sa Kanya ng kusang pag-ibig at pagsunod ay nangailangan ng paglikha ng isang nilalang na, kung gugustuhin niya, ay maaaring tumangging sumunod at magbigay sa Diyos ng pagkapoot sa halip na pag-ibig. Ang isang nilalang na mabuti dahil wala siyang magagawa kundi maging mabuti, at umiibig sa Diyos dahil wala siyang ibang magagawa, ay magiging isang makina lamang. Ipinakita na ng Diyos ang Kanyang kapangyarihang lumikha ng mga nilalang na kailangang kumilos ayon sa batas na hindi nagbabago, sa mga hayop. Ngunit napakalaki sana ng mawawala sa atin kung tayo ay mga espesyal na hayop lamang. Ang ating pagsunod ay hindi sapilitang pagsunod, kundi nagiging pagsunod ng pag-ibig kapag nakilala na natin Siya, na "ang makilala Siya ay buhay na walang hanggan."

TANONG 221: Hindi po ba ang Diyos ang nagbigay kina Adan at Eva ng kanilang makasalanang likas? Kung hindi, paano sila natukso?

SAGOT: Malinaw na ipinapakita ng Kasulatan na nang likhain ng Diyos sina Adan at Eva, sila ay mga nilalang na walang-sala. Nilikha Niya sila, sabi sa atin, ayon sa Kanyang sariling larawan, ayon sa Kanyang wangis. Nang suwayin nila ang Diyos, nahulog sila sa makasalanang kalagayan, at ang buong lahi ng tao ay nakibahagi sa ganito ring likas. Mababasa natin na si Adan ay

nagkaanak ng isang lalaki ayon sa kanyang sariling larawan, ayon sa kanyang wangis. Sa Ecclesiastes 7:29 ay mababasa natin, "Ginawa ng Diyos ang tao na matuwid; ngunit sila'y humanap ng maraming katha." Ang ating Panginoong Jesu-Cristo ay ganap na walang kasalanan, gayunma'y nagdusa Siya nang Siya'y tuksuhin. Ang tukso ay ang pagsisikap ng kaaway na ilayo ang puso sa Diyos. Kina Adan at Eva, nagtagumpay siya. Kay Cristo, hindi.

TANONG 222: Ang pag-ibig ba kay Eva ang dahilan ng pagkakasala ni Adan?

SAGOT: Para sa akin, ang pahayag na nagkasala si Adan dahil sa pag-ibig niya kay Eva ay purong haka-haka. Hindi ganoon ang sinasabi ng Kasulatan. Ang malinaw na katotohanan ay nagkasala si Adan, at alam niya ang ginagawa niya.

TANONG 223: Bakit po mas mabigat sa paningin ng Diyos ang kasalanan ni Eva kaysa sa kasalanan ni Adan? Ganoon siguro, ayon sa Genesis 3:16.

SAGOT: Wala saanman sa Kasulatan na ipinahihiwatig na mas mabigat ang kasalanan ni Eva kaysa kay Adan. Kung babasahin mo nang mabuti ang 1 Timoteo 2:12-15, makikita mo na ang kasalanan ng babae ay ang pagkilos niya nang mag-isa, nang hiwalay sa kanyang asawa. Nilikha siya upang maging katuwang na angkop kay Adan, at kay Adan unang ibinigay ang utos. Kaya nang ilapit ng kaaway sa kanya ang kanyang alok, dapat sana ay idinulog niya ang bagay na iyon sa kanyang asawa. Hindi niya ito ginawa, kaya siya nadaya. Ngunit kusang pumasok si Adan sa parehong kasalanan kasama niya, kaya kapwa sila nasangkot sa pagsuway. Ang hatol sa Genesis 3:16 ay nagpapahiwatig ng paghatol ng Diyos sa babae dahil hindi niya iningatan ang kanyang tamang lugar sa paglalang. Ngunit may

kapantay o mas mabigat pang hatol sa lalaki sa Genesis 3:17-19. Mula noon ay kailangan niyang gampanan ang kanyang pagiging pinuno sa gitna ng kalungkutan at kaguluhan. Anuman ang mga teorya ng mga tao tungkol dito, nananatiling totoo na ang karanasan ng tao sa loob ng maraming siglo ay lubos na tugma sa Genesis 3:16-19.

TANONG 224: Ano po ang ibig sabihin ng "Kayo'y magpalaanakin, at magpakarami, at kalatan ninyo ang lupa" (Genesis 1:28)?

SAGOT: Ang salitang isinaling "replenish" ay hindi nangangahulugang may mga nanirahan na sa lupa bago pa si Adan, gaya ng itinuturo ng ilan, kundi ang ibig sabihin lamang ay punuin ang lupa, ibig sabihin, ng mga naninirahan. Alam ko na ang salitang Ingles na "replenish" ay nagpapahiwatig ng pagpapalit sa kinuha na, ngunit hindi ito ang tiyak na kahulugan ng salitang Hebreo na pinag-uusapan. Sa ganang akin, wala akong nakikita sa Kasulatan na nagbibigay-katwiran sa ideyang may ibang lahi nang nakatira sa lupa bago nilikha ng Diyos si Adan. Sinasabi ng Kasulatan, "Ang unang taong si Adan."

TANONG 225: Nakapagsasalita na po ba ang ahas sa halamanan kina Adan at Eva bago pa ito pinasok ni Satanas, at nawala ba ang kakayahan nitong magsalita pagkatapos?

SAGOT: Nagpakita si Satanas kay Eva bilang isang makinang na nilalang—Nahash (ang salita sa orihinal), na ang ibig sabihin ay "ang nagniningning." Gumapang siyang palayo, ibinaba hanggang sa alabok, nang ibaba ng Diyos ang hatol. Walang anumang pahiwatig na ang mga karaniwang ahas ay nagkaroon kailanman ng kakayahang magsalita.

TANONG 226: Nasaan po si Satanas ngayon? Nasa langit ba siya?

SAGOT: Bilang sagot sa iyong tanong, masasabi ko na kapag sinasabi nating si Satanas ay nasa "langit" o "nasa kalangitan," hindi natin ibig sabihin na nasa di-nilikhang Langit siya, ang tahanan ng Diyos, kundi nasa mas mababang kalangitan siya. Tinatawag siyang "ang prinsipeng ng kapangyarihan ng hangin" (Efeso 2:2), at bilang tagapagsakdal ng ating mga kapatid ay nakalalapit pa rin siya sa harapan ng Diyos, gaya noong mga araw ni Job at gaya ng nakikita sa pangitain sa Zacarias. Pagkatapos na ang Iglesia ay madagit upang makasama ng Panginoon, ihahagis si Satanas sa lupa at hindi na papayagang gumala sa kalangitan, at pagkatapos ay sa walang-hanggang hukay, at sa wakas ay sa dagat-dagatang apoy.

TANONG 227: Paano makaharap si Satanas, na lubos na makasalanan, sa Diyos sa langit bilang tagapagsakdal ng mga kapatid, gayong hindi makatingin ang Diyos sa tao dahil sa kanyang kasalanan hangga't hindi siya nagtitiwala kay Cristo bilang kanyang Tagapagligtas?

SAGOT: Sinasabi sa atin na ang Diyos ay may mga matang lubhang dalisay upang tumingin sa kasamaan, ibig sabihin, hindi Niya ito matitingnan bilang isang bagay na *palalampasin* na lamang. Hindi ito salungat sa katotohanang "ang mga mata ng Panginoon ay nasa bawat dako, nagbabantay sa masama at sa mabuti" (Kawikaan 15:3).

TANONG 228: May maibibigay ka po bang talata sa Kasulatan na nagtuturo na ang diyablo ang nagpapadala ng mga sakit?

SAGOT: Wala saanman sa Salita ng Diyos na sinasabi sa atin na ang diyablo ay tuwirang nagpapadala ng mga sakit o

karamdaman. Sinaktan niya si Job ng mga pigsa, ngunit ito ay sa pahintulot ng Diyos. Binanggit ng Panginoong Jesus ang "babaing ito . . . na ginapos ni Satanas, narito, labingwalong taon na" (Lucas 13:16), ngunit siyempre, ito rin ay sa pahintulot ng Diyos. Paboritong teorya ng mga may sukdulang pananaw sa pagpapagaling sa pamamagitan ng pananampalataya na ang lahat ng sakit ay mula sa diyablo. Ngunit ang itinuturo ng Kasulatan ay ang mismong kabaligtaran. Ang Panginoon Mismo ang buong umaako ng pananagutan sa pagpapahintulot na dumating ang lahat ng ganitong kapighatian sa sangkatauhan. Siyempre, bahagi ito ng ating malungkot na mana dahil sa kasalanan.

TANONG 229: Naniniwala ka po ba na ang lahat ng 120 banal ay nagsalita sa iba't ibang wika noong Araw ng Pentecostes? Naniniwala ako na marami ang nagsalita, ngunit marami rin sa kanila ang tumanggap ng ibang mga kaloob, gaya ng panghuhula at pagpapaliwanag, at iba pa.

SAGOT: Walang anuman sa Kasulatan na nagpapahiwatig na ang pangunahing katibayan na natanggap ng isang tao ang Espiritu Santo ay ang kaloob ng mga wika. Iyon ay isa lamang sa maraming kaloob ng Espiritu Santo, at sa totoo lang, wala pa akong nakitang katibayan na may sinumang nagtataglay ng kaloob na iyon ngayon. Hindi ko naman sasabihing wala nang mayroon nito, ngunit wala pa akong nakilala. Ang tinatawag ng ilan na "tongues" o pagsasalita sa mga wika ay walang-kahulugang daldal at hindi ito katulad ng kaloob na nasa Biblia. Ang kaloob ng mga wika, ayon sa pagkakabanggit dito, ay ang kakayahang ipangaral ang Salita ng Diyos sa mga wikang hindi kailanman pinag-aralan ng nagsasalita. Wala ni katiting na katibayan na noong Araw ng Pentecostes ay nagsalita sa mga

wika ang lahat ng 120 mananampalataya, ngunit sinasabi ng Kasulatan, "Hindi ba mga taga-Galilea ang lahat ng mga nagsasalitang ito?" (Mga Gawa 2:7). Ibig sabihin, sila ang labindalawang apostol.

TANONG 230: Ang kaloob po ba ng mga wika noong Araw ng Pentecostes (Mga Gawa 2) at sa Iglesya noong panahon ng mga apostol (1 Corinto 14) ay ang kaloob na makapagsalita ng mga totoong wikang banyaga na ginagamit noong panahong iyon, na hindi pinag-aralan noon?

SAGOT: Naniniwala ako na ang pagsasalita sa mga wika noong Araw ng Pentecostes na binanggit sa Mga Gawa 2, at ang tinutukoy sa 1 Corinto 14, at gayundin sa pagdalaw ni Pedro kay Cornelio, ay ang paggamit ng mga totoong wikang banyaga na ibinigay ng Espiritu, nang hindi pinag-aralan o nakilala ng nagsasalita. Wala akong makitang ibang paraan upang ipaliwanag ang Mga Gawa 2. Malinaw na sinasabi ng Kasulatan na ang mga apostol ay nagsalita sa mga wikang ito. Hindi ito himalang naganap sa tainga ng mga tao na nag-akalang naririnig nila ang mga ito sa sarili nilang wika. At sa 1 Corinto 14 ay maliwanag na mga tiyak na wika ang tinutukoy, dahil kung hindi, imposibleng makahiling nang may pag-unawa ang sinuman ng tagapagpaliwanag bago siya magsimulang magsalita.

TANONG 231: Ang 1 Corinto 14:18,19 po ba ay nangangahulugang mas maraming wikang banyaga ang nasasalita ni Pablo kaysa sa mga taga-Corinto, o nangangahulugan ba ito na mas malaki ang bahagi niya sa kaloob ng mga pagbigkas na may matinding damdamin o ecstasy?

SAGOT: Hindi ako naniniwala na may anumang lugar sa Iglesya noong panahon ng mga apostol para sa tinatawag ng ilang tagapagpaliwanag na mga pagbigkas na ecstatic. Sa palagay ko, iyon ay laging panggagaya ni Satan. Sa palagay ko, si Pablo, habang naglalakbay mula sa isang bansa patungo sa iba, ay pinakilos ng kapangyarihan ng Diyos upang makapagsalita sa mga tao sa kanilang sariling mga wika.

TANONG 232: Paano po pagtutugmain ang 1 Corinto 14: 14 at 14:4?

SAGOT: Ang 1 Corinto 14:14 at 1 Corinto 14:4, sa palagay ko, ay nangangahulugan lamang na kung may kaloob ng mga wika ang isang tao, hindi niya ito kailangang gamitin maliban kung may tagapagpaliwanag na naroroon. Kung ang kapangyarihan ng Espiritu ay naglapit sa kanya ng mga bagay at tiyak na tiyak siya rito sa ibang wika, magkakaroon siya ng isang uri ng kasiyahan habang nananalangin siya sa Espiritu at natatanto niyang ibinigay sa kanya ng Diyos ang kahanga-hangang kaloob na ito. Ngunit yamang ang mga espiritu ng mga propeta ay napapasakop sa mga propeta, hindi niya kailangang gamitin ito maliban kung may tagapagpaliwanag na naroroon.

TANONG 233: Sa Diyos po ba nagmula ang "Tongues Movement"? Kung oo, gusto ko ang lahat ng inilaan ng Diyos para sa akin, ngunit natatakot ako sa kilusang ito dahil mukhang humahantong ito sa mga ligaw na kalabisan at panatisismo.

SAGOT: Bagaman tapat naming inaamin na maraming tapat at maka-Diyos na mga Cristiano ang sumasang-ayon o nadadala ng kilusang ito, hindi namin maiwasang madama na ito ay salungat sa matibay na turo ng Kasulatan, dahil ginagawa nitong katibayan ng pagtanggap sa Espiritu Santo ang kaloob

ng mga wika, gayong iyon ay isa lamang sa mga kaloob na ibinigay ng Espiritu sa mga nabautismuhan na sa iisang katawan (tingnan ang buong 1 Corinto 12). Laging pagkakamali na ang abalahin ay ang mga karanasang pandamdamin sa halip na si Cristo Mismo, na sa Kanya'y nakatago ang lahat ng kayamanan ng karunungan at kaalaman.

TANONG 234: Saan po nakuha ni Cain ang kanyang asawa?

SAGOT: Walang paraan upang malaman kung ilang tao na ang nabubuhay sa mundo nang lumaki na sina Cain at Abel, at hindi rin natin alam kung ilang taon na sina Cain at Abel nang dalhin nila ang kanilang mga handog sa Diyos. Ngunit kung bubuksan mo ang Genesis 5:1-5, makikita mong napakalaki ng pamilya ni Adan. Sinasabi ng talatang 4, "Nagkaanak siya ng mga lalaki at mga babae," bagaman tatlo lamang ang binanggit sa pangalan: sina Cain, Abel at Seth. Siyempre, walang paraan upang malaman kung, sa pagsisimula ng kasaysayan ng sangkatauhan, ang napangasawa ni Cain ay isang kapatid na babae o isang pamangkin, ngunit maliwanag na marami siyang mapagpipilian sa alinman sa dalawa.

TANONG 235: Judio po ba si Abraham?

SAGOT: Ang salitang "Judio" ay pinaikling anyo ng "Juda," kaya walang mga taong tiyak na tinawag na Judio hanggang sa umiral ang lipi ni Juda. Natatandaan mo ang pagkakasunod-sunod. Si Abraham, na siya mismo ay isang Gentil, ay ama ni Isaac, na ama ni Jacob, na ama ni Juda. Mula kay Juda nagmula ang mga Judio.

TANONG 236: Iisang bayan po ba ang mga Judio at mga Hebreo? Kung hindi, sino ang unang Hebreo?

SAGOT: Iisa sila ngayon, ngunit hindi naman ganoon noong pasimula. Ang pangalang "Hebreo" ay nagmula sa "Heber." Si Heber ay ninuno ni Abraham, at ang mga nagmula sa kanya ay tinawag na mga Hebreo, kaya si Abraham ay isang Hebreo. Ngunit gaya ng nabanggit ko sa pagsagot sa tanong 235, hindi siya matatawag na Judio.

TANONG 237: Sino po ang sambahayan ni Juda at sino ang sambahayan ng Israel?

SAGOT: Ang sambahayan ni Juda ay ang mga inapo o lipi ni Juda. Ang sambahayan ng Israel ay salitang ginagamit sa dalawang paraan sa Kasulatan. Habang hati ang kaharian, tumutukoy ito sa mga lipi sa hilaga na naghimagsik sa pamumuno ni Jeroboam. Mula nang Pagkabihag, ang mga salitang Israel at Judio ay ginagamit na nang palitan para sa buong lahing nagmula kay Jacob.

TANONG 238: Sino po ang babaing taga-Etiopia na pinakasalan ni Moises, gaya ng nakatala sa Bilang 12:1?

SAGOT: Wala nang ibang pagbanggit sa babaing ito. May mga nag-aakalang siya si Zipora, at may iba namang nag-aakalang namatay na si Zipora at nag-asawa si Moises ng isang babaing Cusita. Ang salitang "taga-Etiopia" ay ginamit dito bilang salin ng isang salitang hindi tiyak na tumutukoy sa isang Negro. Ang mga Cusita ay nanirahan sa mga bahagi ng Arabia at gayundin sa silangang Aprika.

TANONG 239: Iisang tao po ba si Hiram sa 1 Hari 5:1 at sa 1 Hari 7:13?

SAGOT: Si Hiram, ang anak ng babaing balo, na Judio sa panig ng kanyang ina at Gentil sa panig ng kanyang ama, ay hindi dapat ipagkamali kay Haring Hiram, ang pinuno ng Tiro.

Maliwanag na ang anak ng balo ay isang dalubhasang arkitekto at siya ang namahala sa pagtatayo ng Templo.

TANONG 240: Sino po ang "prinsipe ng kaharian ng Persia" na binanggit sa Daniel 10:13?

SAGOT: Siya ang masamang anghel na nagtangkang pigilan ang hari ng Persia na tuparin ang kalooban ng Diyos tungkol sa Israel.

TANONG 241: Bakit po magkapareho ang ikatatlumpu't pitong kabanata ng Isaias at ang 2 Hari 19? Sabay ba silang isinulat?

SAGOT: Walang duda na iisang tao ang sumulat ng mga ito. Maliwanag na si Isaias mismo ang nagtipon ng bahaging iyon ng 2 Hari na naglalahad ng kasaysayan ni Ezekias at ng iba pang mga pinuno noong mga araw ng kanyang ministeryo. Kaya talagang angkop na akayin siya ng Espiritu ng Diyos na ilipat ang isang bahagi ng sarili niyang aklat tungkol sa mga Hari sa kanyang hula.

TANONG 242: Kinasihan po ba talaga ang aklat ng Esther? Wala rito ang Pangalan ng Diyos, at narinig ko ang isang ministro na nagsabing ito ay isa lamang kuwentong-bayan ng mga Judio.

SAGOT: May napakaespesyal na lugar ang Esther sa mga aklat ng Biblia. Wala rito ang Pangalan ng Diyos dahil ito ang aklat ng Pagkakaloob ng Diyos (Providence); ngunit makikita ang kamay ng Diyos sa kabuuan nito. Kasama na ito sa Lumang Tipan noong panahon ng ating Panginoon, na nagpahayag tungkol sa buong aklat, "Ang Kasulatan ay hindi maaaring sirain." Tingnan ang *Notes on the Book of Esther* na isinulat ng may-akda.

TANONG 243: Naniniwala ka po ba na ang Lumang Tipan ay para sa ating pagkatuto?

SAGOT: Basahin ang Roma 15:4 at 1 Corinto 10:11. Imposibleng maunawaan ang Bagong Tipan kung babalewalain ng isang tao ang pag-aaral ng naunang pahayag ng Diyos.

Ang Bago'y nakatago sa Luma;

Ang Luma'y inihahayag ng Bago.

TANONG 244: Lubos po bang mauunawaan ang aklat ng Apocalipsis?

SAGOT: Malabo ang tanong. Wala pang sinumang lubos na nakaabot sa kalaliman ng alinmang aklat ng Biblia. Katulad ito ng May-akda nito—walang hanggan. Ngunit ang aklat ng Apocalipsis, gaya ng lahat ng iba pang Kasulatan, ay ibinigay upang ating basahin at para sa ating kapakinabangan. Nauunawaan natin ito habang pinag-aaralan natin ito sa ilalim ng patnubay ng Espiritu Santo.

TANONG 245: Sa Mateo 10, Marcos 3 at Lucas 6 ay may tatlong listahan tayo ng labindalawang pinili ni Jesus. Binanggit ni Mateo ang isang Lebeo, na ang apelyido ay Tadeo. Tinawag lang siya ni Marcos na Tadeo, ngunit pagdating natin sa Lucas, hindi natin makita roon ang kanyang pangalan, kundi ang pangalan ni Judas, na kapatid ni Santiago. Hindi binanggit nina Mateo at Marcos si Judas na kapatid ni Santiago. Pakipaliwanag po ang hindi pagkakatugmang ito.

SAGOT: Sina Judas, Lebeo at Tadeo ay tatlong pangalan ng iisang tao. Kaugalian ng mga Hebreo, gaya rin natin, na magkaroon ng ilang pangalan. Minsan ang isa ang ginagamit, at minsan naman ay ang iba.

TANONG 246: Saan po natin makikita ang pagbanggit kina Santiago at Judas bilang mga kapatid ng Panginoon?

SAGOT: Tinawag ni Apostol Pablo si Santiago na kapatid ng Panginoon sa Sulat sa mga taga-Galacia, at tinawag naman ni Judas ang kanyang sarili na kapatid ni Santiago. Nalalaman natin mula sa mga Ebanghelyo na noong narito sa lupa ang ating Panginoon, "kahit ang Kanyang mga kapatid ay hindi sumasampalataya sa Kanya" (Juan 7:5). Ang katotohanang sumampalataya na sila sa Kanya nang isulat nila ang mga sulat na ito ay malinaw na nagpapatunay na nakilala nila Siya sa Kanyang Pagkabuhay na Muli, at kapwa nila Siya tinatawag na Panginoon.

TANONG 247: Judio po ba si Lucas o Gentil?

SAGOT: Hindi madaling sagutin ang tanong mo. Walang anuman sa Kasulatan na tiyak na nagsasabi sa atin kung siya ay Judio o Gentil sa kapanganakan. Griyego ang kanyang pangalan, siyempre, ngunit hindi iyon patunay na ipinanganak siya sa mga magulang na Gentil, dahil maraming Judio ang gumamit ng mga pangalang Griyego o binigyan ng mga pangalang Griyego ng kanilang mga magulang; halimbawa, sina Felipe at Esteban, na mababasa natin sa aklat ng Mga Gawa. Griyego ang pangalan nilang dalawa, ngunit sila ay mga Judio. Ang malapit na kaalaman ni Lucas sa lahat ng kaugalian ng mga Judio, at iba pa, ay tila nagpapahiwatig na malamang ay isa siyang Judio na kabilang sa mga nakakalat sa ibang bayan. Sa kabilang banda, maaaring isa siyang Gentil na naging proselito ng Judaismo, at kalaunan ay naging Cristiano. Hindi ko alam kung sa anong batayan masasabing tiyak na siya ay may lahing Judio. Kung hindi siya Judio, siya, sa pagkakaalam ko, ang nag-iisang manunulat ng Biblia na hindi kabilang sa piniling lahi.

TANONG 248: Maaari ka po bang magrekomenda ng isang mabuting aklat para sa pag-aaral ng Biblia para sa isang maliit

na grupong nais magtipon para sa layuning iyon?

SAGOT: Sa palagay ko, marami na ang lubhang natulungan sa pag-aaral ng maliit na aklat na *Rightly Dividing the Word of Truth* ni Dr. C. I. Scofield. Sa ilang pagkakataon, ginamit ng mga klase sa Biblia ang isang aklat kong pinamagatang *Sailing with Paul*. Mayroon ding napakahusay na aklat si Norman Camp, na pinamagatang *Thinking with God*.

TANONG 249: May maituturo ka po bang mabuting aklat ng kasaysayan ng Iglesia na nagpapakita rin ng mga natatanging panahon gaya ng ipinahihiwatig sa ikalawa at ikatlong kabanata ng Apocalipsis?

SAGOT: Isa sa pinakamahusay na aklat ng kasaysayan ng Iglesia na alam ko ay ang isinulat ni Andrew Miller. Binubuo ito ng tatlong tomo.

TANONG 250: Mga Gentil po ba sina Mateo na maniningil ng buwis at Simon na Cananeo?

SAGOT: Sina Mateo na maniningil ng buwis at Simon na Cananeo ay kapwa mga Judiong taga-Galilea. Ang maniningil ng buwis (publican) ay isang Judio na naglilingkod sa pamahalaang Romano bilang kolektor ng buwis. Si Simon na Cananeo ay tinatawag sa ibang bahagi na Simon na Zelote. Ang mga Zelote ay isang makabayang grupo sa gitna ng mga Judio na ang layunin, na palihim nilang isinasagawa, ay gawing lupain ng bayan ng Canaan ang Canaan, ibig sabihin, ng mga Judio at hindi ng mga Romano. Sa ilang paraan, maihahambing sila sa Ku Klux Klan ng ating panahon, isang lihim na samahang nagbibigay-diin sa nasyonalismo. Sinasabi sa atin ng Mga Gawa 2 na nang tumayo si Pedro kasama ang labing-isa, na siyempre ay kasama sina Mateo at Simon, sinabi ng mga tao, "Hindi ba

mga taga-Galilea ang lahat ng mga nagsasalitang ito?" Totoo iyon.

Ikalawang Bahagi: Tungkol sa Hula at sa mga Huling Bagay

TANONG 251: Ang mga tinubos po ba sa Lumang Tipan ay kasama sa nobya ni Cristo, gaya ng mga naligtas sa pamamagitan ng dugo?

SAGOT: Ang lahat ng mananampalataya mula sa pasimula hanggang sa katapusan ng panahon ay naligtas sa pamamagitan ng dugo. Kailanman ay walang ibang daan ng kaligtasan. Nasa isip na ng Diyos ang paghahandog ng Panginoong Jesus bago pa umiral ang sanlibutan. Ngunit ang nobya ng Kordero, o ang nobya ni Cristo, gaya ng pagkakasabi mo, ay binubuo, sa paniniwala ko, ng mga bumubuo sa Iglesya ng kapanahunang ito. Ang mga banal sa Lumang Tipan ay, gaya ni Juan Bautista, mga kaibigan ng Lalaking Ikakasal. Sila ang magiging mga panauhin sa Piging ng Kasalan ng Kordero (Apocalipsis 19:9). Ang nobya ay hindi "inanyayahan" bilang panauhin; siya ang Kanyang asawa. Minsan ay may tumututol na ang salitang "nobyang ni Cristo" ay hindi talaga matatagpuan sa Kasulatan, ngunit hindi ito nangangahulugang hindi ito ayon sa Kasulatan, sapagkat sa Efeso 5:32, sa paglalahad ng ugnayan ng mag-asawa, sinasabi ng apostol, "Dakila ang hiwagang ito: ngunit ang sinasabi ko ay tungkol kay Cristo at sa iglesya." Sa talatang iyon ay malinaw niyang ipinakikita na ang Iglesya ang nobya ni Cristo, gaya ni Eva na naging nobya ni Adan.

TANONG 252: Pakipaliwanag po kung ang Lucas 17:22-37 ay tumutukoy sa pagbabalik ng Panginoon para kunin ang Kanyang iglesya (ang Rapture), o sa pagdating ni Cristo para humatol.

SAGOT: Sa tingin ko, malinaw sa konteksto na hindi ang Rapture ang tinutukoy dito, kundi ang pagbabalik ng Panginoon sa lupa para itatag ang Kanyang kaharian. Sa panahong iyon, ang isa ay kukunin sa pamamagitan ng paghatol, at ang isa naman ay iiwan para magtamasa ng lupain.

TANONG 253: Pakipaliwanag po ang Mateo 27:51-53. Ano po ang nangyari sa mga banal na binuhay mula sa mga patay noong muling mabuhay si Cristo?

SAGOT: Dahil hindi sinasabi ng Kasulatan kung ano ang nangyari sa mga banal na iyon, wala akong paraan para malaman ito. Si Cristo ay tinatawag na "ang unang bunga ng mga nangatatutulong" (1 Corinto 15:20), at ang unang pagkabuhay na muli, bilang isang pangyayari, ay darating pa lamang, ayon sa Apocalipsis 20 at sa iba pang mga talata. Sa ibang bahagi ng Kasulatan ito ay tinatawag na "pagkabuhay na maguli ng mga ganap," at ito ay may dalawang bahagi. Ang iglesya at ang mga banal sa Lumang Tipan ay bubuhaying muli sa Rapture, bago ang Malaking Kapighatian; at ang mga papatayin sa ilalim ng halimaw at ng Antikristo sa panahong iyon ng kaguluhan ay bubuhaying muli sa katapusan nito. Ang dalawang pangyayaring ito ang bumubuo sa buong unang pagkabuhay na muli.

TANONG 254: Magkakaroon po ba ng dugo ang mga bagong katawan ng mga banal?

SAGOT: Ang katawan sa pagkabuhay na muli ay magiging tunay na katawan, pero hindi na mabubulok. Ang buhay ng laman ay nasa dugo. Ibinuhos ng ating Panginoon ang Kanyang dugo sa krus, at kahit kailan ay hindi ipinahiwatig ng Kasulatan na kinuha Niya itong muli. Ang katawan natin sa pagkabuhay na muli ay magiging tulad ng sa Kanya, walang dugo, dahil

hindi na ito kakailanganin para ayusin ang nasisira sa katawan, gaya ng nangyayari ngayon.

TANONG 255: Bakit po ninyo inuuna ang pag-akyat ng iglesia ng mga Hentil bago ang pagkabuhay na muli ng mga patay? Sinasabi ng 1 Tesalonica 4:15: "Tayong nangabubuhay at nangatitira . . . ay hindi mangauuna sa mga nangatatutulong," at iba pa; ang mga patay ay mga Judio, at ang iglesia ay mga Hentil.

SAGOT: Walang tinatawag na iglesia ng mga Hentil. Ang iglesia ay ang katawan ni Cristo, na binubuo ng mga taong sa likas na kapanganakan ay Judio o Hentil, depende sa kaso. Pero sa bagong paglalang, wala nang Judio o Hentil, kundi lahat ay iisa kay Cristo Jesus. Sa pagdating ng Panginoon para sa Kanyang iglesia, ang mga namatay kay Cristo ay unang bubuhaying muli, saka babaguhin ang mga buhay pa, at sama-sama silang aagawin sa alapaap para salubungin ang Panginoon sa hangin. Bubuhaying muli rin sa panahong iyon ang mga banal sa Lumang Tipan, dahil sila rin ay na kay Cristo.

TANONG 256: Pakipaliwanag po ang Mateo 25 tungkol sa sampung dalaga. Sino po ang kinakatawan nila?

SAGOT: Walang duda na ang sampung dalaga sa Mateo 25 ay kumakatawan sa buong kalipunan ng mga nagsasabing sila ay bayan ng Diyos. Ang matatalino na may langis, na larawan ng Espiritu Santo, ay ang mga ligtas. Ang mga mangmang na walang langis ay mga huwad lamang na nagpapanggap na mananampalataya.

TANONG 257: Sa Apocalipsis 13:15 ay mababasa natin na ang halimaw na umahon sa lupa ay may kapangyarihang magbigay

ng buhay sa larawan para ito ay makapagsalita. Akala ko po ay Diyos lamang ang nakapagbibigay ng buhay.

SAGOT: Ang salitang isinaling "buhay" ay talagang *hininga*. Diyos lamang ang may kapangyarihang magbigay ng buhay.

TANONG 258: Anong pangyayari po ang tinutukoy sa Mateo 24, talatang 40 at 41? Tumutukoy po ba ang mga ito sa Rapture ng iglesia bago ang Malaking Kapighatian?

SAGOT: Sa pangunahing kahulugan, wala talagang kinalaman ang mga talatang ito sa Rapture, isang paksang hindi tinalakay sa mga Sinoptikong Ebanghelyo (Mateo, Marcos at Lucas). Matutupad ang talatang ito sa Araw ng Panginoon, kapag ang isa ay kukunin sa pamamagitan ng paghatol at ang isa naman ay iiwan para magtamasa ng kaharian sa loob ng isang libong taon. Siyempre, posible ring gamitin ang mga talatang ito sa kabaligtarang paraan, at sabihing ang isa ay aagawin para salubungin ang Panginoon at ang isa ay iiwan para sa paghatol. Pero iyan ay paglalapat lamang, hindi ang tunay na kahulugan.

TANONG 259: Ano po ang pagkaunawa ninyo sa kahulugan ng "tatlong karumal-dumal na espiritu" sa Apocalipsis 16:13, 14?

SAGOT: Sa paniniwala ko, ang tatlong karumal-dumal na espiritu ay larawan ng kapangyarihan ni Satanas na nag-uudyok sa mga bansa sa huling malaking digmaan. Sila ay mga kapangyarihan ng demonyo na nagpapagalaw sa mga bansa sa pamamagitan ng mayayabang at maiingay na talumpati. Ang palaka ay larawan ng maiingay at mapanlinlang na lider na nambobola sa taong-bayan.

TANONG 260: Sinasabi po ba ng Kasulatan kung paano aalagaan ng Diyos ang mga sanggol sa Rapture ng mga banal?

SAGOT: Wala akong alam na tiyak na talata sa Kasulatan na sumasagot sa tanong na ito, maliban kung titingnan natin ang pakikitungo ng ating Panginoon sa mga bata nang lumabas ang Israel mula sa Egipto. Halimbawa, ang mga maliliit ay inilabas lahat kasama ng kanilang mga magulang, at lahat sila ay nakakubli sa ilalim ng dugo. Lahat sila ay tumawid sa Dagat na Pula kasama ng kanilang mga magulang. Sa Bagong Tipan ay sinabi ng ating Panginoon, "Hindi kalooban ng inyong Ama na nasa Langit, na ang isa sa maliliit na ito ay mapahamak" (Mateo 18:14), at ipinakita Niya na ang Diyos na ating Ama ay may natatanging pagkalinga sa mga sanggol, na iniingatan ng dugo ni Cristo hanggang sila ay umabot sa edad na may pananagutan na sila, kung kailan kailangan na nilang magpasya para sa sarili nila. Kaya tama lamang na sabihing ang mga bata ay pag-aari ni Cristo, kahit sila ay ipinanganak na may makasalanang likas. Nang sabihin ng apostol kung sino ang makakasama sa unang pagkabuhay na muli at sa Rapture, sinabi niya, "Ang mga kay Cristo sa Kanyang pagparito" (1 Corinto 15:23). Mukhang kasama rito ang mga bata, pero siyempre, ito ay hinuha lamang.

TANONG 261: Bakit po natin inuuna ang pag-akyat ng iglesya ng mga Hentil bago ang Kapighatian? Inilalagay ito ng ating Panginoon kaagad pagkatapos ng Kapighatian. Mababasa natin sa Kasulatan: "Susuguin Niya ang Kanyang mga anghel na may malakas na tunog ng pakakak," at iba pa. Tingnan ang Mateo 24:29-31 at Marcos 13:24-27. Sa 1 Corinto 15:52 ay mababasa natin, "Tutunog ang pakakak, at ang mga patay ay bubuhaying muli . . . tayo'y babaguhin." Wala na po bang bisa ang hula ng ating Panginoon?

SAGOT: Sa mga hulang sinipi mula sa Mateo at Marcos, walang anumang binanggit ang ating Panginoon tungkol sa Rapture na binabanggit sa 1 Tesalonica 4:16 o sa 1 Corinto 15:52. Ang tinutukoy Niya ay ang Ikalawang Pagparito ni Cristo para maghari sa lupa. Walang binabanggit na pagkabuhay na muli sa panahong iyon. Susuguin Niya ang Kanyang mga anghel na may malakas na tunog ng pakakak para tipunin ang Kanyang mga hinirang, ibig sabihin, ang mga itinatapon ng Israel na ibabalik at magiging ubod ng darating na kaharian. Malinaw na ito rin ang huling pakakak sa Apocalipsis 10:7. Ang pakakak sa 1 Corinto ay kapareho ng sa 1 Tesalonica 4, at ito ang pakakak ng Diyos, hindi pakakak ng isang anghel. Walang anumang kalituhan kung pag-iibahin natin ang mga bagay na talagang magkaiba.

Hindi ayon sa Kasulatan na tawagin itong "iglesya ng mga Hentil." Tingnan ang sagot sa tanong 255.

TANONG 262: Bakit po natin inilalagay ang Rapture bago mapalayas ang diyablo mula sa Langit?

SAGOT: Dahil hindi mapapalayas ang diyablo mula sa Langit hangga't ang iglesya, na kinakatawan ng dalawampu't apat na matatanda, ay wala pa sa Langit. Hindi pa magsisimula ang huling sanlinggo ni Daniel hangga't hindi pa naaagaw ang iglesya. Ihahagis si Satanas sa lupa sa kalagitnaan ng sanlinggong iyon, ibig sabihin, pagkatapos ng unang tatlo't kalahating taon.

TANONG 263: Mababasa po natin sa mga Ebanghelyo, sa Mateo 24 at Marcos 13, na lilitaw si Cristo sa mga alapaap pagkatapos ng lahat ng kaguluhan at pagyanig. Sinasabi naman ng Apocalipsis 16:15, "Narito, Ako'y pumaparitong gaya ng

magnanakaw," at iba pa. Nasa maling lugar po ba ang talatang ito?

SAGOT: Gaya sa mga naunang tanong, lubos na pinaghahalo rito ang Rapture at ang paghahayag (ang paglitaw ni Cristo sa lupa). Wala sa lupa ang iglesya sa panahon ng Malaking Kapighatian. May mga banal dito, pero sila ay ang nalabi ng Israel sa pagtatapos ng kanilang pagsubok, at bababa si Cristo para kunin ang kaharian sa lupa. Ibang-iba ito sa pagdating Niya sa himpapawid para kunin ang Kanyang iglesya at isama sa Kanyang piling.

TANONG 264: Paano po ninyo pinag-iiba ang gawain ng Diyos sa panahong ito at sa darating na panahon?

SAGOT: Sa ngayon, ang Diyos ay tumitipon ng isang kasintahang babae para sa Kanyang Anak. Sa darating na panahon, ang buong sanlibutan ay ipapasakop sa Anak.

TANONG 265: Kaugnay po ng Juan 3:13, tama po bang sabihing sina Moises at Elias ay mga taong nasa kaluwalhatian na? May espirituwal na katawan na po ba sila ngayon gaya ng kay Cristo?

SAGOT: Pareho silang nagpakitang kasama ni Cristo, na may niluwalhating katawan, sa Bundok ng Pagbabagong-anyo. Wala na tayong iba pang liwanag tungkol sa bagay na ito.

TANONG 266: Talaga po bang darating si Cristo sa mga alapaap ng langit?

SAGOT: Ang Kanyang Ikalawang Pagparito ay magiging kasing-totoo ng Kanyang unang pagparito (Mga Gawa 1:11).

TANONG 267: Paano po magiging kasintahang babae ni Cristo ang iglesya, at kasabay nito ay tinatawag na "bagong tao" sa

Efeso?

SAGOT: Ang Israel ay tinawag na asawa ni Jehova, pero sa ibang bahagi ng Kasulatan ay sinasabi ng Diyos, "Ang Israel ay Aking anak" (Exodo 4:22). "Tinawag Ko ang Aking anak mula sa Egipto" (Hosea 11:1). Tandaan natin na ang mga katawagang ito ay mga larawan. Kung titingnan mula sa isang panig, ang iglesya ay ang kasintahang babae; mula sa ibang panig, ito ang katawan ni Cristo; at mula pa sa ibang panig, ang iglesya ay inilalarawan bilang isang bahay, isang templo, isang kawan ng mga tupa, at sa ibang lugar ay mga sanga ng isang puno ng ubas. Walang anumang kalituhan kung hindi natin paghahaluin ang mga larawang ito.

TANONG 268: Itinuturo po ba ng Kasulatan na bahagi lamang ng iglesya ang aagawin sa Rapture?

SAGOT: Sa aking paghatol, walang anumang suporta ang Kasulatan sa paniniwalang bahagi lamang ng iglesya ang aagawin. Dalawang talata ang lubos na sumasalungat sa ganitong kaisipan, ito ay ang 1 Tesalonica 4:17: "Tayong nangabubuhay at nangatitira ay aagawing kasama nila," at ang 1 Corinto 15:23: "Ang mga kay Cristo sa Kanyang pagparito." Ang mga talatang madalas sipiin para sa kabaligtarang pananaw ay walang anumang kinalaman dito. Ang Hebreo 9:28 ay tungkol lamang sa muling paglabas ng ating Dakilang Punong Saserdote mula sa santuwaryo sa Langit. Pumasok na Siya roon matapos gawin ang pagtubos. Hinihintay natin ang Kanyang paglabas. Totoo ito para sa lahat ng mananampalataya.

Sa Filipos 3:10-14, sinasabi lamang ng apostol na hindi siya natatakot o umiiwas sa anumang kalagayan, dahil alam niyang lahat ng ito ay patungo sa unang pagkabuhay na muli. Ang

talagang sinasabi niya, gaya ng alam ng sinumang nag-aaral ng orihinal na wika, ay: "Kung sa anumang paraan ay makaabot ako sa pagkabuhay na muli mula sa gitna ng mga patay." Ito ang kanyang layunin. Itinuring niyang kalugihan ang lahat ng bagay alang-alang kay Cristo. Nagpapatuloy siya. Iisa lamang ang kanyang tinatanaw, ito ay ang makasama si Cristo sa pagkabuhay na muli mula sa gitna ng mga patay. Kung makakarating man siya roon sa likas na kamatayan o sa pagkamartir, hindi na iyon mahalaga sa kanya, at ganoon din dapat sa bawat isa sa atin.

TANONG 269: Sinasabi po ng Lumang Tipan na ang Israel ay asawa ni Jehova. Kung gayon, paano po magiging kasintahang babae ni Cristo ang iglesya?

SAGOT: Kung paanong ang London ay maaaring maging kabisera ng Great Britain at ang Washington ay kabisera ng United States. Ang dalawang Tipan ay tumatalakay sa magkaibang-magkaibang grupo. Ang Israel ay asawa ni Jehova na hiniwalayan na ngayon, pero muling kikilalanin sa panahon ng isang libong taong paghahari.

Nang sumulat si Pablo sa iglesya sa Corinto, sinabi niya, "Kayo'y aking ipinakipagtipan . . . upang maiharap ko kayo kay Cristo na tulad sa isang malinis na dalaga" (2 Corinto 11:12), at sa Efeso 5 ay sinabi niyang ang ugnayan ng mag-asawa ay isang dakilang hiwaga, pero idinagdag niya, "Ngunit ang sinasabi ko ay tungkol kay Cristo at sa iglesya" (t. 32). Kung tatandaan natin na ang mga katawagang ito ay mga larawan lamang, hindi na kailangang magkaroon ng anumang hirap o kalituhan.

TANONG 270: Magiging kasintahang babae po ba ni Cristo ang iglesya?

SAGOT: Ayon sa Efeso 5, ang ugnayan ng mag-asawa ay larawan ng ugnayan ni Cristo at ng iglesia. Matapos banggitin ang pagsasama nina Adan at Eva, sinabi ng apostol, "Ang hiwagang ito ay dakila: ngunit ang sinasabi ko ay tungkol kay Cristo at sa iglesia." Tingnan ang naunang tanong at sagot.

TANONG 271: Itinuturo po ba ng Biblia na kapag binuhay ang masasamang patay pagkatapos bumalik ni Cristo para sa iglesia, bibigyan sila ng isa pang pagkakataon na tanggapin Siya?

*n

SAGOT: Wala saanman sa Biblia itinuturo na kapag bumalik ang Panginoong Jesus, bubuhaying muli ang masasama at bibigyan ng isa pang pagkakataon para maligtas. Ito ay isa sa mga maling aral ng mga tagasunod ni Judge Rutherford at ng iba pang tumalikod sa katotohanan ng Diyos.

TANONG 272: Kung hindi po sila bahagi ng kasintahang babae, ano po ang magiging kaugnayan ng mga banal sa Lumang Tipan sa Kanya pagkatapos ng Rapture?

SAGOT: Bagaman hindi bahagi ng kasintahang babae ang mga banal sa Lumang Tipan, sila ay magiging, gaya ng magandang pagkakasabi ng isang kapatid, "nakatala bilang mga mamamayan ng Bagong Jerusalem," at magiging bahagi sila ng mga hukbo ng Langit na susunod sa ating Panginoon sa lahat ng darating na panahon.

TANONG 273: Kung ang iglesia ay magiging kasintahang babae ni Cristo, paano po natin ipapaliwanag ang Apocalipsis 19:7: "Ang Kanyang asawa ay humanda na"? May kinalaman po ba ito sa mabubuting gawa, at ipinahihiwatig po ba nito na isang partikular na grupo lamang ng mga Cristiano ang tinutukoy?

SAGOT: Ang lahat ng Cristiano ang bumubuo sa kasintahang babae, pero lahat ay kailangang mahayag sa Hukuman ni Cristo. Ang Hapunan sa Kasalan ng Kordero ay mangyayari pagkatapos ng paghahayag na ito, kung kailan gagantimpalaan ang bawat mananampalataya ayon sa mga ginawa niya habang nasa katawan. Tungkol sa panahong iyon ay mababasa natin, "Kung magkagayo'y magkakaroon ang bawat isa ng kanyang kapurihan mula sa Diyos." Mahalagang tandaan na "ang gumagawa ng katuwiran ay matuwid"; at ang mapuputing damit ay "ang mga matuwid na gawa ng mga banal." Walang sinuman, anuman ang kanyang sinasabing pananampalataya, ang tunay na Cristiano kung hindi siya namumuhay nang matuwid. Mahalagang pag-ibahin ang katuwirang ibinibilang ng Diyos sa lahat ng sumasampalataya, at ang katuwirang ito sa araw-araw na pamumuhay na pananagutan nating lakaran.

TANONG 274: Binanggit o itinuro po ba ng ating Panginoon ang Rapture ng iglesya noong Siya ay naglilingkod dito sa lupa, maliban marahil sa Juan 14:1-4? Hindi po ba ang iba't ibang talata sa Kasulatan kung saan binabanggit Niya ang pagdating ng Anak ng Tao ay tungkol sa pagdating Niya para itatag ang kaharian?

SAGOT: Napakalinaw sa Kasulatan na ang katotohanan tungkol sa Rapture ay isang natatanging pahayag na ibinigay kay Apostol Pablo. Sinasabi niya sa 1 Corinto 15:51: "Narito, sinasaysay ko sa inyo ang isang hiwaga"; ibig sabihin, "Sasabihin ko sa inyo ang isang bagay na inilihim hanggang ngayon." Sa 1 Tesalonica 4 ay mas buo niyang ipinaliwanag ang lihim na ito, pero sa paraang malinaw na ito ay isang natatanging pahayag sa kanya. Sa Juan 14 ay binanggit ito ng ating Panginoon, pero hindi Niya sinabi kung paano ito

mangyayari. Lihim pa ang lahat ng ito, at kabilang ito sa maraming bagay na ihahayag pa ng Espiritu Santo, na hindi pa kayang unawain ng mga alagad noon. Sa mga Sinoptikong Ebanghelyo, lahat ng talata tungkol sa pagdating ng Anak ng Tao ay tumutukoy sa Kanyang pagbabalik para itatag ang Kanyang kaharian, at ang mga banal na naghihintay sa lupa para sumalubong sa Kanya ay ang mga banal sa Kapighatian, ibig sabihin, ang nalabi ng Israel at ang ilan sa mga Hentil na magigising sa pamamagitan ng kanilang patotoo. Dahil hindi naunawaan ng marami ang mahalagang pagkakaibang ito, napunta sila sa tinatawag na Post-Tribulationism (ang paniniwalang dadaan ang iglesia sa Kapighatian). Dahil hindi nila nakita na ang Malaking Kapighatian ay ang panahon ng kabagabagan ni Jacob, ipinapasok nila ang iglesia sa mga talatang wala namang anumang kinalaman dito.

Si Robert A. Laidlaw ay sumulat ng isang napakakapaki-pakinabang na maliit na aklat tungkol sa paksang ito. Ang pamagat nito ay *Will the Church Go Through the Great Tribulation?*

TANONG 275: Maaari po bang ang kasintahang babae ni Cristo ay ang nalabi ng Kanyang sariling bayan, ang Israel?

SAGOT: Ang nalabing tinatawag sa kasalukuyang panahon ay siyempre magiging bahagi ng kasintahang babae, dahil ang kalipunan ng kasintahang babae ay binubuo ng mga Judio at Hentil na nagbalik-loob at binautismuhan ng Espiritu sa iisang katawan. Tingnan ang Efeso 3:6. Pansinin na ang mga Hentil ay kapwa tagapagmana at kabilang sa iisang katawan, ibig sabihin, ang katawang iyon na sa simula ay binubuo lamang ng isang nalabing Judio. Na ang katawan at ang kasintahang babae ay

magkaibang larawan ng iglesya ay napakalinaw kung maingat nating pag-aaralan ang Efeso 5.

TANONG 276: Makapagbibigay po ba kayo kahit isang talatang patunay na makaiwas ang iglesya sa Malaking Kapighatian?

SAGOT: Oo. Basahin nang mabuti ang Apocalipsis 3:10.

TANONG 277: Sinabi po sa akin na ang 1 Corinto 15, mula talatang 51 hanggang sa dulo, ay hindi tumutukoy sa parehong pangyayari na nakatala sa 1 Tesalonica 4, mula talatang 13 hanggang sa dulo; kundi sa 1 Corinto ay ang pagkabuhay na muli ng mga banal, na mangyayari raw ilang panahon bago ang Rapture ng mga buhay na mananampalataya, gaya ng pagkabuhay na muli ni Cristo mula sa mga patay apatnapung araw bago Siya umakyat sa Langit. Ito po ba ang itinuturo ng Kasulatan?

SAGOT: Hindi ako nag-aatubiling sabihin na ang dalawang talatang nabanggit ay tumutukoy sa iisa at parehong pangyayari. Walang anumang pahiwatig saanman na mangyayari ang pagkabuhay na muli ng mga banal bago ang Rapture. Sa 1 Corinto 15 ay sinasabi sa atin: "Kinakailangan na itong may kasiraan ay magbihis ng walang kasiraan, at itong may kamatayan ay magbihis ng walang kamatayan," at ito ay sa isang sandali, sa isang kisap-mata. Ang "itong may kamatayan" ay tumutukoy, siyempre, sa mga buhay pa; ang "itong may kasiraan" ay sa mga patay na. Ang mga mananampalatayang nabubuhay pa sa kanilang katawang may kamatayan sa sandaling iyon ay babaguhin tungo sa walang kamatayan. Ang mga namatay na ay bubuhaying muli na walang kasiraan. Ito mismo ang inihula sa kabilang talata. "Ang mga patay kay Cristo ay unang mangabubuhay na muli: kung magkagayo'y tayong nangabubuhay at nangatitira ay aagawing kasama nila

sa mga alapaap, upang salubungin ang Panginoon sa hangin." Ang unang pagkabuhay na muli at ang Rapture ay hindi pinaghihiwalay kahit ng isang sandali.

TANONG 278: Ang Isaias 26:20-21 po ba ay tumutukoy sa pagdating ni Cristo para sa Kanyang iglesia bago ang Kapighatian?

SAGOT: Walang binabanggit sa Lumang Tipan tungkol sa pagdating ng Panginoon para sa Kanyang iglesia. Iyon ay bahagi ng hiwagang hindi pa inihahayag noon, na ipinaalam kay Apostol Pablo. Bagaman binanggit ito ng Panginoong Jesus sa Juan 14, hindi Siya nagbigay ng tiyak na turo tungkol dito. Ang Isaias 26:20-21 ay tumutukoy sa pag-iingat ng Panginoon sa nalabi ng Israel sa araw na sisikapin ng halimaw at ng Antikristo na lipulin ang lahat ng nasa sanlibutan na sa Diyos. Mangyayari ito sa panahon ng Malaking Kapighatian, sa pagitan ng Rapture at ng paglitaw ni Cristo.

TANONG 279: Ang mga nakarinig po ba ng Ebanghelyo pero hindi ito tinanggap o tinanggihan man ay magkakaroon ng pagkakataong tanggapin ang Ebanghelyo ng kaharian pagkatapos ng Rapture, gaya ng mga Judio at ng mga hindi kailanman nakarinig ng Ebanghelyo sa panahong ito?

SAGOT: Ito ay bagay na hindi tayo nangangahas manghula. Napakalinaw na sinasabi sa atin sa 2 Tesalonica 2:10-11 na ang mga hindi tumanggap ng pag-ibig sa katotohanan, upang sila'y maligtas, ay ibibigay sa malakas na pagkalinlang sa araw ng Malaking Kapighatian. Tungkol naman sa iba, kailangan natin silang ipaubaya sa Diyos.

TANONG 280: Naniniwala po ba kayo na talagang babalik sina Enoc at Elias sa panahon ng Malaking Kapighatian at sila ang

magiging dalawang saksi sa Apocalipsis 11:3? Sinabi ng Diyos na lahat ng tao ay kailangang mamatay; ang dalawang taong ito ay hindi pa namamatay.

SAGOT: Hindi ako nag-aatubiling sabihin na kahit sandali ay hindi ako naniniwala na tiyak na itinuturo ng Kasulatan na babalik sa lupa sina Enoc at Elias sa panahon ng Malaking Kapighatian at sila ang magiging dalawang saksi sa Apocalipsis. Kung paanong ang dalawampu't apat na matatanda sa Langit ay larawan ng buong kalipunan ng mga mananampalataya bilang mga saserdote pagkatapos silang maagaw, ganoon din, sa paniniwala ko, ang dalawang saksi ay larawan ng nalabi ng Israel na nagpapatotoo sa Jerusalem sa mga huling araw.

Hindi totoo na sinabi ng Diyos na lahat ay kailangang mamatay. Walang ganoong pahayag sa Kanyang Salita. Inaakala ito ng mga tao dahil sa pabayang pagbasa ng, "Itinakda sa mga tao ang mamatay na minsan, at pagkatapos nito ay ang paghuhukom" (Hebreo 9:27). Siyempre, iyan ang pangkalahatang itinakda ng Diyos, pero malinaw na sinasabi ng apostol, "Hindi tayong lahat ay mangatutulog, ngunit tayong lahat ay babaguhin" (1 Corinto 15:51). Noong panahon ng Lumang Tipan, dalawang tao ang kinuha ng Diyos sa Langit nang hindi namamatay. Hindi magtatagal at milyun-milyon ang kukunin Niya sa ganoong paraan. Baka kasama pa tayo sa kanila.

TANONG 281: Sinabi po ninyo na hindi kayo naniniwala na tiyak na itinuturo ng Kasulatan na babalik sa lupa sina Enoc at Elias sa panahon ng Malaking Kapighatian at sila ang magiging dalawang saksing binanggit sa Apocalipsis. Kung naniniwala kayong larawan lamang sila ng nalabing nagpapatotoo, naniniwala po ba kayo na ang nalabing nagpapatotoo ay

magkakaroon ng kapangyarihang magpababa ng apoy mula sa langit, magsara ng langit para hindi umulan, at iba pa?

Papatayin po ba ang nalabing nagpapatotoong ito at iiwan ang lahat ng kanilang bangkay sa lansangan ng dakilang lungsod nang tatlo't kalahating araw, at saka babangon ang buong kalipunang ito at tatayo sa kanilang mga paa, at pagkatapos ay dadalhing buhay sa Langit?

SAGOT: Kung saan hindi nagsalita ang Diyos, hindi ako nangangahas manghula. Wala saanman sa Salita ng Diyos ipinahihiwatig na babalik pa sina Enoc o Moises para magpatotoo sa lupa at mapatay. May hula na babalik si propeta Elias, pero napakalinaw na ipinakita ng ating Panginoong Jesu-Cristo na hindi iyon nangangahulugan ng mismong taong iyon, nang sabihin Niya sa Kanyang mga alagad tungkol kay Juan Bautista, "At kung ibig ninyong tanggapin, ito ang Elias na darating" (Mateo 11:14). Maliwanag na ang hula ay tumutukoy sa isang uri ng paglilingkod na katulad ng kay Elias. Sa kabilang banda, napakatiyak na sinasabi ng Kasulatan sa Daniel 12:3,10 na ang marurunong sa bayan ay makauunawa sa mga huling araw at magtuturo sa marami; ibig sabihin, siyempre, magkakaroon ng isang nalabi sa Israel na bibigyan ng karunungan mula sa Diyos at magtuturo sa iba. Sinasabi rin ng Kasulatan na ang nalabing ito ay uusigin nang matindi. Sa pagbasa natin ng aklat ng Apocalipsis, kailangan nating tandaan na malinaw na sinabi sa atin ng ating Panginoon sa unang talata, "Ipinadala at inihayag Niya sa pamamagitan ng mga tanda [ang mga bagay na ito] sa pamamagitan ng Kanyang anghel sa Kanyang lingkod na si Juan." Ang salitang "inihayag sa pamamagitan ng mga tanda" ay literal na nangangahulugang "ipinaalam sa pamamagitan ng mga simbolo." Kaya sa pagkaunawa ko, ang mga simbolo sa aklat ng Apocalipsis ay

may paliwanag sa ibang bahagi ng Salita, gaya ng sinikap kong ipaliwanag nang malinaw sa sarili kong aklat tungkol sa Apocalipsis. Wala akong anumang hirap na makita sa dalawang saksi, at ang dalawa ay bilang ng patotoo, ang larawan ng nalabing nagpapatotoo sa Jerusalem sa mga araw ng Antikristo. Wala rin akong hirap na maniwala na matapos silang patayin ay bubuhayin silang muli mula sa mga patay at aagawin sa Langit. Sa kabilang banda, hindi ako nangangahas na sabihing literal ang pagkabuhay na muling ito, dahil alam nating tiyak na may isa pang pagkabuhay na muli sa aklat ding iyon ng Apocalipsis na hindi literal, ang pagkabuhay na muli ng halimaw na Romano mula sa kalaliman. Ito, siyempre, ay ang kapangyarihan ng imperyo ng Roma na ibinalik sa pamamagitan ng gawa ni Satanas, at hindi isang indibidwal na ibinangon mula sa mga patay.

Naniniwala ako na lalong lumalaki ang panganib na basta tanggapin ang mga kakatwa at gawa-gawang kaisipan na walang tunay na pundasyon sa Salita ng Diyos, kundi galing lamang sa imahinasyon ng mga nagbebenta ng hula, na sabik makaakit ng isang uri ng tao na tila nabubuhay sa mga kakatwang paliwanag ng Kasulatan. Kailangan nating maging napakahinahon at maingat sa pag-aaral at paglalapat ng hula ng Salita. Mahalaga ang pag-aaral ng hula; pero napakamangmang ang subukang manghula.

TANONG 282: Ang pagkalipol po ba ng masasama ay mangyayari bago o pagkatapos ng isang libong taon?

SAGOT: Tungkol sa pagkalipol ng masasama, masasabi kong mahalagang pag-ibahin ang mga lilipulin ng liwanag ng paglitaw ni Cristo kapag dumating Siya para itatag ang Kanyang kaharian, at ang paghatol sa masasamang patay sa

Malaking Puting Trono. Sa pagitan ng dalawang pangyayaring ito ay ang isang libong taong paghahari. Hindi kailanman binanggit ang Rapture mismo sa mga Sinoptikong Ebanghelyo, kaya hindi ito ang tinutukoy sa Mateo 13:30. Ito ay isang natatanging pahayag kay Apostol Pablo. Ang pagtitipon sa mga matuwid sa Mateo 13:30 ay tumutukoy sa mga matuwid na buhay pa sa lupa kapag bumaba ang Panginoon para kunin ang kaharian. Ang mga ito, ang trigo, ay papasok sa kaharian, samantalang ang mga panirang damo, ang masasama, ay lilipulin. Sa labas ng Sangkakristiyanuhan ay siyempre may napakaraming milyun-milyong tao na hindi kailanman nakarinig o tumanggi sa Ebanghelyo. Mula sa kanila manggagaling ang napakaraming tao sa Apocalipsis 7:9 na sa araw na iyon ay dadalhin sa pagkakilala sa nagliligtas na halaga ng dugo ni Cristo.

TANONG 283: Naniniwala po ba kayo na ayon sa Kasulatan ang tinatawag na aral ng Anglo-Israel? Kung hindi, bakit po hindi?

SAGOT: Hindi ako naniniwala na may "matatayuan" ang sistemang ito kapag sinuri sa liwanag ng Banal na Kasulatan. Ito ay pinagtagpi-tagping mga alamat, mga kaduda-dudang talaan ng angkan, mga konklusyong hindi ayon sa kasaysayan, at pagbaluktot sa hula ng Salita.

Ang pangunahing mga dahilan ko sa pagtanggì rito ay maikling maibibigay nang ganito:

1. Gumagawa ito ng pagkakaiba sa pagitan ng Israel at ng Juda na hindi sinusuportahan ng Kasulatan. Habang magkatabing umiiral sa lupain ang dalawang kaharian, ang katawagang "Juda" o "Judio" ay tumutukoy sa bayan sa timog, at ang Israel naman sa sampung lipi sa hilaga. Matapos silang mangalat sa gitna ng mga Hentil, hindi na

umiiral ang pagkakaibang ito sa mga hula. Ang "Judio," "Juda" at "Israel" ay paulit-ulit na ginagamit nang palitan.

2. Ayon sa aral ng Anglo-Israelism, ang dakilang gawain ng Diyos sa panahong ito ay sa Israel, na sinasabi ng mga may ganitong pananaw na siyang British Empire, ang United States, at ang mga bayang Gotiko at Scandinavian. Lubos itong salungat sa Kasulatan. Ngayon ay kumukuha ang Diyos mula sa gitna ng mga Hentil ng isang bayan para sa Kanyang Pangalan, at ang mga anak ng Israel ay nananatili pa ring gaya ng inihula sa Hosea 3:4: "Sapagkat ang mga anak ni Israel ay mananatiling maraming araw na walang hari, at walang prinsiphe, at walang hain, at walang larawan, at walang epod [o pagkasaserdote], at walang mga terafim [o mga diyos-diyosan sa bahay]." Ito ang magiging kalagayan nila hanggang sa pagpapanumbalik sa ilalim ng Haring Mesiyas, gaya ng ipinapakita ng talatang 5.
3. Sinasabi ng sistemang ito na ang trono ni David ay ang trono ng Hari ng England. Siya raw ay tuwirang inapo ni Zedekias sa pamamagitan ng kathang-isip na anak na babae nito na nagngangalang Tea Tephi, na sinasabing inaalagaan ni Jeremias at, ayon sa alamat, dinala niya sa Ireland, kung saan siya ikinasal sa "Knight of the Scarlet Thread," na sinasabing tuwirang inapo ni Zara na mababasa natin sa Genesis 38:27-30. Kahit totoo pa ang kakatwang kuwentong ito, hindi pa rin nito mapapatunayan ang karapatan ng sinuman na umupo sa trono ni David, at iyan ay dahil sa tatlong napakagandang dahilan.
1. Ipinahayag ng Diyos na walang inapo ni Jeconias ang uupo sa trono ni David (Jeremias 22:30). Kaya nakikita natin sa Bagong Tipan na si Cristo, ang tunay na tagapagmana ng

- trono ni David, ay hindi nagmula kay Jeconias, kundi sa ibang angkan, gaya ng nakatala sa Lucas 3.
2. Si Zedekias ay hindi ang tunay na hari ng Juda. Siya ay isang sunud-sunurang hari na iniluklok ni Nabucodonosor, at hindi siya kinikilala sa talaan ng angkan ng ating Panginoon na nakatala sa Mateo 1:11.
 3. Sa kaayusan ng mga Hebreo, ang linya ng pagkahari ay hindi dumadaan sa ina, kundi sa ama. Kaya imposibleng maipasa ng anak na babae ni Zedekias ang karapatan sa trono sa kanyang anak.
 4. Ayon sa Anglo-Israelism, ang Great Britain ay si Efraim at ang United States ay si Manases, pero ang dalawang bayang ito ay iisa sa wika at sa lahi. Kung gayon, paano mapananatili ang ganitong pagkakaiba? Ang mga Puritan na ninuno ay aalis sa baybayin ng Europa bilang mga Efraimita, at magiging mga Manasita pagdating sa United States! May hihigit pa ba sa kalokohang ito?
 5. Hindi totoo na ang salitang "Saxon" ay nangangahulugang "anak ni Isaac," o ang salitang "British" ay nangangahulugang "ang tao ng tipan." Ang mga ito ay mga gawa-gawang paliwanag lamang na hindi sinusupportahan ng mga seryosong dalubhasa sa wika.
 6. Hindi kapani-paniwala na lubos na nalimutan ng mga Israelita ang relihiyon ng kanilang mga ninuno, hanggang sa wala na silang anumang kaalaman tungkol kay Jehova na Diyos ng Israel nang dumating sila sa Britain. Pero ang mga sinaunang taga-Britain ay lubos na mga sumasamba sa diyos-diyosan at walang anumang kaalaman sa tunay na Diyos.

7. Samantalang ang ibang mga bayan na matatagpuan sa mga bahagi ng Asia kung saan nangalat ang sampung lipi ay nagsasagawa pa rin hanggang ngayon ng seremonya ng pagtutuli, ang seremonyang ito ay hindi kailanman nagkaroon ng lugar sa mga unang taga-Britain.
8. Hindi ayon sa Kasulatan na tawaging "nawawala" ang sampung lipi. Iyan ay kathang-isip lamang. Ayon sa mga huling kabanata ng Cronica at mga Hari, at sa mga aklat ng Ezra at Nehemias, marami sa sampung lipi ang sumama sa mga Judiong bumalik sa Jerusalem pagkatapos ng pagkabiha sa Babilonia at Asiria.
9. Ang pagbabalik-loob ng Israel at ang pagkilala sa kanila ng Diyos ay darating pagkatapos ng Ikalawang Pagparito ni Cristo, hindi bago nito.
10. Sa kasalukuyang panahon, ang lahat ng pagkakaiba ng mga bansa ay inalis na kay Cristo, kung saan wala nang Judio o Hentil, alipin o malaya, kundi lahat ay iisa sa Kanya.

Ang Anglo-Israelism ay may hilig na palakihin ang kapalaluan ng bansa, at lubos itong salungat sa mga simulain ng Cristianismo ng Bagong Tipan.

TANONG 284: Ano at nasaan ang "bilangguan" na binabanggit sa Mateo 5:25,26, Lucas 12:58,59 at 1 Pedro 3:18-20?

SAGOT: Ang bilangguang binabanggit sa Mateo 5:25,26 ay isang paglalarawan, at siyempre, larawan ito ng walang hanggang bilangguan na wala nang sinumang makalalabas kailanman. Ganoon din ang tinutukoy ng Lucas 12:58, 59. Sinasabi naman sa atin ng 1 Pedro 3:18-20 na ang ating Panginoon ay nangaral sa pamamagitan ng Espiritu Santo sa mga taong nabuhay bago ang baha, sa pamamagitan ni Noe.

Tinanggihan nila ang patotoo, kaya ngayon ay nasa bilangguan sila, ibig sabihin, nasa Hades, at naghihintay ng huling araw ng paghuhukom.

TANONG 285: Mga sasakyan ba o kotse ang tinutukoy ng Nahum 2:3, 4? **SAGOT:** Ang buong talata ay tungkol sa pagkawasak ng Nineveh. Wala pang mga kotse noong panahong iyon.

TANONG 286: Sino ang 144,000 na binabanggit sa Apocalipsis 7 at 14?

SAGOT: Sila ay mula sa Israel, ang bumubuo sa nalabing manunumbalik sa Panginoon kapag naalis na ang talukbong sa kanilang mga puso, pagkatapos na madala ang Iglesia upang makasama ng Panginoon. Iingat sila sa buong panahon ng Malaking Kapighatian upang makabahagi sila, kasama ng Panginoong Jesus, sa darating na kaharian dito sa lupa.

Para sa mas malawak na paliwanag tungkol sa lahat ng tanong na ito, basahin ng mambabasa ang mga aklat ng sumulat nito, ang *Lectures on the Book of Daniel* at *Lectures on the Book of Revelation*.

TANONG 287: Malaking pasasalamat ko po kung maipaliliwanag ninyo ang tungkol kay Juan Bautista kaugnay ng pagbanggit kay Elias sa Mateo 11:14 at Juan 1:21.

SAGOT: Masasabi kong ang mismong mga salita ng Panginoon, "Kung ibig ninyong tanggapin, ito ang Elias na darating," ay malinaw na nagpapakitang hindi Niya ibig sabihin na si Juan nga mismo si Elias. Ito nga ay itinanggi ni Juan. Pero dumating si Juan sa espiritu at kapangyarihan ni Elias; ibig sabihin, kapareho ng uri ang kanyang mensahe: isang panawagan sa pagsisisi at sa pagbabalik sa Panginoon.

TANONG 288: May anuman po ba sa Kasulatan na magtuturo na sa lipi ni Dan manggagaling ang Antikristo?

SAGOT: Karaniwang paniniwala ito noong mga unang araw ng Iglesya, at marami pa rin ang naniniwala rito hanggang ngayon. Nakabatay ito higit sa lahat sa mga salita ni Jacob sa Genesis 49:17: "Si Dan ay magiging ahas sa daan, ulupong sa landas, na tumutuklaw sa mga sakong ng kabayo, kaya't ang sakay nito ay nahuhulog nang patalikod." Kasunod agad nito, sa talatang 18, ay ang daing ng nalabing nagdurusa: "Hinintay ko ang Iyong pagliligtas, Oh Panginoon." Bukod dito, may kapansin-pansing katotohanan tayong makikita sa aklat ng Mga Hukom: ang lipi ni Dan ang unang nagtatag ng pagsamba sa diyus-diyosan sa Israel bilang gawain ng isang buong lipi. May ilang humugot dito ng konklusyon na ang huling anyo ng pagsamba sa diyus-diyosan ay manggagaling din sa liping iyon, pero siyempre, haka-haka lamang ito.

TANONG 289: Ang pananalita bang "bagong langit at bagong lupa" ay nangangahulugang ang makalangit na mana ng mga mananampalataya ay sa isang binagong lupa?

SAGOT: Kabaligtaran nga. Ipinapakita nito sa atin na ang mga makalangit na banal ay magkakaroon ng kanilang mana sa bagong langit, na lubos nang malilinis mula sa presensya ni Satanas at ng lahat ng kanyang masasamang hukbo; samantalang ang mga makalupang banal ay lilipat mula sa pagpapala ng isang libong taon tungo sa bagong lupa. Malapit na magkaugnay ang dalawa, pero hindi kailanman pinaghahalo.

TANONG 290: Pagbalik ni Cristo, ang dadalhin ba Niya ay ang kaharian ng Diyos o ang kaharian ng langit?

r

SAGOT: Sa pagkaunawa ko, ang katagang "kaharian ng Diyos" ay ginagamit sa Kasulatan sa dalawang kahulugan. Saklaw nito ang banal na kapamahalaan ng Diyos sa buong sansinukob sa anumang panahon at sa lahat ng panahon, pero tumutukoy din ito sa nakikitang kaharian na itatatag ni Cristo pagbalik Niya. Madalas itong gamitin nina Marcos at Lucas sa ganitong paraan. Si Mateo lamang ang gumagamit ng katagang "ang kaharian ng langit," at sa dalawang paraan din. Sa mahiwagang anyo nito, saklaw nito ang buong lawak ng mga nagpapahayag na sila'y sumasampalataya habang wala pa ang Hari, gaya ng nasa mga talinghaga ng kaharian ng langit. Pero pagbalik ng ating Panginoon, ang kapamahalaan ng langit ay maitatatag sa buong lupa, at iyon ang magiging nakikitang kaharian ng langit, na may dalawang bahagi: ang kaharian ng Ama, na kinabibilangan ng mga banal na binuhay na muli at binago, at ang kaharian ng Anak ng Tao, ang mga narito sa lupa.

TANONG 291: May talata po ba na nagpapakitang mamamahala ang lipi ni Dan sa anumang panahon?

SAGOT: Sinasabi ng hula ni Jacob sa Genesis 49:16: "Si Dan ay hahatol sa kanyang bayan, gaya ng isa sa mga lipi ng Israel"; at sa Ezekiel 48:1, nalalaman natin na sa panahon ng isang libong taon, si Dan ay magkakaroon ng mana kasama ng iba pang mga lipi sa hilagang bahagi ng lupain.

TANONG 292: Maliligtas ba sa panahon ng Malaking Kapighatian ang mga taong tumatanggi sa Ebanghelyo ngayon?

SAGOT: Sa tingin ko, ang 2 Tesalonica 2 ay lubos na malinaw na hindi sila maliligtas. Sa kabilang banda naman, siyempre, maraming tao sa iba't ibang bansang Hentil ang hindi pa kailanman tahasang tumanggi sa Ebanghelyo, at sinasabi ng Apocalipsis 7 ang tungkol sa napakaraming tao mula sa lahat

ng lahi, wika, bayan at bansa na lalabas mula sa Malaking Kapighatian, na naghugas ng kanilang mga damit at pinaputi ang mga ito sa dugo ng Kordero. Magkakaroon sila ng bahagi sa makalupang kaharian.

TANONG 293: Gaano na tayong kalapit sa katuparan ng Apocalipsis 3:10?

SAGOT: Ang Apocalipsis 3:10 ay isang tiyak na pangakong ibinigay sa Iglesya, at matutupad ito sa pagbabalik ng Panginoon sa himpapawid upang kunin tayo bago dumating ang panahon ng pagsubok. Sa tingin ko, karaniwang nakakalimutan ng mga tao na ang panahon ng Malaking Kapighatian ay hindi lamang panahon ng madugong digmaan, salot, taggutom, at iba pa, kundi ang panahon na ibubuhos ang poot ng Diyos sa lupa, at "hindi tayo itinalaga ng Diyos sa poot, kundi upang magtamo ng kaligtasan sa pamamagitan ng ating Panginoong Jesu-Cristo" (1 Tesalonica 5:9). Kaya hinihintay natin Siya bilang ating Tagapagligtas mula sa poot na darating.

TANONG 294: Sa palagay po ba ninyo, nagsimula ang katapusan ng mga panahon ng mga Hentil noong 1914, kasabay ng Digmaang Pandaigdig?

SAGOT: Hindi, walang anumang katibayan ng ganoong bagay. Marami nang walang kabuluhang haka-haka tungkol dito, pero ang mga panahon ng mga Hentil ay hindi matatapos hangga't ang Jerusalem at ang lupain ng Palestina ay hindi pa lubos na napapalaya mula sa pamamahala ng mga Hentil at hindi pa naghahari ang Hari sa Sion. May ilang nalinlang ng katagang "yuyurakan," at inakala nila na nang matapos ang pamamahala ng mga Turko, hindi na niyuyurakan ng mga Hentil ang Jerusalem. Pero kahit ang orihinal na salitang ginamit doon ay mula sa ugat na ang ibig sabihin ay "tapakan ng paa," ang

talagang diwa nito ay pagkasakop, at ang Jerusalem ay sakop pa rin ng mga Hentil, at mananatiling ganoon hanggang sa katapusan ng Malaking Kapighatian, ang panahon ng kabagabagan ni Jacob, na hindi magsisimula hangga't hindi pa nadadala ang Iglesya upang makasama ng Panginoon.

Ako mismo ay lubos na tumatanggi sa bawat sistema ng "pagtatakda ng petsa." Lahat ng mga nabuo noong nakaraan ay napatunayang mali, at makatitiyak tayo nang lubusan na ang lahat ng kasalukuyang sistema ay mapapatunayan ding hindi totoo habang lumilipas ang panahon. Huwag nating kalimutan kailanman ang mga salita ng Panginoong Jesus, na sinabi Niya pagkatapos ng Kanyang pagkabuhay na muli sa Kanyang mga alagad na nagtatanong: "Hindi ukol sa inyo ang malaman ang mga panahon o ang mga kapanahunan, na inilagay ng Ama sa Kanyang sariling kapangyarihan." May ilang mahal na kapatid na nag-aakalang ukol sa kanila ang malaman ito, pero ang malinaw na patotoo ng Panginoon ay nagsasabi ng kabaligtaran.

TANONG 295: Sa palagay po ba ninyo, ang kasalukuyang pagbabalik ng mga Judio sa Palestina ay siya nang tunay na katuparan ng hula? Hindi po ba't sinasabi ng mga propeta na manunumbalik sila sa Diyos at kikilalanin nila ang kanilang Mesiyas kasabay ng kanilang pagbabalik sa lupain?

SAGOT: Kapag maingat nating pinag-aralan ang maraming talata ng hula sa Kasulatan, lalo na ang mga gaya ng Ezekiel 36, makikita natin na ang hula tungkol sa pagbabalik ng napakaraming tao sa lupain ay nagpapakitang babalik sila bago maganap ang muling pagsilang ng bansa. Pansinin, halimbawa, na ipinapakita ng mga unang talata ng kabanatang ito na ang lupain ay muling titirhan, ang mga gibang lugar ay muling

itatayo, ang mga bundok ay muling tataniman ng mga puno, magtatanim ng mga halamanan at ubasan, at iiral ang pangkalahatang kasaganaan. Pagkatapos pa lamang mangyayari ang panunumbalik sa Diyos, kapag ibinuhos na sa kanila ang Espiritu mula sa itaas. Alam natin mula sa ibang mga talata ng Kasulatan na ito ay kasabay ng pagbabalik ng Panginoong Jesu-Cristo, kaya makatitiyak tayo na ang kasalukuyang kilusang ito ay lubos na naaayon sa Salitang inihula, bagama't hindi pa ito ang ganap na katuparan. Dapat tayong maging taimtim habang nakikita nating nangyayari ang mga bagay na ito at nalalaman nating hindi na malayo ang pagbabalik ng ating Panginoon. Mula nang maisulat ang nasa itaas, ang Israel ay naging isang bansa na sa lupain ng Palestina, pero kailangan nating tandaan na naroroon lamang sila dahil sa pagsang-ayon ng mga makapangyarihang bansang Hentil, na sa kanila pa rin sila kailangang umasa ng tulong at proteksyon.

TANONG 296: Ano ang magiging papel ng Estados Unidos sa dakila at huling tanghalan ng mga bansa sa mga huling araw, at saan sa Biblia makikita ang pagbanggit sa ating bansa?

SAGOT: Sa aking palagay, tahimik ang Kasulatan tungkol sa Estados Unidos at kung anuman ang magiging bahagi nito sa darating na araw, maliban na lamang na kapag lumitaw ang halimaw, ibig sabihin, ang pinuno ng muling binuhay na Imperyo ng Roma, maghahari siya sa mga bansang dating bumubuo sa Imperyong iyon, at sinasabi ng Kasulatan na yuyurakan niya ng kanyang mga paa ang nalabi (Daniel 7:7). Sa pagkaunawa ko, ibig sabihin nito na ang ibang mga bansang nagmula sa mga ito ay kailangang mapasakop sa kanya sa malaki o maliit na antas, at makikisama sa kanya. Sa palagay ko,

ang dahilan kung bakit hindi binabanggit sa hula ang Estados Unidos o ang buong kontinente ng Amerika ay dahil ang lupaing ito sa Kanluran ay walang kinalaman sa bayang Israel noong pasimula. Ang mga bansang may kinalaman sa Israel ang bumuo sa tinatawag na lupa ng hula.

TANONG 297: Naniniwala po ba kayong nagsimula na ang Ikapitumpung Linggo ni Daniel?

SAGOT: Hindi maaaring magsimula ang Ikapitumpung Linggo ni Daniel hangga't hindi pa nadadagit ang Iglesia at hangga't hindi pa muling kinikilala ng Diyos ang Israel bilang Kanyang patotoo sa lupa. Kahit noon, hindi pa rin ito magsisimula hangga't hindi pa nagagawa ang tipan sa pagitan ng pinuno ng muling binuhay na Imperyo ng Roma at ng pinunong panrelihiyon ng estado ng mga Judio, na maaaring mangyari ilang panahon pagkatapos ng pagdagit. Kaya hindi talaga tayo nasa panahong iyon. Kailangang mauna ang pagdagit dahil ang Iglesia ay isang makalangit na bayan. Wala tayong kinalaman sa pagsasakatuparan ng mga makalupang bagay na ito.

TANONG 298: Kailan magaganap ang Armagedon?

SAGOT: Wala tayong paraan para malaman kung kailan matatapos ang kasalukuyang panahon ng biyaya sa pamamagitan ng pagdagit sa Iglesia, at pagkatapos niyon ay magaganap ang mga pangyayaring inilalarawan sa Apocalipsis 4 hanggang 19. Ang Armagedon ang magiging kasukdulan ng Malaking Kapighatian, bago mismo ang pagpapakita ng Panginoong Jesu-Cristo upang itatag ang kahariang inihula ng mga propeta.

TANONG 299: Maaari po ba ninyong ipakita sa akin kung paano pagtutugmain ang Zacarias 1:-B. 17 at Zacarias 2:12 sa

Jeremias 23:40?

SAGOT: Sa mga talata sa Zacarias na binanggit mo, ipinangangako ng Diyos ang pagpapanumbalik sa Jerusalem balang araw, kapag ang Kanyang bayan ay naibalik na sa Kanya; sa Jeremias naman, nagpapahayag Siya ng hatol sa mga bulaang propeta noong panahong iyon na nanlilinlang sa mga tao. Dahil sa kanilang maling pagtuturo, ang lungsod ay wawasakin at sila mismo ay ilalagay sa walang hanggang kahihiyan at palagiang kadustaan. Wala talagang anumang pagkakasalungatan sa pagitan ng dalawang uri ng talatang ito.

TANONG 300: Ang Zacarias 8:10 po ba ay tumutukoy sa mga kalagayan bago mismo ang Ikalawang Pagparito ni Cristo?

SAGOT: Sa tingin ko, ang maingat na pagbasa sa Zacarias ay magpapakita na ang talatang 10 ay hindi pangunahing tumutukoy sa mga huling araw. Sa halip, tumutukoy ito sa mga kalagayang umiiral noon sa Israel, gaya ng nakatala sa unang bahagi ng aklat ng Ezra. Pansinin na ang talatang 9 ay tiyak na kaugnay ng hula ni Hagai. Siya at si Zacarias ang nagpalakas ng loob ng mga tao na ipagpatuloy ang pagtatayo ng Templo kahit na dumating na ang sulat mula sa Persia na nag-uutos na itigil ang gawain. Siniraan ng kanilang mga kaaway ang bayang Israel, na sinasabing muli nilang itinatayo ang lungsod at ang pader, at ito ang iniutos ng hari ng Persia na itigil noong panahong iyon. Nang muling simulan ng mga tao ang gawaing iniutos ng Panginoon, dumating ang pagpapala, pero bago ang mga araw na iyon ay walang upa para sa tao o sa hayop, at iba pa. Isa lamang ito sa mga halimbawang nagpapatunay sa kahalagahan ng babala ni Pedro na walang hula ng Kasulatan na nagmula sa sariling pagpapaliwanag. Sa madaling salita, hindi mo maaaring hugutin ang isang talata mula sa sarili

nitong kaugnayan at bigyan ito ng isang tiyak na pagpapaliwanag na hindi naman akma sa konteksto. Na ang mga kalagayang kahawig ng inilalarawan sa Zacarias 8 ay maaaring umiral sa panahon ng wakas ay napakalinaw mula sa ibang mga talata ng Kasulatan, pero nangangamba ako na madalas maling gamitin ng mga tao ang ilan sa mga talatang iyon sa paraang nagiging dahilan para mabalisa ang ilan sa halip na tahimik na maghintay sa pagdating ng Panginoon sa Kanyang sariling panahon.

TANONG 301: Ang halimaw ba sa Daniel 7:23-25 ay siya ring binabanggit sa Apocalipsis 13:1-8 o 11-18?

SAGOT: Ang halimaw sa Apocalipsis 13:1-8 ay siya ring Maliit na Sungay sa ulo ng ikaapat na halimaw sa Daniel 7. Siya ang magiging huling mapamusong na pinuno ng paghahari ng mga Hentil. Ang halimaw na may dalawang sungay sa Apocalipsis 13:11-18 ay ang Antikristo, ang pinunong panrelihiyon ng bansang Judio sa mga huling araw. Wala sa dalawang masasamang personalidad na ito ang lilitaw hangga't hindi pa nadadala ang Iglesia upang makasama ng Panginoon.

TANONG 302: Gusto ko po sanang magkaroon ng paliwanag sa Daniel 12:7.

SAGOT: Naniniwala ako na ang ikapitong talata ng Daniel 12 ay tumutukoy sa panahon ng Malaking Kapighatian; ang isang panahon, mga panahon, at kalahating panahon ay katumbas ng tatlo at kalahating taon, na sa ibang lugar ay tinatawag na apatnapu't dalawang buwan, o 1,260 araw, ang panahon ng kabagabagan ni Jacob, kung kailan ang nalabi ng Israel ay nasa matinding kapighatian sa mga araw ng Antikristo, pagkatapos ng pagdagit sa Iglesia at bago ang pagdating ng Anak ng Tao upang itatag ang Kanyang kaharian sa lupa.

TANONG 303: Naniniwala po ba kayo na ang bansang binabanggit sa ikalabing-walong kabanata ng Isaias ay ang Estados Unidos?

SAGOT: Bagama't may ilang napakataimtim na mag-aaral ng Biblia na lubos na kumbinsidong ganoon nga, hindi ako mangangahas na tiyakang sabihin ito. Sa ilang paraan, sa tingin ko ay maaaring mas akma ang talata sa Great Britain kaysa sa Estados Unidos mismo, o marahil sa Great Britain at sa kanyang mga kolonya at sa dakilang bansang ito na nagmula roon. Malinaw na ang nasa isip ng propeta ay isang dakilang bayang mandaragat na makikipagkaibigan sa Judio at tutulong na ibalik ang nalabi sa lupain ng Palestina sa mga huling araw. Tungkol sa hulang hindi pa natutupad, kung walang tiyak na paliwanag sa talata na ibinibigay sa konteksto o sa ibang bahagi ng Salita, mas matalinong huwag maging mapilit sa sariling pananaw.

TANONG 304: Sa dakilang hula tungkol sa Pitumpung Linggo ni Daniel, ano po ba talaga ang mga pangyayaring dapat nating maunawaan na naganap noong unang yugto, ibig sabihin, ang pitong linggo na nauunawaan nating apatnapu't siyam na taon?

SAGOT: Malinaw na ipinapakita ng Kasulatan na sa panahong ito muling itinayo ang pader ng Jerusalem at muling ginawang matitirhan ang lungsod mismo. Bagama't wala tayong tuwirang impormasyon na nagsasabing eksaktong apatnapu't siyam na taon ang inabot ng muling pagbangon ng Jerusalem, ang hula mismo ang nagpapakita na totoo ito.

TANONG 305: Magkakaroon pa po ba ng isa pang malaking pag-uusig?

SAGOT: Maaaring sumiklab ang pag-uusig sa mga Cristiano anumang oras; pero magkakaroon ng isang tiyak na pag-uusig sa nalabi ng Israel sa ilalim ng Antikristo, sa darating na Malaking Kapighatian na tinutukoy sa Apocalipsis 13:15-18.

TANONG 306: Ang Apocalipsis 14:1-4 po ba ay tumutukoy sa mga Judio o sa mga Hentil, at ang pagkadungis ba ay pisikal o espirituwal?

SAGOT: Ang 144,000 na binabanggit sa mga kabanata 7 at 14 ng Apocalipsis ay ang nalabi ng Israel na iingatang buhay sa kabila ng pagsalungat ng Antikristo, at tatayo kasama ng Kordero sa Bundok ng Sion kapag bumaba Siya upang tanggapin ang kaharian. Ingatan sila mula sa mga nakadudungis na pakikipag-alyansa sa mga huling araw.

TANONG 307: Anong mga bansa ang bubuo sa muling binuhay na Imperyo ng Roma?

SAGOT: Ayaw kong maging masyadong mapilit tungkol sa hulang hindi pa natutupad, pero sa pagkaunawa ko, ang mga bansang nakapalibot sa Dagat Mediteraneo, kung saan dating naghari ang Roma, ang malamang na bubuo sa muling binuhay na imperyo. Marahil kasama rin ang Great Britain.

TANONG 308: Ano po ang paliwanag ninyo sa Isaias 31:5? Natupad po ba ang hulang iyon nang sakupin ni General Allenby ang Jerusalem?

SAGOT: Binabalaan tayo nang lubos sa sulat ni Pedro na walang hula ng Kasulatan na nagmula sa sariling pagpapaliwanag, o gaya ng pagkakasalin sa ating bersyon, "pansariling pagpapaliwanag." Lahat ay dapat unawain kaugnay ng konteksto at ng pangkalahatang balangkas ng hula na inilalahad sa Salita ng Diyos. Bagama't ang Isaias 31:5 ay

maaaring iangkop nang mabuti sa pagsakop ni General Allenby sa Jerusalem at sa kanyang mga eroplanong lumilipad sa ibabaw ng lungsod, napakalinaw ng konteksto na ang ganap na katuparan nito ay sa isang susunod na araw, kapag ang lahat ng bansa ay titipunin sa palibot ng Jeru- salem para makipagdigma at darating ang Panginoon kasama ang lahat ng Kanyang mga banal upang iligtas ang lungsod, ayon sa Zacarias 14.

TANONG 309: Sa palagay po ba ninyo ay nabubuhay na tayo ngayon sa huling kalahati ng Ikapitumpung Linggo ni Daniel, ibig sabihin, sa panahon ng Malaking Kapighatian, at bababa ang Panginoon upang itatag ang Kanyang kaharian sa katapusan ng panahong ito, gaya ng itinuturo ng marami?

SAGOT: Ang ganitong mga haka-haka ay lubos na salungat sa Kasulatan at napakamangmang. Wala tayong kinalaman sa mga panahon at kapanahunan, na lubos na kaugnay ng pakikitungo ng Diyos sa bayang Israel. Sa buong kasalukuyang dispensasyon, nakabinbin ang mga panahon at kapanahunang ito. Hindi muling sisimulan ng Diyos ang pagbilang sa panahon ng hula hangga't hindi pa nadadala ang Iglesia upang makasama ng Panginoon. Ilang panahon pagkatapos niyon, isang tipan ang gagawin sa pagitan ng pinuno ng darating na dakilang imperyo ng daigdig at ng mga Judiong nakabalik na sa Palestina. Mula sa panahong magawa ang tipan hanggang sa pagtatapos ng Malaking Kapighatian ay eksaktong isang linggo ng mga taon, ibig sabihin, pitong taon. Ang mga taong nagsasabing nasa Malaking Kapighatian na tayo ngayon ay nagpapakita ng lubos na kawalang-alam sa ibig sabihin ng katagang iyon. Hindi lamang ito panahon ng matinding kagipitan at pagdurusa sa lupa, kundi tanda nito sa kabuuan

ang poot. Sa unang tatlo at kalahating taon, ibubuhos ang poot ng Kordero sa sanlibutan. Sa huling tatlo at kalahating taon, ibubuhos ang mga mangkok ng poot ng Diyos sa tumalikod na Sangkakristiyanuhan at sa tumalikod na Judaismo, at kasabay nito ay ibubunton ni Satanas ang kanyang poot laban sa bayan ng Diyos na nasa lupa sa panahong iyon, hindi mga kaanib ng Iglesya, kundi ang nalabi ng Israel at ilang iba pang taong iniligtas mula sa mga Hentil, alang-alang sa darating na kaharian. Hinihintay natin ang Panginoong Jesus bilang ating Tagapagligtas mula sa poot na darating.

TANONG 310: Nabubuhay na po ba tayo sa mga huling araw ng kasaysayan ng mundong ito?

SAGOT: Hindi. Walang pag-aalinlangan na nabubuhay tayo sa mga huling araw ng dispensasyon ng Iglesya. Hindi magwawakas ang mundo hangga't hindi natatapos ang isang libong taon.

TANONG 311: May dahilan po ba tayo mula sa Kasulatan para maniwala na muling itatayo ang lungsod ng Babilonia bago bumalik ang Panginoon upang maghari?

SAGOT: Maraming tanyag na mag-aaral ng Biblia ang naniniwala nang ganoon, pero sa aming paghatol, ang Babilonia ng Apocalipsis ay isang sistemang panrelihiyon at pangkalakalan na wawasakin bago mismo itatag ng Panginoon ang Kanyang kaharian. Naniniwala kami na ang literal na Babilonia ay bumagsak na at hindi na muling babangon. Basahin nang maingat ang Jeremias 50 at 51.

TANONG 312: Pakipaliwanag po ang Malakias 4:5.

SAGOT: Ipinakita ng ating Panginoon na si Juan Bautista ay dumating sa espiritu at kapangyarihan ni Elias, at kung

tinanggap lamang siya ng mga tao noong kanyang panahon, natupad sana niya ang hulang ito. Kaya walang duda, sa ganoon ding paraan, pagkaalis ng Iglesya, sa mga araw ng Malaking Kapighatian, isa pang patotoong gaya ng kay Elias ang ibabangon, marahil sa pamamagitan ng dalawang saksi na binabanggit sa Apocalipsis 11. Hindi nangangahulugang si Elias mismo ay talagang babalik, bagama't may ilang nag-iisip na ito ang kahulugan ng talata, at hindi ako mangangahas na sabihing hindi ito ganoon. Pero tiyak na ang mga salita ng ating Tagapagligtas ay nagbibigay ng dahilan para maniwala na hindi kailangang personal na pagpapakita ito ni Elias.

TANONG 313: Totoo po ba na ang salitang Griyegong "aion" ay hindi kailanman nangangahulugang walang katapusan kundi tumutukoy sa isang panahon?

SAGOT: Ipinapahayag ng mga pinakamahuhusay na iskolar ng Griyego na wala nang ibang salita sa wikang Griyego para sa walang hanggan kundi ang aion. Ganoon ito ginagamit sa mga klasikong akda. Para sa buong pagtalakay rito, tingnan ang *Facts and Theories as to a Future State*, ni F. W. Grant, inilathala ng Loizeaux Bros., New York.

TANONG 314: Anong panahon po ang tinutukoy ng Jeremias 25:29-38?

SAGOT: Ang talata ay tumutukoy sa panahon ng wakas at isang tuwirang hula tungkol sa mga kalagayang iiral sa lupain ng Palestina sa pagtatapos ng Malaking Kapighatian. Kasabay ito ng dakilang hapunan ng Diyos na inilalarawan sa Apocalipsis 19:17.

TANONG 315: Ang plano po ba ni Presidente Roosevelt na kontrolin ang lahat ng ginto ng Amerika ay katuparan ng hula?

SAGOT: Ang hula ay may kinalaman sa Israel at sa lupa, at kakaunti ang sinasabi tungkol sa kasalukuyang "dispensasyon ng hiwaga." Pagkakamali ang subukang ipasok ang bawat hakbang pang-ekonomiya sa hulmahan ng hula.

TANONG 316: Ano po ang maaga at huling ulan sa Hosea 6:3 at Joel 2:23?

SAGOT: Tumutukoy ang mga talatang ito sa pagbabalik ng karaniwang kalagayan ng ulan sa Palestina habang papalapit ang pagdating ni Cristo.

TANONG 317: Nabasa ko po sa isang tract na ang lahat ng kapistahan sa Lumang Tipan ay mga larawan ng mga bagay na darating, at ang mga katuparan nito ay naganap sa mismong araw ng larawan, at natupad na ang lahat maliban sa Kapistahan ng mga Trumpeta, na matutupad sa Ikalawang Pagparito ni Cristo para sa Iglesia, kapag tinawag ng trumpeta ng Panginoon ang mga patay mula sa kanilang mga libingan at babaguhin ang mga buhay. Ibig po bang sabihin nito na kailangang dumating ang Panginoon para sa Iglesia sa araw ng Kapistahan ng mga Trumpeta sa isang taon?

SAGOT: Ang Kapistahan ng mga Trumpeta ay isang larawang pang-Judio. Inilalarawan nito hindi ang pagdating ng Panginoon para sa Iglesia, isang hiwagang hindi kailanman inihayag noong panahon ng Lumang Tipan, kundi ang Kanyang pagsusugo sa Kanyang mga anghel na may malakas na tunog ng trumpeta upang tipunin ang mga itinaon ng Israel kapag dumating Siya bilang Anak ng Tao upang itatag ang Kanyang kaharian sa lupa. Kasunod agad nito ang tunay na Araw ng Pagtubos para sa Israel, kapag titingin sila sa Kanya na kanilang inulos at kikilalanin Siya bilang kanilang Tagapagligtas. Susundan ito ng Kapistahan ng mga

Tabernakulo sa maluwalhating panahon ng isang libong taon. Walang pahiwatig sa Kasulatan kung kailan magaganap ang pagdagit. Dapat natin itong hintayin anumang sandali.

TANONG 318: Sa pananaw ng tao, hindi po ba mukhang malayo pa sa hinaharap ang pagbabalik ni Cristo, dahil kakaunti pa lamang ang mga Judio ngayon sa Palestina?

SAGOT: Noong panahong itinanong ito, mga 600,000 lamang ang mga Judio sa Palestina, pero sa mga taong lumipas mula noon, libu-libo pa ang nagbalik sa lupaing iyon at kinikilala na ngayon bilang bansang Israel. Ang katotohanang taun-taon ay napakarami ang bumabalik ay tiyak na nagpapahiwatig na malapit na ang pagbabalik ng ating pinagpalang Panginoon."

TANONG 319: Saan po sa hula natin mababasa ang tungkol sa Estados Unidos? Ito po ba ang halimaw na may dalawang sungay sa Apocalipsis 13?

SAGOT: Sa aking paghatol, ang ikalawang halimaw sa Apocalipsis 13:11 ay ang Antikristo. Wala akong alam na tumutukoy sa Estados Unidos. Marahil ang Isaias 18 ay maaaring iangkop dito.

TANONG 320: Ano po ang magdadala sa mga bansa sa Jerusalem at hahantong sa Armagedon?

SAGOT: Walang duda, ang kasakiman at inggitan ng mga bansa. Ang iba't ibang bansa ay sabik na agawin ang Palestina mula sa mga Judio sa huling panahon. Dahil ang estado ng mga Judio sa panahong iyon ay nakipag-alyansa na sa muling binuhay na Imperyo ng Roma, ito ang magtutulak sa mga bansa sa Silangan at sa Kanluran sa isang nakakatakot na labanan.

TANONG 321: Sino po ang babaing nadaramtan ng araw na inilalarawan sa Apocalipsis 12, na tungkol sa kanya ay

nasusulat: "At nagalit ang dragon sa babae, at umalis upang makipagdigma sa nalabi sa kanyang binhi, na tumutupad sa mga utos ng Diyos, at may patotoo ni Jesu-Cristo" (talatang 17)?

SAGOT: Ang babaing nadaramtan ng araw ay ang Israel ayon sa pagkakita sa kanya sa mga panukala ng Diyos, na mula sa kanya, ayon sa laman, nagmula si Cristo. Ang sagisag na ito ay hindi kumakatawan sa Iglesya o sa alinmang bahagi nito, gaya ng inakala ng ilan. Hindi ang Iglesya ang nagsilang kay Cristo, kundi ang Israel ang Kanyang ina ayon sa laman. Ang "kanyang binhi" ay ang tapat na nalabi na sa mga araw ng Malaking Kapighatian, pagkatapos ng pagdagit sa Iglesya, ay tutupad sa mga utos ng Diyos at sa patotoo ni Jesus, kaya malalantad sila sa mga pag-uusig ng halimaw at ng Antikristo.

TANONG 322: Ano po ang ibig sabihin sa Apocalipsis 14:4 ng pahayag na ang 144,000 ay "hindi nadungisan sa mga babae"?

SAGOT: Ang nalabi ng Israel ay magiging isang pangkat na lumalakad sa banal na pagkahiwalay mula sa mga tumalikod na sistemang kinakatawan ng masasamang babae sa mga huling araw.

TANONG 323: Ano po ang susulat sa ating mga noo ng Pangalan ng Ama, na dapat taglayin ng mga Cristiano upang mapabilang sa 144,000 na inilalarawan sa Revelations 14?

SAGOT: Una sa lahat, walang aklat sa Biblia na tinatawag na "Revelations." Ang huling aklat ng Bagong Tipan ay "Ang Pahayag ni Jesu-Cristo." Ito ay iisang buong paglalantad, gaya ng tunay na kahulugan ng salitang isinaling "pahayag." Ikalawa, ang 144,000 ay hindi mga Cristiano. Sila ang nalabi ng Israel na ipanganganak na muli sa mga araw ng Malaking Kapighatian. Ang Espiritu ng Diyos, na kumikilos mula sa langit, ang

magbibigay sa kanila ng pagkakilala sa Ama pagkaalis ng Iglesia.

TANONG 324: Sino po ang may karapatang kumain mula sa punong-kahoy ng buhay at may karapatang pumasok sa Banal na Lungsod?

SAGOT: Malinaw na ibinibigay ang sagot sa Revised Version, na nakabatay sa pinakamapagkakatiwalaang mga manuskrito. "Mapapalad ang mga naghuhugas ng kanilang mga damit, upang magkaroon sila ng karapatan sa punong-kahoy ng buhay at makapasok sa mga pintuan ng lungsod" (Apocalipsis 22:14). Sa madaling salita, ang lahat ng nahugasan mula sa kanilang mga kasalanan sa pamamagitan ng mahalagang dugo ni Cristo ay may karapatan sa punong-kahoy ng buhay at sa Banal na Lungsod.

TANONG 325: Ano po ang tanda ng halimaw at ang bilang na 666?

SAGOT: Walang saysay na maghaka-haka tungkol sa mga ito. Hangga't hindi pa talaga lumilitaw ang halimaw, walang makapagsasabi nang may katiyakan.

TANONG 326: Ang 144,000 po ba sa Apocalipsis 7:3-4 ay tinatakan para sa pagkamartir o para sa banal na pag-iingat mula sa poot ng halimaw?

SAGOT: Walang duda, para sa huling dahilan. Sa aking paghatol, ang pangkat ding ito ay muling lumilitaw sa Apocalipsis 14, sa pagtatapos ng Malaking Kapighatian, kasama ng Kordero sa Bundok ng Sion. Sila ang nalabi ng Israel na iningatan sa lahat ng kakila-kilabot na pangyayari sa Malaking Kapighatian upang pumasok sa darating na kaharian bilang mga unang bunga para sa Diyos at sa Kordero.

TANONG 327: Pakipaliwanag po ang mga salitang "ihihiwalay ang Mesiyas" sa Daniel 9:26.

SAGOT: Tumutukoy ang talata sa pagkapako sa krus ng ating Panginoon, na naganap sa pagtatapos ng animnapu't siyam na linggo ng mga taon ayon sa hula, mula nang ibigay ang utos na ibalik at itayo ang Jerusalem, na nakatala sa Nehemias 2.

TANONG 328: Lisa po ba ang halimaw at ang Antikristo, o magkaiba? \

SAGOT: Hindi. Ang halimaw ang magiging pinunong sibil ng muling binuhay na Imperyo ng Roma. Ang Antikristo naman ay isang tumalikod na Judio na tatanggapin ng mga Judio at ng tumalikod na Sangkakristiyanuhan bilang ipinangakong Mesiyas.

TANONG 329: Sa Apocalipsis 5:11, ayon sa Authorized, Revised at German na mga salin, ang "libu-libong libo" ay mga anghel. Pero sa isang interlinear na bersyon ay nabasa ko ito: "At nakita ko, at narinig ko [ang] tinig ng maraming anghel sa palibot ng trono at ng mga nilalang na buhay at ng matatanda at libu-libong libo," at iba pa. Ibig po bang sabihin nito na ang libu-libong ito ay mga tinubos sa halip na mga anghel? Ang "at" ("kai") ay waring ganoon ang sinasabi.

SAGOT: Ang *kai* ay maaari ring isalin nang "maging," at kung ganoon, malinaw na ang di-tiyak na bilang ay tumutukoy sa mga anghel.

TANONG 330: Sa Langit po ba o sa lupa magaganap ang milenyo, at saan at kailan sisimulan ni Jesus ang naputol na paghahari ng Kanyang ninunong si David?

SAGOT: Kailanman ay hindi sinasabi na si Cristo ay maghahari sa Langit. Maghahari Siya sa lupa. Kaya ang kaharian sa

milenyo ay dito mangyayari, pagkatapos bumalik ni Cristo.

TANONG 331: Ano po ang milenyo?

SAGOT: Ito ang paghahari ni Cristo sa buong lupa sa katuwiran sa loob ng isang libong maluwalhating taon.

TANONG 332: Ayon po ba sa pagkaunawa ninyo sa Kasulatan, ang mga banal na aagawin upang makasama ang Panginoon, pati ang Tagapagligtas Mismo, ay babalik upang manirahan sa lupa sa panahon ng milenyo, ibig sabihin, titira sa mga bahay dito at mamumuhay muli sa buhay dito sa lupa?

SAGOT: Maraming maling pagkaunawa tungkol sa kaharian sa milenyo ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Ang kahariang ito ay may dalawang bahagi. Ang mga banal na binuhay na muli at binago ay magkakaroon ng tunay na katawan na may laman at buto, gaya ng katawan ng ating Tagapagligtas nang Siya'y muling mabuhay. Ang katawang ito ay hindi na binubuhay ng pagkain at hindi na sakop ng mga hangganan ng buhay dito sa lupa. Hindi na ito nabubulok. Walang talata sa Kasulatan na nagsasabing babalik sila upang manirahan sa lupa sa loob ng isang libong taon. Ang magiging tahanan nila ay ang Jerusalem sa Langit sa itaas, sa kaharian ng Ama, ang lungsod ng trono, at mula roon ay maghahari sila kasama ng Panginoon sa buong sansinukob na tinubos. Sa kabilang dako, ang mga nabubuhay pa sa lupa pagdating ng ating Panginoon ay mahahati sa dalawang uri. Ang mga matitigas ang ulo sa kasamaan ay pupuksain; ang iba naman ay bibigyan ng pagkakataong tanggapin at sundin ang matuwid na Hari, ang ating Panginoong Jesu-Cristo. Sila ang papasok sa kaharian ng Anak ng Tao, na paghaharian ni Cristo hanggang sa ibigay Niya ito sa Ama. Makikita ng mga banal sa lupa ang mga banal na taga-Langit, gaya rin ng makikita nila ang ating pinagpalang

Panginoon. Ang kaugnayan nila sa mga banal sa lupa ay halos katulad ng kaugnayan ng mga anghel sa mga tao noong panahon ng mga patriarka. Ang mga banal na taga-Langit ay aakyat at bababa ayon sa kalooban ng Panginoon upang pangasiwaan ang mga gawain ng kaharian dito sa lupa.

TANONG 333. Lahat po ba ng mga tao at bansang nabubuhay sa lupa pagbalik ni Cristo upang maghari ay makakasama sa kaharian sa milenyong?

SAGOT: Hindi; magkakaroon ng tinatawag na paghatol na "pandigma," kapag bumaba Siya at ang mga nahuling hayagang lumalaban sa Diyos at sa Kanyang Cristo ay pupuksain ng liwanag ng Kanyang pagdating. Pagkatapos ay magkakaroon ng paghatol na "paglilitis," gaya ng inilalarawan sa Mateo 25, at dahil dito ay marami ang paparoon sa walang hanggang kaparusahan. Ang iba ay maiiwan upang makabahagi sa mga pagpapala ng kaharian.

TANONG 334: Lisang lugar po ba ang pupuntahan ng lahat ng makasalanan?

SAGOT: Lisang lugar ang pupuntahan ng lahat ng makasalanan, pero may iba't ibang antas ng kaparusahan ayon sa sukat ng liwanag na tinanggap nila at ng kanilang kasamaan.

TANONG 335: Kailan po matutupad ang hula sa Ezekiel 47:11?

SAGOT: Ang buong talatang iyon ay tumutukoy sa pasimula ng paghahari ni Cristo sa milenyong.

TANONG 336: May maliligtas po ba sa mga bubuhaying muli sa ikalawang pagkabuhay na muli, o puro mga masasamang patay sila? At paano po ang mga mamamatay sa panahon ng milenyong?

SAGOT: Ayon sa Isaias 65:20-23, maliwanag na ang mga matuwid ay mabubuhay sa buong panahon ng milenyo o ng kaharian. "Datapuwa't ang makasalanan na may isang daang taon ay susumpain." Ibig sabihin, ang kamatayan ay magiging tuwirang bunga lamang ng sinasadyang kasalanan. Ang mga mamamatay ay bubuhaying muli sa pagkabuhay na muli sa paghatol, na inilalarawan sa Apocalipsis 20:11-15. Kaya makatwirang paniwalaan na lahat ng kasama sa ikalawang pagkabuhay na muli ay kabilang sa mga napahamak.

TANONG 337: Kapag bumalik po sa lupa si Cristo at ang Kanyang mga banal sa kanilang niluwalhating katawan, magkakaroon pa rin po ba ng bilihan at bentahan ng pagkain gaya sa kasalukuyang panahon?

SAGOT: Tungkol sa tanong mo, masasabi kong kailangan nating pag-ibahin, habang iniisip natin ang paghahari ni Cristo sa milenyo, ang mga banal na taga-Langit, na nasa niluwalhating katawan na, at ang mga banal sa lupa, na nabubuhay pa rito sa sanlibutan sa kanilang likas na katawan. Ang mga ito, siyempre, ay gagawa pa rin ng lahat ng karaniwang gawain ng katawan. Sa mga banal na taga-Langit ay ibang-iba ang kalagayan.

TANONG 338: Sino po ang mga taong makikinig kay Satanas kapag lumabas na siya mula sa kalaliman at sasama sa huling malaking paghihimagsik laban kay Cristo at sa Kanyang mga banal?

SAGOT: Sa buong paghahari ni Cristo sa milenyo, kailangan pa rin, gaya ngayon, na ipanganak na muli ang mga tao. Pero habang lumilipas ang mga siglo, may mga taong magbibigay lamang ng "pakunwaring pagsunod" kay Cristo. Hangga't walang hayagang pagsiklab ng kasalanan, pahihintulutan silang

mamuhay sa lupa. Sila ang makikinig sa tinig ng Manunukso kapag pinahintulutan na siyang subukin ang sangkatauhan sa huling pagkakataon. Pupuksain sila ng apoy mula sa Langit sa katapusan ng sanlibutan.

TANONG 339: Pagkatapos pong wasakin ang lupa sa pamamagitan ng apoy mula sa Langit, magpapatuloy pa rin po ba ang kaharian sa lupa bilang kaharian sa lupa na binubuo ng mga ligtas na Judio at Hentil, o magiging iisang grupo na po ba tayong lahat, isang hukbong makalangit na may mga pribilehiyo sa lupa at sa Langit?

SAGOT: Ang kahariang pinamamahalaan ni Cristo bilang Tagapamagitan ay magpapatuloy lamang hanggang mapasuko Niya ang lahat ng bagay sa Kanyang Sarili. Pagkatapos ay ibabalik Niya ang kaharian sa Ama, upang ang Diyos—Ama, Anak at Espiritu Santo—ay maging lahat sa lahat. Matatapos na noon ang personal na pangangasiwa ni Cristo, kung mamarapatin ninyong sabihin ko nang ganoon. Pagkatapos, sa buong walang hanggan, ang kalagayang makalangit ang mananaig sa bagong lupa, kung saan maninirahan ang mga may manang panlupa, samantalang ang mga may manang makalangit ay mapapasa Bagong Jerusalem sa itaas.

TANONG 340: Buong mga bansa po ba ang papasok sa buhay na walang hanggan at buong mga bansa rin ang mapupunta sa walang hanggang kaparusahan? Paano po maliligtas at papasok sa buhay na walang hanggan ang mga bansa, gaya rin ng mga indibidwal, batay lamang sa kanilang mga gawa, gaya ng ipinahihiwatig ng Mateo 25:31-46?

SAGOT: Madalas kong maisip na ang paghatol sa mga bansa ay talagang hindi naiintindihan ng ilang guro na naniniwala sa pagbabalik ni Cristo bago ang milenyo. Ang ideya na ang mga

bansa, bilang mga bansa, ay hahatulan lamang batay sa kung paano nila tinrato ang mga Judio sa buong mga siglo, na ang ilang bansa ay papasok sa buhay na walang hanggan at ang ibang bansa ay sa walang hanggang kaparusahan, ay halatang kakatwa. Ang salitang "mga bansa" ay eksaktong kapareho ng salitang "mga Hentil." Sinabi ng ating Panginoon sa Kanyang mga apostol na humayo at gawing alagad ang mga bansa, ibig sabihin, turuan ang mga Hentil. Sinabi ni Pablo na siya ay guro ng mga Hentil o ng mga bansa. Tayo ngayon ay nagdadala ng Ebanghelyo sa mga bansa.

Ngayon, ang mga bansa, ibig sabihin, ang mga Hentil, na nabubuhay sa lupa pagbalik ng Panginoong Jesu-Cristo ay hahatulan at haharapin ayon sa kanilang kaugnayan sa Kanya. Kung may tunay na pananampalataya, makikita ito sa pagtrato nila sa Kanyang mga kapatid. Ang mga ito, sa pagkaunawa ko, ay ang nalabi ng Israel na magpapatotoo sa panahon ng Kapighatian. Ang mga nagpakita ng kagandahang-loob at kabaitan dahil naniwala sila sa mensahe ay papasok sa buhay na walang hanggan dito sa lupa sa milenyo at sa kalaunan sa walang hanggang kalagayan, samantalang ang mga tumanggi sa mensahe at itinakwil pati ang mga mensahero mismo, na nagpapakitang wala silang pananampalataya, ay pupuksain at paparoon sa walang hanggang kaparusahan.

TANONG 341: Ang Mateo 25:40 po ba ay tumutukoy sa Judio o sa Hentil?

SAGOT: Ang buong talata mula talata 31 hanggang 46 ay tumutukoy sa paghatol bago ang milenyo sa mga buhay na bansa, kapag ang Anak ng Tao ay dumating nang personal upang itatag ang Kanyang kaharian. Ang mga tupa ay mga anak ng Diyos mula sa mga bansang Hentil na nagpapakita ng tunay

na pananampalataya sa pamamagitan ng kanilang pakikitungo sa mga "kapatid" ng Panginoon, na siyang nalabi ng Israel sa mga araw ng Kapighatian. Ang mga kambing ay ang mga umusig o nagwalang-bahala sa nagdurusang nalabi—mga Hentil na hindi ligtas na pupuksain sa paghatol bago itatag ang kaharian.

TANONG 342: Ano po ang kahulugan ng talatang ito: "Walang hula ng kasulatan na sa sariling pagpapaliwanag ninoman"?

SAGOT: Ang eksaktong salin ng talata sa 2 Pedro 1:20 ay ganito, "Na maalaman muna ito, na walang hula ng kasulatan na sa sarili nitong pagpapaliwanag," ibig sabihin, walang hula na mauunawaan nang tama kung aalisin ito sa konteksto nito at ihihiwalay sa kabuuang turo ng Salita ng Diyos tungkol sa hula. Ang lahat ng hula ay iisang kabuuan na nagmumula sa iisang isip ng Diyos.

TANONG 343: Saan po gaganapin ang paghatol na nababasa natin sa Apocalipsis 20:11, kapag tumakas na ang lupa at ang langit?

SAGOT: Iyon ang huling dakilang paglilitis at itatatag ito sa kalawakan. Ang langit na binabanggit doon ay, siyempre, ang langit na nilikha, hindi ang tahanan ng Diyos.

TANONG 344: Ang mga mananampalatayang namatay na po ba ay nasa Langit na bago ang pangkalahatang pagkabuhay na muli?

SAGOT: Walang alam ang Kasulatan tungkol sa "pangkalahatang pagkabuhay na muli." Malinaw nitong itinuturo na may dalawang pagkabuhay na muli, isa sa buhay at isa sa paghatol. Ang mga mananampalatayang namamatay ay "kasama ni Cristo" habang ang kanilang katawan ay natutulog

sa libingan hanggang sa unang pagkabuhay na muli. Binanggit ni Pablo "ang buong angkan sa langit at sa lupa" (Efeso 3:15). Hindi ito magiging totoo kung ang mga pumanaw na ay nasa tulog na walang malay. Sila ay nasa Langit, ang tahanan ng mga banal na yumao na.

TANONG 345: Ano po ang kahulugan ng katagang "maraming tahanan"?

SAGOT: Ang salitang "tahanan" sa Juan 14:2 ay eksaktong kapareho ng salitang "tirahan" sa huling bahagi ng kabanata. Kaya maaari itong isalin nang ganito, "Sa bahay ng aking Ama ay maraming tirahan, o mga lugar na matatahanan." Ibig sabihin, may lugar sa bahay ng Ama para sa lahat, pero ang Panginoon, mula nang matapos ang gawain sa Krus, ay naghanda ng natatanging lugar para sa mga nagtitiwala ngayon sa Kanyang biyaya; samakatwid, isang lugar sa loob ng tabing na napunit.

TANONG 346: Pakipaliwanag po ang salitang Griyego na "parousia."

SAGOT: Ang *Parousia* ay nangangahulugang "pagdating" o "presensya." Ginagamit ito sa dalawang aspeto ng pagbabalik ng ating Panginoon.

TANONG 347: Pakipaliwanag po ang pariralang "Anathema Mara-natha" na makikita sa 1 Corinto 16:22.

SAGOT: Ang *Anathema* ay Griyego at nangangahulugang "sinumpa" o "itinalaga sa paghatol." Ang *Maranatha* ay Aramaiko at nangangahulugang "Ang ating Panginoon ay dumarating."

TANONG 348: Ano po ang bagong tipan sa Hebreo 8:10, kung saan nasusulat, "Ilalagay ko ang aking mga kautusan sa

kanilang pagiisip, at sa kanilang mga puso ay isusulat ko ang mga ito"?

SAGOT: Ito ang tipang gagawin ng Diyos sa Israel at sa Juda sa mga huling araw. Ni ang lumang tipan ni ang bagong tipan ay hindi ginawa sa Iglesya. Sa Israel nauukol ang mga tipan (Roma 9:4). Gayunman, ang Iglesya ay napapasailalim sa mga pagpapala ng bagong tipan, na tinatakan ng dugo ni Cristo; purong biyaya, na nagliligtas at bumubuhay na muli sa lahat ng nagtitiwala kay Cristo Jesus.

TANONG 349: Paano po magkakatugma ang Genesis 5:24, Hebreo 11:5 at 2 Hari 2:11 sa mga salita ng ating Panginoon sa Juan 3:13?

SAGOT: Walang salungatan ang mga talatang binanggit mo at ang Juan 3:13. Si Enoc at si Elias ay dinala sa Langit, pero ang ating Panginoon ay *umakyat*, ibig sabihin, umakyat Siya sa sarili Niyang kapangyarihan. Bagaman ginamit ang pananalitang "Siya'y dinala sa itaas" sa Mga Gawa 1, hindi nito sinasalungat ang katotohanang paulit-ulit na sinasabing Siya ay *umakyat*. Hindi ito totoo kina Enoc o Elias.

TANONG 350: Dapat po ba nating unawain na ang masasama ay pahihirapan magpakailanman sa literal na apoy at asupre?

SAGOT: Marahil ang pinakamabuting sagot sa tanong na ito ay na ang apoy ng Impiyerno ay magiging kasing-literal ng ginto at mga perlas ng Bagong Jerusalem, pero ang lahat ng ito ay mga simbolikong pananalita, na ang layunin ay ipadama sa atin, sa isang dako, ang kakila-kilabot na walang hanggang pagkahiwalay sa Diyos, at sa kabilang dako, ang kaligayahan ng ating walang hanggang tahanan sa Kanyang presensya.

TANONG 351: Ano po ang mga panalangin ng mga banal na binabanggit sa Hebreo 12:23 at Apocalipsis 5:8?

SAGOT: Ang Hebreo 12:23 ay hindi tumutukoy sa mga panalangin ng mga banal. Ang sinasabi nito ay "ang mga espiritu ng mga taong matuwid na pinasakdal." Sila ang mga banal sa Lumang Tipan, na hindi pa pinasakdal hanggang sa mamatay si Cristo sa Krus. Ang Apocalipsis 5:8 ay tumutukoy sa mga panalangin ng mga banal sa lupa sa panahon ng Malaking Kapighatian, na ihaharap sa Diyos ng muling nabuhay na Cristo sa Langit.

TANONG 352: Pakipaliwanag po ang Isaias 55:12 kung saan mababasa natin, "Ang lahat ng punong kahoy sa parang ay magpapakpak ng kanilang mga kamay."

SAGOT: Ito ay patulang paglalarawan ng kagalakan ng sangnilikha sa araw ng darating na kaharian.

TANONG 353: Ano po ang kahulugan ng puting bato sa Apocalipsis 2:17?

SAGOT: Noong unang panahon, madalas na ang botohan ay ginagawa sa pamamagitan ng paghuhulog ng mga bato sa isang banga. Ang itim na bato ay boto laban sa kandidato; ang puting bato ay boto para sa kanya. Ang ating pinagpalang Panginoon ay nagbibigay ng puting bato sa lahat ng sumasampalataya sa Kanya. Sa madaling salita, kinikilala Niya sila bilang Kanyang mga hinirang.

TANONG 354: Paano po ninyo ipaliliwanag ang kapansin-pansing kawalan ng mga mensahe ng propeta sa panahon ni Solomon?

SAGOT: Ang hula ay para sa panahon ng paghina at pagtalikod. Nang magkamali na ang mga bagay-bagay, saka nagbigay ang

Diyos ng ministryo ng mga propeta.

TANONG 355: Naniniwala po ba kayo na ang masasama ay parurusahan magpakailanman sa literal na apoy?

SAGOT: Natatakot ako na madalas, sa likod ng tanong na ito ay ang pag-asang sa paanuman ay magiging mas mabuti ang Diyos kaysa sa Kanyang Salita at magiging mas magaan para sa masasama kaysa sa ipinahihiwatig ng Kasulatan. Ang kaparusahan ng mga hanggang wakas ay hindi nagsisi ay inihahalintulad sa Kasulatan sa apoy, sa pagkabilanggo, sa kadiliman sa labas, sa mga gumagalang bituin at sa matinding paghampas. Ang lahat ng larawang ito ay sinadya ng Panginoon upang ipaunawa sa atin na "kakilakilabot na bagay ang mahulog sa mga kamay ng Diyos na buhay." Kung ang apoy ay simbolo lamang, alalahanin mo na ang katotohanan ay higit na masahol kaysa sa anumang simbolo. Kung may mambabasang hindi pa ligtas na nakababasa ng mga salitang ito, nakikiusap ako sa iyo na tumakbo ka agad kay Cristo upang magkanlong, para hindi mo na kailanman matutunan sa tunay na karanasan ang tunay na kahulugan ng apoy ng Impiyerno.

TANONG 356: May iba't ibang antas po ba ng kaparusahan sa Impiyerno?

SAGOT: Napakalinaw sa Kasulatan na mayroon. Bawat isa ay hahatulan ayon sa kanyang mga gawa. Kung sumampalataya lamang ang mga tao kay Cristo, hindi na nila kailangang harapin ang paghatol na ito, pero dahil tinanggihan nila Siya, kailangan silang hatulan isa-isa ayon sa "mga gawang ginawa sa katawan. Ibibigay ng Diyos sa bawat kaluluwang hindi nagsisi ang paghatol na ayon sa sukat ng liwanag na tinanggap dito sa lupa, at sa mga pagkakataong pinabayaan. Ang ilan ay

hahampasin ng maraming palo, ang iba ay ng kaunti, pero lahat sila ay itatapon sa kadiliman sa labas.

Sa Job 34:10-12 ay mababasa natin: "Kaya't pakinggan ninyo ako, kayong mga taong may unawa: malayo nawa sa Diyos na gumawa ng kasamaan; at sa Makapangyarihan sa lahat, na gumawa ng kasalanan. Sapagka't ang gawa ng tao ay kaniyang gagantihin sa kaniya, at ipasusumpong sa bawat tao ang ayon sa kaniyang mga lakad. Oo, tunay na ang Diyos ay hindi gagawa ng masama, ni ang Makapangyarihan sa lahat ay magbabaluktot ng kahatulan."

TANONG 357: Nakikita at nalalaman po ba ng isang patay ang nangyayari sa paligid ng kanyang katawan bago siya ilibing?

SAGOT: Ang mga patay, ibig sabihin, ang mga patay na katawan, ay walang nalalaman. Pero ang espiritu ay wala na sa katawan at ito ay kasama na ng Panginoon, kung ligtas, o nasa Hades (tingnan ang Lucas 16) at naghihintay sa araw ng paghatol, kung hindi ligtas.

Hindi sinasabi sa atin kung hanggang saan, kung mayroon man, ang kaalaman ng mga yumao tungkol sa mga nangyayari sa lupa. Iyan ay isa sa "mga bagay na lihim" na nauukol lamang sa Diyos (Deuteronomio 29:29).

TANONG 358: Kung ang Espiritu Santo po ay aakyat kasama ng mga banal sa pagbabalik ng Panginoon, paano po maliligtas ang sinuman sa panahon ng Malaking Kapighatian nang wala ang Kanyang gawain?

SAGOT: Sa parehong paraan na naligtas ang mga tao noong mga nakaraang siglo at bago ang Pentecostes. Ang Espiritu ng Diyos ay nasa lahat ng dako at lagi Siyang malayang kumilos sa puso at budhi ng mga tao. Noong Pentecostes, dumating Siya

sa natatanging paraan upang manahan sa katawan ng mga mananampalataya, at sa ganoon ay nabuo ang Iglesya. Nananatili Siya sa kanila magpakailanman. Kaya kapag inagaw na ang Iglesya, aakyat Siya kasama ng Iglesya sa ganoong diwa. Siyempre, hindi nito binabago kahit kaunti ang Kanyang pagiging nasa lahat ng dako. Sa buong Malaking Kapighatian, magiging malaya pa rin Siyang kumilos sa puso ng mga tao gaya noong mga nakaraang panahon. Sa pasimula ng kaharian sa milenyo, darating Siya sa ikalawang pagkakataon, at ibubuhos Siya bilang pagpapala sa buong mundo sa lahat ng laman kapag ang mga bansa ay nagbalik-loob na sa Panginoon.

TANONG 359: Nagagalak po ako sa katotohanang, ayon sa huling kapahayagang ibinigay kay Apostol Pablo, ang kaligtasan ay lubos na sa biyaya, at kaya ang Diyos. sa kalaunan, ay ipagkakasundo ang lahat ng tao at mga demonyo sa Kanyang Sarili, ayon sa Colosas 1:20. Bakit po hindi ninyo ipinangangaral ang mahalagang katotohanang ito?

SAGOT: Dahil hindi ito katotohanan kundi isang mapanlinlang na kasinungalingan ng diyablo, na ang layunin ay patulugin ang mga tao sa kanilang mga kasalanan, hanggang sa magising sila sa walang hanggang Impiyerno. Ang pakikipagkasundong binabanggit sa Colosas 1:20 ay hindi sumasaklaw sa "lahat ng tao at mga demonyo," kundi sa lahat ng bagay sa lupa at sa langit. Matutupad ito sa "bagong langit at . . . bagong lupa, na tinatahanan ng katuwiran." Pero kahit noon, ang masasama ay "magkakaroon ng kanilang bahagi sa dagatdagatang nagniningas sa apoy at asupre: na siyang ikalawang kamatayan." Hindi ito pakikipagkasundo at hindi rin paglipol. Ang kamatayan ay pagkahiwalay sa Diyos. Ito ay magiging walang hanggan. Bagaman ang kaligtasan ay sa biyaya, ang

biyayang iyon ay para lamang sa mga makasalanang nagsisisi at sumasampalataya. Pagpatay sa kaluluwa ang pagtuturo ng teoryang iyong itinataguyod.

TANONG 360: Ano po ang magiging paraan ng kaligtasan para sa mga taong maiiwan sa lupa pagkatapos ng pag-agaw at sa panahon ng Kapighatian, at ano po ang magiging paraan ng kaligtasan sa paghahari sa lupa ng ating mahal na Panginoon?

SAGOT: Napakalinaw ng sagot mula sa Kasulatan. Ang lahat ng tao sa bawat panahon ay naliligtas sa biyaya. May iba't ibang paraan kung paano ipinapakita ng mga tao ang kanilang pananampalataya sa pagpapasakop sa Panginoon. Sa panahon ng Kapighatian, huhugasan nila ang kanilang mga damit at papuputiin ang mga ito sa dugo ng Kordero sa pamamagitan ng pananampalataya sa darating na Tagapagligtas. Sa panahon ng milenyo, ang lahat ay makakakilala sa Kanya, mula sa pinakamaliit hanggang sa pinakadakila. Ito ay magiging panahon ng paningin, hindi ng pananampalataya, pero mangangailangan pa rin ng personal na pagpapasakop ng puso sa Kanya. May mga taong magbibigay ng pakunwaring pagsunod kaya hindi sila maliligtas. Walang maliligtas dahil sa pagsunod, pero ang pagsunod ang magiging katibayan ng pagpapasakop ng puso kay Cristo.

TANONG 361: Ano po ang mangyayari sa Piging ng Kasalan?

SAGOT: May tatlong ganitong piging na binabanggit sa Kasulatan:

1. Ang Piging ng Ebanghelyo, na doon ay inaanyayahan ang lahat, ay inihahalintulad sa "isang piging ng kasalan na ginawa ng isang hari para sa kaniyang anak." May mga taong pumupunta sa piging na ito na hindi tapat, at ayaw

magsuot ng damit-pangkal. Kapag pumasok na ang Hari upang tingnan ang mga panauhin, ang mga ganito ay itinataboy palabas.

2. Ang Piging ng Kasalan, kapag ang Israel, ang hiniwalayang asawa ni Jehova, ay ibabalik sa kanyang tunay na asawa. Ipagdiriwang iyon sa Palestina sa pagbabalik ng Panginoon.
3. Ang Hapunan ng Kasalan ng Kordero sa Langit, kapag ang nobya ng Kordero, ang Iglesya, ay hayagang ihaharap sa kanyang Nobyo at papasok sa kapuspusan ng Kanyang kagalakan. Ang mga panauhin doon ay ang mga banal ng ibang mga panahon, na tinawag sa hapunan, upang makibahagi sa kagalakan ng Kordero at ng Kanyang asawa.

TANONG 362: Ano po ang Ebanghelyo ng kaharian, at kailan po ito ipangangaral?

SAGOT: Ang Ebanghelyo ng kaharian ay isang aspeto ng iisang Ebanghelyo na siyang mensahe ng Diyos tungkol sa Kanyang pinagpalang Anak. Sa palagay ko ay pagkakamali ang magsalita na para bang may dalawang Ebanghelyo, ang Ebanghelyo ng kaharian at ang Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos. Habang binabasa mo ang mga Sinoptikong Ebanghelyo, makikita mo na ang katotohanan ng pagka-Diyos ni Cristo, ng Kanyang kamatayan at Pagkabuhay na muli ay ipinahayag na kahit ni Juan Bautista, na nagpatotoo na si Jesus ay ang Anak ng Diyos, at nagsabi, "Narito ang Kordero ng Diyos, na nag-aalis ng kasalanan ng sanlibutan" (Juan 1:29). Pagkatapos ay sinabi mismo ng Tagapagligtas sa Kanyang mga alagad ang tungkol sa pagtubos na dumating Siya upang dalhin. Ang lahat ng ito ay kasama sa Ebanghelyo ng kaharian; pero ang natatanging diin ay sa Kanyang pagdating upang maghari. Bago Siya umalis, sinabi Niya sa Kanyang mga alagad, "Magsiyaon kayo sa buong

sanlibutan, at ipangaral ninyo ang Ebanghelyo sa lahat ng kinapal" (Marcos 16:15). Kasama rito ang pangangaral na si Cristo ay Panginoon ng lahat, at ito ang Ebanghelyo ng kaharian. Pero kasama rin dito ang pagsasabi tungkol sa biyaya ng Diyos sa mga makasalanan sa pamamagitan ng kamatayan at Pagkabuhay na muli ng Tagapagligtas, at ito ang Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos.

Sa buong panahong ito ay may pananagutan tayong ipahayag ang Ebanghelyo sa kabuuan nito. Pagkatapos, kapag inagaw na ang Iglesya, tatawag ang Diyos ng isang nalabing Judio na pagpapahayagan ng katotohanan, at sila ang magtuturo sa marami sa katuwiran (tingnan ang Daniel 12). Ipagpapatuloy nila ang pagpapahayag tungkol sa darating na Hari.

Magpapatuloy ito sa buong panahon ng Kapighatian at aabot sa kasukdulan sa pagbabalik ng Panginoon sa kapangyarihan at kaluwalhatian upang itatag ang Kanyang kaharian sa buong lupa.

Talatuntunan ng mga Paksa

Abraham, Judio o Hebreo, 235, 236

Adan at Eva, 106, 220, 221, 222

Kasalanan ni Adan, 221, 222, 223

Edad ng pananagutan, 103

Aion, kahulugan ng, 313

"Amen," 26

American Standard Version, 5

"Anathema Maranatha," kahulugan ng,

347 Mga anghel, pagbanggit sa,

sa libingan, 219

tangke ng Betesda, 167

mga anak ng Diyos, 179, 180

libu-libong libo, 329 Anglo-Israelismo, 283 Anno Domini, 211

Antikristo, 288, 301, 328 Apokripa, 49, 50 Apolos, 117 Mga

tumalikod, 41, 57, 68 Aramaiko; paggamit ni Cristo nito, 206

Ang lahat ba ng tao ay kay Cristo?, 80 Kaban ng Diyos, 158

Armagedon, 298, 320 Kapulungan, 139 Mga sasakyan, 285

Authorized Version, 5

Babilonia; Muli ba itong itatayo?, 311

Balaam, 121

Bautismo para sa mga patay, 11

Bautismo, kailangan pa ba ngayon, 9, 12

Bautismo ng Espiritu Santo, 10, 13

Bautismo, iisa, 10
 Bautismo sa tubig, 14, 15, 16
 Halimaw, 296, 301, 328
 Mga Pagpapala sa Bundok (Beatitudes), 71
 Biblia, mga aklat ng, 49, 50, 244
 Pag-aaral ng Biblia, mga aklat para sa, 248
 Katawan, pag-aalaga sa, 23
 Katawan ni Cristo, 255
 Katawan, templo ng Espiritu Santo, 23
 Aklat ng buhay, 91, 176
 Ipinanganak na muli; *tingnan* Pagbabagong-buhay
 Tinapay sa Komunyon, may lebadura o
 walang lebadura?, 2 Nobya ni Cristo, 251, 253, 264, 267,
 269, 270, 275 Imperyong Britanya, 303 Bullingerismo, 43, 46
 Pasanin laban sa Krus, 154
 Asawa ni Cain, 234
 Maaari bang mapahamak ang mananampalataya?; *tingnan*
 Walang Hanggang
 Katiyakan ng Kaligtasan Paglalaro ng baraha, 189 Itinakwil, 93
 Mga anak ng mananampalataya, 260 Cristo
 paghihirap sa Getsemani, 159
 Pag-akyat sa Langit, 349
 kapanganakan Niya; kailan?, 210, 211
 mga kapatid Niya, 246

pagdating sa paghatol, 252

Maaari ba Siyang magkasala?, 202

ipinako sa krus; anong araw?, 214

kamatayan; dahil sa wasak na puso?, 218

pagka-Diyos Niya, 195, 198, 201, 202

walang hanggang Anak, 198, 201, 202

talaangkanan Niya, 205

Dakilang Saserdote, 208

pagkatao Niya, 195, 196, 197, 198, 200, 201, 202

Pagkakatawang-tao Niya, 194, 195, 198, 202

Hari, 201

kaharian; *tingnan* Kaharian ni Cristo

pagkaalam sa lahat ng bagay, 197, 201

pantubos sa lahat, 83, 86, 89

Pagkabuhay na muli, 199

Ikalawang Pagdating, 266, 300, 318

Lingkod, 201, 202

pagtukso sa Kanya, 202, 204

Siya ba ay *pinarusahan* dahil sa ating mga kasalanan?, 203

Pagbibigay ng Cristiano, 59, 192, 193 Pasko, 210

Kronolohiya ng Lumang Tipan, 171 Iglesia

katawan ni Cristo, 255

nobyang ni Cristo, 267, 270

Pag-agaw sa, 253, 255

Makaliligtas ba ito sa Malaking Kapighatian?, 263, 276, 293

Kasaysayan ng iglesya, aklat tungkol sa, 249 Tradisyon ng iglesya, 52 Malinis at maruming karne, 122 Paglilinis sa pamamagitan ng dugo, 73 Utos na turuan ang lahat ng bansa, 8,

116 Pagpapahayag ng mga kasalanan, 188 Budhi, 128 Mga ambag ng mga hindi ligtas sa

gawain ng Panginoon, 193 Cornelio, 74 Tipan kay Abraham, 155 Tipan, bago, 155, 348 Paglikha sa tao, 161, 220, 221 Pagpapako kay Cristo sa krus, 212 hanggang 218 "Saro" sa Getsemani, 159, 212 Mga sarong iniabot kay Cristo sa Krus,

Dan, lipi ni, 288, 291

Pitumpung Linggo ni Daniel, 304

Ikapitumpung Linggo ni Daniel, 297, 309

David, trono ni, 283

Araw ng Panginoon, 258

Mga diakono, 36

Mga patay; may alam ba sila sa nangyayari sa lupa?, 357

Mga patay kay Cristo; nasaan sila?, 344

Pagsapi ng demonyo, 184

Mga diktador, 301

Pagsuway, 221, 223

Plano ng Diyos sa paglaganap ng Ebanghelyo, 130

Diborsyo, 28, 30, 31, 33, 34, 35, 36

Hinirang o paghirang, 63, 65, 89, 99, 105,
 176 Elias (sa Bagong Tipan), 287
 Elias, 265, 280, 281, 287, 312, 349 Pakikipagtipan sa pag-aasawa;
 hindi ba ito maaaring sirain?, 29 Enoc, 280, 281, 349 Esther,
 aklat ng, 242 Walang hanggang kaparusahan, 355 Walang
 hanggang katiyakan ng kaligtasan, 41, 57, 68, 69, 70,
 75, 93, 112, 113, 114 Kasalanan ni Eva, 221, 223 Masasamang
 espiritu, 181 Ezekiel, aklat ng, 170
 Pananampalataya at mga gawa, 77, 97
 Pagpapagaling sa pananampalataya, 38, 45
 Pananampalataya, kaloob ng Diyos, 32
 Huwad na kaloob, 135
 Pag-aayuno, 175
 Pista ng mga Trumpeta, 317
 Mga pista sa Lumang Tipan, 317
 Apoy at asupre; literal ba?, 350, 355
 Paghuhugas ng paa, 173
 Misyon sa ibang bansa; bakit?, 132
 Pagtatalaga noon pa man, 84
 Kapatawaran ng mga kasalanan, 39, 98, 101, 102,
 111, 187 Mga manghuhula, 183 Pagkatatag ng sanlibutan, 176
 Malayang kalooban ng tao, 63, 72, 105 Mga kaibigan ng Nobyo,
 251 Bunga ng Espiritu, 88 Mga bunga ng katuwiran, 88
 Mga mananampalatayang Hentil, 100
 Pagmamapuri sa Krus, 209

Kaalaman ng Diyos noon pa man, 72, 105, 220
 Diyos; maaari ba Siyang tumingin sa kasalanan?, 227
 Diyos, katuwiran ng, 84, 85, 181
 Banal na awtoridad ng Diyos, 148, 149, 170
 Mabubuting gawa, 273
 Ebanghelyo ng kaharian, 362
 Ebanghelyong ipinangaral sa buong sanlibutan, 140
 Pamamahala ng Diyos, 98, 148, 170,
 181 Dakilang Utos, 8, 116 Malaking Kapighatian, 253, 263, 278,
 292, 293, 302, 309 Mga Griyegong naghanap kay Jesus;
 kahalagahan, 147 Sariwang punong kahoy (at tuyo), 142
 Pagpapagaling sa pamamagitan ng pagtubos ni Cristo, 45
 Pagpapagaling sa maysakit, 38
 Mga pagano, 64, 109, 116
 Mga banal na taga-Langit, 332, 337
 Mga Hebreo; sino sila?, 236
 Apoy ng Impiyerno, 355
 Mataas na pintuan ng Benjamin, 120
 Hiram, 239
 Banal na Lungsod; sino ang makapapasok?, 324
 Espiritu Santo
 pagka-Diyos Niya, 141
 mga kaloob Niya, 229, 230, 232

pananahan Niya, 92

tagabantay ng pinto, larawan Niya, 76

gawain Niyang pagbabagong-buhay, 62

pitong ulit na kapuspusan ng Kanyang kapangyarihan,

gawain Niya sa panahon ng Kapighatian, 358 Kaligtasan ng
buong sambahayan, 104

Mga diyus-diyusan, pagkaing inihandog sa, 55

Larawan at wangis ng Diyos, 1, 161,

221 Larawan ng halimaw, 257 Kawalang-kamatayan, 199

Mga sanggol sa panahon ng pag-agaw, 260 Mana ng mga banal,
289 Isaias; siya ba ang sumulat ng 2 Hari 19?,

241 Tama bang sabihing, "Namatay ang Diyos"?,

160 Israel

pagbabalik-loob ng, 283

sambahayan ng, 237

"asawa ni Jehova," 269 Mga Israelitang "humiram" sa mga
Egipcio, 137

Jehova-shammah, 4 Jerusalem, pagsakop sa, 308 Jerusalem,
pagkawasak at pagbabalik

nito, 299 Pagbautismo ni Juan kay Jesus, 7 Mga Judio; sino
sila?, 235, 236, 237 Job, 181

Juan Bautista, 287 Jose, ang kinilalang ama ni Jesus, 205

Mahabang araw ni Josue, 143 Juda, sambahayan ng, 237 Judas,
kapatid ni Santiago, 245 Judas Iscariote, 121 Paghatol, huling,
343 Paghatol ng Diyos; pagiging makatarungan nito,

150, 170 Paghatol sa mga bansa, 340, 341 Paghatol bago ang milenyo, 333, 341 Hukuman ni Cristo, 115, 273 Pag-aaring-ganap, 58, 77, 97

Kaharian ni Cristo, 252, 263, 274,

282, 290 Kaharian ng Diyos, 119, 290 Kaharian ng Langit, 42, 290 Kaharian ng Ama, 290, 332, 339 Kaharian ng Anak ng Tao, 290, 332 Kaharian; iniaalok ba ito sa Israel

pagkatapos ng Pagkabuhay na muli ni Cristo?, 130 King James Version, 5

Aklat ng Buhay ng Kordero, 91

Mga huling araw; nasa mga ito na ba tayo?, 310

Kautusan, 6, 96, 156

Pagpapatong ng mga kamay, 169

Lebeo, 245

Kuwaresma, 51

Buhay; kailan?, 178

Limitadong pagtubos, 89

Panalangin ng Panginoon, 40

Hapunan ng Panginoon, 47, 48

Lot, 123

Lucas; Judio o Hentil?, 247

Macabeo, mga aklat ng, 50

Makasalanang likas ng tao, 221

Lalaking walang damit-pangkasal, 42

"Maraming tahanan"; kahulugan ng, 345

Tanda ng halimaw, 325

Piging ng Kasalan, 361

Mateo na maniningil ng buwis, 250

Pagtupad sa mga kondisyon ng mga pangako ng Diyos,

124 Melquisedec, 44

Awa at katotohanan ay nagsalubong, 145 Awa ng Diyos, 170 Ang
Mesiya ay "ihihiwalay," 327 Milenyo; *tingnan* Kaharian ni
Cristo

masasama lamang ang mamamatay, 336

ang mga nasa lupa, 333

"Nasaan ang mga banal?, 331, 332 Himala; tumigil ang araw, 143

Salin ni Moffatt, 5 Molech, ang diyos ng apoy ng mga pagano,

136 Moises, nasa kaluwalhatian ba?, 265 Asawang taga-Etiopia

ni Moises, 238 Kailangan bang mamatay ang lahat ng tao?, 280

Hiwaga ng Iglesia bilang katawan

ni Cristo, 129, 131

Mga Nazareo sa panahong Cristiano, 95 Bagong kapanganakan;

tingnan Pagbabagong-buhay Bagong langit at lupa, 289, 339

Bagong Jerusalem, 332, 339 "Siyamnapu't siyam na taong
matuwid," 174

Panunumpa, 168

Pagsunod, 220

Opisyal na pulong ng Iglesia, 139

Lumang Tipan; para ba ito sa ating ikatututo?, 243

Mga banal sa Lumang Tipan, 251, 253, 272, 351
 144,000, 286, 306, 322, 323, 326
 Mga ordinansa, 126, 134
 Pag-oordena, 172
 "Ibang mga tupa"; sino sila?, 100
 Palestina, pagbabalik ng mga Judio sa, 295, 318
 Palestina, ulan sa, 316
 Talinghaga ng puno ng sambahayan, 157
 Parousia, kahulugan ng, 346
 Pentecostes, 107, 229, 230
 May pag-uusig ba sa hinaharap?, 305
 Mga sulat ni Pedro, 94
 Bantay ng bilangguan sa Filipos, 104
 Tanong ni Pilato na hindi nasagot: "Ano
 ang katotohanan?", 213 Puntong pinagkakaisahan ng lahat ng
 propeta sa
 Kasulatan, 207 Pag-aasawa nang higit sa isa, 37 Tangke ng
 Betesda, 167 "Mapapalad ang mga mapagpakumbabang-loob,"
 71 "Tagabantay ng pinto," 76 Panalangin sa mga santo, 53 Mga
 panalangin ng mga banal, 351 Mangaral, pagkatawag na, 135
 Pagtatadhana, 81, 99 Mga saserdote, sino sila, 177 Prinsipe ng
 Persia, 240 Mga nag-aangking Cristiano (mga tumalikod),
 41, 42, 57, 68, 69, 70 Hula, 315, 342, 354 Kaparusahan; lugar at
 antas, 334,
 Ulan, maaga at huli, 316 Pag-agaw

Iglesya at mga banal sa Lumang Tipan na bubuhaying muli, 253, 255

Sabay bang bubuhayin ang mga patay at buhay na banal?, 277

Bahagi lamang?, 268

Bago itapon ang diyablo mula sa Langit, 262

Bago ang Malaking Kapighatian, 261

Itinuro ba ni Cristo?, 274 Paghihimagsik, huling malaki, 338

Pagbabagong-buhay, 58, 62, 74, 92 Pag-aasawang muli pagkatapos ng diborsyo?, 28, 30, 33,

34, 35, 36 Kapatawaran ng mga kasalanan, 78, 79, 177 Nalabi ng Israel, 263, 274, 275,

278, 281, 286, 306, 362 Pagsisisi, 67, 166 Punuin; kahulugan ng, 224 Kapahingahan, walang hanggan, 167 Pagbabayad-pinsala sa nagawang mali, 187

Pagkabuhay na muli, 199

Katawan sa pagkabuhay na muli, 254

Pagkabuhay na muli, una, 253, 255, 268, 277

Pagkabuhay na muli ng mga matuwid, 253

Pagkabuhay na muli, ikalawa (o sa paghatol), 336

Apocalipsis, aklat ng; lubos ba natin itong mauunawaan?, 244

Muling pagsigla, mga kailangan para sa, 90

Mayamang batang pinuno, 110

Ilog ng buhay, 170

Iglesya Katolika Romana; mga turo nito, atbp. Apokripa, 49

Tradisyon ng iglesya, 52 Kumpisal, 177 Kapatawaran ng mga

kasalanan, 78 Macabeo, 50

Imperyong Romano, muling binuhay,

mga bansang bubuo rito,

307 tipan sa Antikristo, 297 inilalarawan sa larawan ng halimaw

mula sa kalaliman, 281 muling binuhay ng kapangyarihan ni
Satanas pagkatapos ng

Pag-agaw, 301 Kasama ba ang Estados Unidos?, 296

Mga banal, tinatawag bang ganito ang mga mananampalataya?,
108

Mga banal na binuhay sa Pagkabuhay na muli ni Cristo, Z53

Kaligtasan

May bahagi ba tayo rito?, 60 Kailangan ba muna ang pagsisisi?,
67 May higit pa ba kaysa sa pagsampalataya?, 66

Kaligtasan sa panahon ng Kapighatian at Milenyo, 360

Kaligtasan ng asawa ng mananampalataya, 27

Kaligtasan ng maliliit na bata, 103

Kaligtasan sa pamamagitan ng nasusulat na Salita, 109

Samuel, 182

Mga tuntunin sa kalinisan na ibinigay sa Israel, 151

Satanas

pagpapakita sa Halamanan ng Eden, 225 itinapon mula sa
Langit, 262 Siya ba ang nagpapadala ng sakit?, 228 Paano siya
nakaharap sa Diyos sa

Langit?, 227 pinakawalan mula sa kalaliman, 338

pahintulot na subukin si Job, 181

pagtukso kay Cristo, 204

Nasaan siya ngayon?, 226 Saul, hari, 75, 121, 181, 182 Kambing na pawawalan, 54 Setro ng Juda, 162 Ikalawang pagkakataon pagkatapos ng kamatayan?, 271, 279,

292 Ikalawang gawa ng biyaya, 87 "Selah," 20

Paghihiwalay sa sanlibutan, 190, 191 Ahas sa Halamanan ng Eden, 225 Pitong espiritu ng Diyos, 118 Seventh-Day Adventismo, 54 Kahinhinan, 25 Mga tupa at mga kambing, 341 Shekinah, 3

Sakit; galing ba ito sa diyablo?, 228 Simon na Masigasig, 250 Mga kasalanang nagawa bago ang kautusan, 156 666, 325

Awit ni Solomon, 164 Kaluluwa, 56, 153 "Mga anak ng Diyos," 179, 180 Espiritu ng tao, 56 Mga espiritung nasa bilangguan, 284 Pangangasiwa bilang katiwala, 192 Malakas na pagkalinlang, 181, 279 Pagkatisod, pagiging sanhi ng, ng isang kapatid, 82 Paghalili, 169 Araw; tumigil ba ito?, 143 Pagpapakamatay, 24

Sampung Utos; nasa ilalim pa ba tayo

nito ngayon?, 6, 96 Sampung lipi, 283 Sampung dalaga, 256 Tadeo, 245 Mga magnanakaw na umalipusta kay Cristo, 215 Tiatira, Iglesya sa, 55 Panahon ng kabagabagan ni Jacob, 294, 302 Panahon ng wakas, 314

Mga panahon ng mga Hentil, 294

Pag-iikapu, 59

Mga wika, 47, 229, 230, 231, 232, 233

Pagbabagong-anyo, 163

Panahon ng pagbabago, 129

Punong kahoy ng buhay; sino ang makakakain?, 324

Mga banal sa panahon ng Kapighatian, 274

Trinidad, 195, 198

Trumpeta ng mga anghel, 261

Trumpeta ng Diyos, 261

Maruruming espiritu, 259

Mga kasalanang hindi ipinahayag, 115

Bahagi ng Estados Unidos sa mga huling araw, 296,
303, 319 Pagkakasundo ng lahat?, 359 Di-tapat na katiwala, 152

Kasalanang hindi mapapatawad, 101, 102, 185, 186

Tabing ng templo, 200, 217 Mga sisidlan ng poot at ng awa, 146

Puno ng ubas, 70 Birhen o pagkabirhen, 127

Babala sa mga Cristiano, 125

Tubig, paglilinis sa pamamagitan ng, 61, 62, 73

Salin ni Weymouth, 165

Trigo at mga damo, 282

Puting bato (sa Apocalipsis 2:17), 353

Masasamang patay, 271, 282

Mangkukulam sa Endor, 182

Mga saksi, dalawa (sa Apocalipsis 11), 280,
281 Babaeng nadaramtan ng araw, 321 Palamuti ng babae, 21

Kasuotan ng babae, 22 Takip sa ulo ng babae, 17 Saklaw ng

paglilingkod ng babae, 18, 139 Mga gawa, kaligtasan sa
pamamagitan ng, 77, 97 Makasanlibutang kalayawan, 189, 190
Kilusang Zionista, 295

Talatuntunan ng mga Talata ng Kasulatan

GENESIS TANONG

1:1 161

1:21 56, 161

1:26 1

1:27 - 161

1:28 - 224

2:7 161

3:16-19 223

5:1-5 234

5:3-, - 1

5:22-24 _ 349

6:2, 4 179

11:26 171

11:32 171

12:4 171

19:1 - 123

19:9- 123

38:27-30 _..... 283

49:10 162

49:16 _ 291

49:17-18 288

EXODO

4:22 _ 267

12:35 137

32:32-33 138

LEVITICO

16:5, 10 54

17:11 .79

18:21 136

19:31 - - 183

20:6. 183

BILANG

6 95

12:1 _ 238

DEUTERONOMIO

5:5-22- _ 6

5:9-10 150

14:21 122

18:9-12._ _ 183

22:5 - _ 22

29:29 357

JOSUE

10:13 _ 143

1 SAMUEL

18:10 181

18:27 _ 148

28:19 182

1 HARI

5:1 239

7:13 239

2 HARI

2:11 349

19 241

2 CRONICA

18:18-22 181

ESTHER

.....242

JOB

1:6 _ -- 180

1 at 2 181

5:1 53

33:24 83

34:10-12 356

AWIT

22:6 _ 200

37:4 _ 124

69:20 218

73:11 72

75:8 - --212

80 70

85:10 145

95:11 167

119:9 - 62

119:30 109, 178

KAWIKAAN

15:3 227

25:14 135

25'21 148

ECLESIASTES

3:18-22 133

7:29 221

AWIT NI SOLOMON

ISAIAS

3:18-24 21

5 70

7:15-16 103

11:1-2 _ 118

18 _ . 303

26:20-21 278

31:5 - 308

37 241

41:21-23 72

42:8-9 - 72

44:7 72

46:9-10 _ 72

55:12 _ 352

58:1-7 65:20-23 175 336

JEREMIAS 20:2 120

22:30 _ 283

23:40 299

25:29-38.... 50 at 51 314 311

EZEKIEL 17:24 142

18:4 _ 153

18:24 113

20:47 142

36 295

47 _ 335

48:1 _ . . .291

48:35 _ 4

DANIEL 7:7 296

7:23-25 9:26 _... 301 327

10:13 240

12 .362

12:3 - 281

12:7 302

12:10 281

HOSEA 1 85

3:4-5 283

6:3 316

10 70

11:1 267

JOEL 2:23 NAHUM 2:3, 4 316 285

ZACARIAS 1:16-17 299

2:12 _.... 299

8 _ 300

14 308

MALAKIAS 4:5 .. - 312

MATEO 1:11 _ . 283

1:16 _ 205

3:15 7

5:3 _ . _ 71

5:25-26 284

5:34-37 168

6:9-13

6:12

7:22-23-

8:16-17..

10:28

11:14 281, 287

12:32 - 102, 186

13:30 282

13:41 _ 42

16:15 362

16:28 163

18:14 103, 260

19:4-8 37

19:8 31

19:9 - - - 33, 34

19:21 - 110

20:1-16 157

22:1-13 - - 42

22:14 _ 99

23:38 46, 130

24:29-31 261

24:36 201

24:40-41 258

24:14 140

25:1-13- 256

25:14-30 - -.333

25:31-46 _ 340, 341

25:34 176

26:28 79

26:39 - - 212

26:63 168

27:46 __ 206

28:19 - 8, 9, 10

28:20 197

MARCOS

3:28-30 185

5:30 -....- 45

5:41 206

13:24-27 261

13:32 201

15:23 216

15:34 206

LUCAS

1:35 198

1:53 71

3 -- 283

._ 7

12:58-59 - 284

13:16 228
13:35 46 16:30-31 60, 104
15:7 174 17:30 60
16:1-13 152 18:8 15, 16
16:19-31 357 18:24-28 - 117
17:20-21 119 20:7. 139
17:22-37 252 21:23-25 -.95
23:31 142 ROMA
24:21 214 1 at 2 64, 116
24:17 207 3:30 97
JUAN 4:1 -6 77
1:18 — _ 202 5:13 156
1:21 — _ -287 6 87
2:19 - - 199 7:1-3 _ 35
3:5 62 72 34
3:13 265, 349 8 81, 87
3:16 65 8:4 59, 187
3:18 185 8:8 74
3:36 — _ 185 8:29 81
5:3-4 _ 167 8:38-39 112
5:23 195 9 81
5:25 178 9:4 348
>:40 81, 105 9:11-12 _ .81

'5 _ 246 9:21 __ 149
 10:3 - 76 9:22 23 146
 10:16 -100 10:17 32
 10:17 - 199 12 .87
 10:18 _ 159 [114 14:15-20 82
 10:27-28 68, 69, 70, 75, 14:17 119
 10:28-29 41, 75, 114 14:23 82
 10:30 195 15-.4 243
 12:20-21 147 16:7 80
 13:1-17 - 173 16:19 - 184
 14:1-4 274, 278 1 CORINTO
 14:2 - 345 ii n
 14:17 92 3:6 117
 14:28 _ 195 7:14 27
 15:3 - 62 720 28
 15:6 _ - 70 7:36 _ _ 127
 15:7 - - 124 8:11 82
 18:11 212 927 93
 18:38 213 10:11 243
 19:30 - - _ 216 io at 11 2
 19:34 _ 61 n2 _ 126
 20:23 78, 177 11:3-16 17, 18
 MGA GAWA 11:26 - 47, 48

1:8 .._ „ 130 12:11 _ 47

1:11 266 14 47, 139, 230

2:1-8 229, 230 14:4 232

5:3-4 141 14:14 232

7:4 171 14:18 _ 231

10 16 15:20 - -253

10:22 74 15:23 260, 268

10:43 78 15:29 11

..274, 280

..277

.261

..59

..347

.199 ..80 -.191 ..269

-199 ..156 ...51, 210

..170 .209

...81 -176 -199 .226 ...32 -275 ..344 .10 ...275 ..73

-61, 62, 73 -251, 269, 270

-75

..23 ..268

..359 ..134 .66

3:1,5-7-

1 TESALONICA

1:10 _ _ 199

4:13-18 274

4:16 — - 255, 261

4:17 268

5:9— 293

2 TESALONICA

2. _ 292

2:10 _....279

2:11 181, 279

1 TIMOTEO

2:5

2:6

2:9 -

2:12 18, 139

2:12-15.. 223

6:13-16 —199

2 TIMOTEO

1:3 128

HEBREO

2:9 —.89

4:4-6 _..... 167

6:2 169

6:4-5 57

6:9 57, 68

8:10 348

8:12 101

9:22 79

9:27 --. -280

9:28 268

10 125

10:17- 101

10:32, 35- 125

11:5 - 349

12:23 56

SANTIAGO

1:13 202

1:18 62

2:1 _ 144

2:17-. 77

3:2.. 108

5:12 _ 168

5:13-16 38

1 PEDRO

1:2 94

1:11 _ 207

1:21 199

3:3 _ 21

3:18-20 284

3:21 -14

4:10 94

4:17 66

5:10, 12... 94

2 PEDRO

1:2 94

1:8 - 19

1:20 -342

2:20-22 - 41

3:15-16. - 94

3:18 - 94

1 JUAN

1:7 73

1:9 39

2:16 190

2:19 68

4:4 184

3 JUAN 7 _ 193

JUDAS 4. _ 84

APOCALIPSIS 244

1:1 _ . _ 281

1:4 118

2:17 - 353

2:20 55

3:1 -...- 3:10 _ 118 276,

4:5 118

5:6 118

5:8 351

5:11 329

6:9 56

7 __ 292

7:4 286,

7:9 282

7:14 .. 10:7- 92 261

11:3 -...._ -280, 312

12:1, 17 321

13:1-8 301

13:8.— — 176

13:11 . -319

13:11-18 301

13:15 257

13:15-18 305

14:1 286

14:1-4 _ 306, 323, 326

14:4_ _ 322

293 16:13-14 259

16:15 263

19:7 273

19:9 251

19:17 314

20:11-15- - 336, 343

306, 326 21:1 _ _ _-289

21:27 91

22:14 324

22:17 81

Inilimbag sa Estados Unidos ng Amerika

Sa Diyos ang lahat ng kaluwalhatian.